

II

(Akty o charakterze nieustawodawczym)

ROZPORZĄDZENIA

ROZPORZĄDZENIE DELEGOWANE KOMISJI (UE) 2022/439

z dnia 20 października 2021 r.

uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących określenia metodyki oceny, którą właściwe organy mają stosować podczas oceny spełniania przez instytucje kredytowe i firmy inwestycyjne wymogów stosowania metody wewnętrznych ratingów

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 144 ust. 2, art. 173 ust. 3 akapit trzeci i art. 180 ust. 3 akapit trzeci,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Zawarty w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013 wymóg, zgodnie z którym właściwe organy oceniają spełnianie przez instytucję wymogów stosowania metody wewnętrznych ratingów (metody IRB), odnosi się do wszystkich wymogów dotyczących stosowania metody IRB, niezależnie od ich stopnia istotności, i dotyczy zapewnienia ciągłej zgodności z tymi wymogami. W rezultacie wymóg ten odnosi się nie tylko do oceny wstępnego wniosku instytucji o zezwolenie na stosowanie systemów ratingowych w celu obliczenia wymogów w zakresie funduszy własnych, ale także do: oceny wszelkich dodatkowych wniosków instytucji o zezwolenie na stosowanie systemów ratingowych wprowadzonych zgodnie ze stosowanym przez instytucję zatwierdzonym planem stopniowego wdrażania metody IRB; oceny wniosku o wprowadzenie istotnych zmian w metodach wewnętrznych, na stosowanie których instytucja otrzymała zezwolenie zgodnie z art. 143 ust. 3 rozporządzenia oraz rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 529/2014 ⁽²⁾; zmian metody IRB wymagających powiadomienia zgodnie z art. 143 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 i rozporządzenia delegowanego (UE) nr 529/2014; bieżącego przeglądu metody IRB, na stosowanie której instytucja otrzymała zezwolenie zgodnie z art. 101 ust. 1 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE ⁽³⁾; oceny wniosków o zezwolenie na powrót do stosowania mniej zaawansowanych metod zgodnie z art. 149 rozporządzenia (UE) nr 575/2013. Właściwe organy powinny stosować te same kryteria do wszystkich

⁽¹⁾ Dz.U. L 176 z 27.6.2013, s. 1.

⁽²⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 529/2014 z dnia 12 marca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących oceny istotności rozszerzeń i zmian metody wewnętrznych ratingów oraz metody zaawansowanego pomiaru (Dz.U. L 148 z 20.5.2014, s. 36).

⁽³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (Dz.U. L 176 z 27.6.2013, s. 338).

szczegółowych aspektów oceny spełnienia wymogów dotyczących stosowania metody IRB. Zasady ustalające tę metodykę oceny powinny zatem mieć zastosowanie do wszystkich tych przypadków, aby zapewnić harmonizację metod oceny przez właściwe organy i uniknąć ryzyka arbitrażu regulacyjnego.

- (2) Metodyka oceny powinna obejmować metody, które właściwe organy będą stosować na zasadzie fakultatywnej lub obowiązkowej, oraz określać kryteria podlegające weryfikacji przez właściwe organy.
- (3) Aby na obszarze Unii zapewnić spójną ocenę zgodności z wymogami, które należy spełnić w celu korzystania z metody IRB, konieczne jest, aby właściwe organy stosowały do tej oceny te same metody. W rezultacie należy określić zbiór metod, z którego będą korzystały wszystkie właściwe organy. Biorąc jednak pod uwagę charakter modelu oceny oraz różnorodność i specyfikę modeli, korzystając z tych metod właściwe organy powinny także stosować swobodę uznania w zakresie nadzoru w odniesieniu do poszczególnych badanych modeli. W metodyce oceny przedstawionej w niniejszym rozporządzeniu określono minimalne kryteria stosowane przez właściwe organy do weryfikacji spełnienia wymogów dotyczących stosowania metody IRB oraz ustanowiono obowiązek sprawdzenia przez właściwe organy wszelkich innych odpowiednich kryteriów niezbędnych do tego celu. Ponadto w pewnych przypadkach, w których właściwy organ dokonał ostatnio oceny podobnych systemów ratingowych w tej samej klasie ekspozycji, należy dopuścić wykorzystanie wyników tych ocen, zamiast zlecać ponowne przeprowadzenie oceny przez właściwy organ, jeżeli organ ten uzna, że wyniki te nie ulegną istotnym zmianom. Powinno to zapobiec nadmiernej złożoności, niepotrzebnym obciążeniom oraz dublowaniu pracy.
- (4) W przypadku gdy właściwe organy dokonują oceny spełnienia przez instytucję wymogów stosowania metody IRB w celach innych niż rozpatrzenie wstępnego wniosku o zezwolenie, właściwe organy powinny stosować wyłącznie te przepisy, które są istotne dla zakresu oceny do wyżej wymienionych celów i powinny w każdym przypadku wykorzystywać wnioski z poprzednich ocen jako punkt wyjścia.
- (5) Gdy ocena dotyczy wniosków o zezwolenia, o których mowa w art. 20 ust. 1 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, zastosowanie mają wykonawcze standardy techniczne, o których mowa w ust. 8 wspomnianego artykułu, w odniesieniu do procesu wspólnego podejmowania decyzji.
- (6) Właściwe organy są zobowiązane do weryfikacji spełnienia przez instytucje określonych wymogów regulacyjnych dotyczących stosowania metody IRB, a także do oceny ogólnej jakości rozwiązań, systemów i metod wprowadzonych przez instytucję oraz do wymagania ciągłych usprawnień i dostosowań do zmieniających się okoliczności w celu zapewnienia ciągłej zgodności z tymi wymogami. Taka ocena w dużej mierze wymaga od właściwych organów zastosowania swobody uznania. Zasady dotyczące metodyki oceny powinny z jednej strony umożliwiać właściwym organom korzystanie ze swobody uznania poprzez przeprowadzanie w razie potrzeby dodatkowych kontroli poza tymi określonymi w niniejszym rozporządzeniu, a z drugiej strony powinny zapewniać harmonizację i porównywalność praktyk nadzorczych w różnych jurysdykcjach. Z tych samych powodów właściwe organy powinny mieć zapewnioną niezbędną elastyczność, aby zastosować najwłaściwszą metodę opcjonalną lub dowolną inną metodę niezbędną do sprawdzenia określonych wymogów, uwzględniając między innymi istotność rodzajów ekspozycji objętych każdym systemem ratingowym, złożoność modeli, specyfikę sytuacji, konkretne rozwiązanie wprowadzone przez instytucję, jakość dowodów dostarczonych przez instytucję, zasoby dostępne dla samych właściwych organów. Ponadto z tych samych powodów właściwe organy powinny mieć możliwość przeprowadzenia dodatkowych testów i weryfikacji niezbędnych w przypadku wątpliwości dotyczących spełnienia wymogów metody IRB zgodnie z zasadą proporcjonalności, z uwzględnieniem charakteru, rozmiaru i złożoności działalności i struktury instytucji.

- (7) W celu zapewnienia spójności i kompleksowości oceny całościowej metody IRB, w przypadku kolejnych wniosków o zezwolenie na podstawie zatwierdzonego planu stopniowego wdrażania stosowanego w instytucji, właściwe organy powinny opierać swoją ocenę co najmniej na zasadach dotyczących testu praktycznego i testu doświadczenia, klasyfikacji do klas lub pul ratingowych, systemów ratingowych oraz kwantyfikacji ryzyka, ponieważ te aspekty oceny odnoszą się do każdego indywidualnego systemu ratingowego metody IRB.
- (8) Aby ocenić adekwatność stosowania metody IRB, należy zweryfikować wszystkie systemy ratingowe i związane z nimi procesy, jeżeli instytucja zleciła dostawcy będącemu osobą trzecią zadania, działania lub funkcje związane z projektowaniem, wdrażaniem i walidacją systemów ratingowych lub uzyskała system ratingowy lub dane zbiorcze od dostawcy będącego osobą trzecią. W szczególności należy sprawdzić, czy w instytucji wdrożono odpowiednie kontrole i czy dostępna jest pełna dokumentacja. Ponadto należy sprawdzić, czy instytucja posiada wystarczającą wewnętrzną wiedzę na temat zleconych procesów i zakupionych systemów ratingowych, ponieważ organ zarządzający instytucji jest ostatecznie odpowiedzialny za zlecone procesy i wydajność systemów ratingowych uzyskanych od dostawcy będącego osobą trzecią. Wszystkie zlecone zadania, działania i funkcje oraz systemy ratingowe uzyskane od dostawców będących osobami trzecimi powinny być w związku z tym oceniane przez właściwe organy w sposób podobny, jak w miejscu, w którym opracowano w pełnym zakresie metodę IRB w oparciu o wewnętrzne procesy instytucji.
- (9) Aby uniemożliwić instytucjom jedynie częściowe ukończenie stopniowego wdrażania metody IRB przez dłuższy czas, właściwe organy powinny zweryfikować stosowność terminu wprowadzenia tak zwanego „planu wdrożenia”, dotrzymanie tego terminu i konieczność zmian w planie wdrożenia. Należy sprawdzić, czy wszystkie ekspozycje objęte planem wdrożenia mają zdefiniowane i rozsądne maksymalne ramy czasowe na wprowadzenie metody IRB.
- (10) Ważne jest, aby ocenić solidność komórki ds. walidacji, a więc niezależność od jednostki ds. kontroli ryzyka kredytowego, kompletność, częstotliwość i adekwatność metod i procedur oraz rzetelność procesu sprawozdawczego w celu sprawdzenia, czy ocena systemów ratingowych przebiega obiektywnie i czy istnieje ograniczona motywacja do ukrycia nieprawidłowości i wad modelu. Sprawdzając, czy istnieje odpowiedni poziom niezależności komórki ds. walidacji, właściwe organy powinny uwzględnić wielkość i złożoność instytucji.
- (11) Ponieważ systemy ratingowe stanowią podstawę metody IRB i ich jakość może mieć znaczący wpływ na poziom wymogów dotyczących funduszy własnych, należy regularnie przeprowadzać przegląd funkcjonowania systemów ratingowych. Biorąc pod uwagę, że szacunki parametrów ryzyka są przedmiotem przeglądu co najmniej raz w roku, a systemy ratingowe powinny być regularnie oceniane przez właściwe organy i komórkę ds. audytu wewnętrznego, a także uwzględniając fakt, że do wykonania tego zadania niezbędne są dane z komórki ds. walidacji, należy sprawdzić, czy co najmniej raz w roku przeprowadza się walidację skuteczności systemów ratingowych obejmujących istotne portfele oraz weryfikację historyczną wszystkich innych systemów ratingowych.
- (12) Wszystkie obszary metody IRB mają zostać skutecznie objęte audytami wewnętrznymi. Niemniej jednak należy sprawdzić, czy zasoby audytu wewnętrznego są efektywnie wykorzystywane ze szczególnym uwzględnieniem najbardziej ryzykownych obszarów. W szczególności w przypadku instytucji, które korzystają z wielu systemów ratingowych, ważną jest pewna elastyczność. W związku z tym właściwe organy powinny sprawdzić, czy instytucja przeprowadza coroczny przegląd w celu określenia obszarów, które wymagają dokładniejszego przeglądu w ciągu roku.
- (13) Aby zapewnić minimalny poziom harmonizacji w odniesieniu do zakresu stosowania systemów ratingowych (tzw. „test praktyczny”), właściwe organy powinny sprawdzić, czy systemy ratingowe zostały uwzględnione w odpowiednich procesach instytucji w ramach szerszych procesów zarządzania ryzykiem, przyznawania kredytów i podejmowania decyzji, alokacji kapitału wewnętrznego oraz w ładzie korporacyjnym. Są to podstawowe obszary, w których procesy wewnętrzne wymagają stosowania parametrów ryzyka, w związku z tym w przypadku różnic pomiędzy parametrami ryzyka stosowanymi w tych obszarach a tymi stosowanymi do wyliczenia wymogów w zakresie funduszy własnych należy sprawdzić, czy są one uzasadnione.

- (14) W odniesieniu do wymogów dotyczących testów doświadczenia, oceniając, czy systemy ratingowe stosowane przez instytucję przed złożeniem wniosku o możliwość stosowania metody IRB „odpowiadały w znacznym stopniu” wymogom IRB, właściwe organy powinny sprawdzić, czy przez co najmniej przez okres trzech lat przed zastosowaniem metody IRB instytucja korzystała z systemu ratingowego w wewnętrznym pomiarze ryzyka i procesie zarządzania ryzykiem i czy podlegał on monitoringowi, wewnętrznej walidacji i wewnętrznemu audytowi. Taka specyfikacja metodyki oceny jest niezbędna do zapewnienia minimalnego poziomu harmonizacji. Właściwe organy powinny sprawdzić, czy wdrożono systemy ratingowe przynajmniej w najbardziej podstawowych obszarach, aby zapewnić, że instytucja efektywnie korzysta z systemów ratingowych i czy zarówno pracownicy, jak i kadra kierownicza są przyzwyczajeni do tych parametrów i dobrze rozumieją ich znaczenie i niedoskonałości. Ponadto monitorowanie, walidacja i wewnętrzny audyt w okresie zdobywania doświadczenia powinny wykazywać, że systemy ratingowe były zgodne z podstawowymi wymogami metody IRB i że ulegały w tym okresie stopniowej poprawie.
- (15) Niezależność procesu klasyfikacji ekspozycji do poszczególnych klas lub puli ratingowych jest wymagana w przypadku ekspozycji niedetalicznych, ponieważ w tym procesie niezbędne jest zazwyczaj zastosowanie osądu ludzkiego. W przypadku ekspozycji detalicznych proces ten jest zazwyczaj w pełni zautomatyzowany i oparty na obiektywnych informacjach dotyczących dłużnika i jego transakcji. Poprawność procesu klasyfikacji zapewnia odpowiednie wdrożenie systemu ratingowego w systemy informatyczne oraz procedury instytucji. Jeżeli jednak dozwolone są zmiany klasyfikacji, w procesie ratingu należy stosować osąd ludzki. W rezultacie oraz biorąc pod uwagę, że osoby odpowiedzialne za tworzenie lub odnawianie ekspozycji są zazwyczaj skłonne do nadawania lepszych ratingów w celu zwiększenia sprzedaży i wolumenu kredytów, jeżeli stosuje się zmiany klasyfikacji, w tym w przypadku ekspozycji detalicznych, należy sprawdzić, czy cesję zatwierdziła osoba czy komisja niezależna od osób odpowiedzialnych za inicjowanie lub odnawianie ekspozycji.
- (16) Jeżeli ratingi są starsze niż 12 miesięcy lub gdy nie dokonano przeglądu klasyfikacji w odpowiednim czasie zgodnie z przepisami instytucji, właściwe organy powinny sprawdzić, czy zastosowano ostrożne korekty w zakresie obliczania aktywów ważonych ryzykiem. Istnieją ku temu różnorodne powody. Jeśli rating jest nieaktualny lub jest oparty na nieaktualnych informacjach, ocena ryzyka może być niedokładna. W szczególności jeżeli sytuacja dłużnika pogorszyła się w ciągu ostatnich 12 miesięcy, nie jest odzwierciedlona w ratingu i ryzyko jest zaniżone. Ponadto zgodnie z generalną zasadą dotyczącą szacunków parametrów ryzyka, gdy szacunek tych parametrów opiera się na niewystarczającej ilości danych lub przypuszczeniach, należy zastosować większy margines ostrożnościowy. Ta sama zasada powinna obowiązywać w procesie klasyfikacji ekspozycji do klas lub pul ratingowych, tj. w przypadku gdy w procesie klasyfikacji uwzględniono niewystarczającą ilość informacji, należy przyjąć dodatkowy margines ostrożnościowy przy obliczaniu wag ryzyka. Metoda stosowania dodatkowego marginesu ostrożnościowego przy obliczaniu wag ryzyka nie powinna być określona, ponieważ instytucja może bezpośrednio skorygować rating, szacunek parametru ryzyka lub wagę ryzyka. Korekta powinna być proporcjonalna do długości okresu, w którym rating lub informacje stanowiące podstawę ratingu są nieaktualne.
- (17) Instytucje mają obowiązek dokumentowania stosowanych wewnętrznie szczegółowych definicji niewykonania zobowiązania i straty oraz zapewnienia spójności z definicjami określonymi w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013. Oceniając tę spójność właściwe organy powinny sprawdzić, czy instytucje posiadają przejrzyste zasady określające, kiedy dłużnika lub instrument przypisuje się do klasy niewykonania zobowiązania. Zasady te muszą być spójne z ogólnymi przepisami dotyczącymi identyfikacji niewykonania zobowiązania. EUNB przyjął wytyczne w sprawie stosowania definicji niewykonania zobowiązania na podstawie art. 178 rozporządzenia (UE) nr 575/2013. Zasady te powinny być również uwzględnione w procesach i systemach zarządzania ryzykiem instytucji, ponieważ w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013 wymaga się w szczególności, aby ratingi wewnętrzne, tj. takie jak klasyfikacja do klasy ratingowej niewykonania zobowiązania, odgrywały zasadniczą rolę w zarządzaniu ryzykiem i innych procesach wewnętrznych instytucji, które również powinny być kontrolowane przez właściwe organy.
- (18) Informacje dotyczące wyników dłużnika oraz ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania i tych, których ono nie dotyczy, stanowią podstawę dla wewnętrznych procesów instytucji, kwantyfikacji parametrów ryzyka oraz obliczenia wymogów w zakresie funduszy własnych. W związku z tym nie tylko identyfikacja dłużników, którzy nie wykonują zobowiązań, lecz także proces przeklasyfikowania tych dłużników na dłużników wykonujących zobowiązania musi być sprawny i efektywny. Właściwe organy powinny sprawdzić, czy proces ostrożnego przeklasyfikowania gwarantuje, że dłużnicy nie zostaną przeklasyfikowani do statusu wykonujących zobowiązania, jeżeli instytucja spodziewa się, że ekspozycja prawdopodobnie powróci do stanu niewykonania zobowiązania w krótkim czasie.

- (19) Aby zapewnić właściwym organom spójny i dokładny przegląd systemów ratingowych stosowanych przez instytucję, a także udoskonalenie systemów ratingowych z biegiem czasu, konieczne jest, aby właściwe organy oceniły kompletność rejestru bieżących oraz historycznych wersji systemów ratingowych stosowanych przez instytucję („rejestr systemów ratingowych”). Uwzględniając fakt, że wymogi testu doświadczenia odnoszą się do trzech lat poprzedzających moment rozpatrzenia wniosku o zatwierdzenie modelu wewnętrznego oraz że właściwe organy przeprowadzają ogólny przegląd modelu wewnętrznego regularnie i nie rzadziej niż co trzy lata, właściwe organy powinny sprawdzić, czy taki rejestr systemów ratingowych obejmuje przynajmniej wersje modeli wewnętrznych stosowanych przez instytucję w ciągu trzech poprzednich lat.
- (20) Na różnych etapach rozwoju i stosowania systemów ratingowych stosowany jest osąd ludzki. Rozsądne stosowanie osądu ludzkiego może zwiększyć jakość modelu i dokładność jego prognozowań. Niemniej jednak stosowanie osądu ludzkiego powinno podlegać kontroli, ponieważ osąd ludzki zmienia oszacowania oparte na wcześniejszym doświadczeniu w sposób subiektywny. W związku z tym właściwe organy powinny sprawdzić, czy stosowanie osądu ludzkiego jest uzasadnione pozytywnym wkładem w dokładność prognozowań. Duża liczba zmian wyników modelu może zatem wskazywać, że niektóre ważne informacje nie są uwzględnione w systemie ratingowym. W związku z tym właściwe organy powinny sprawdzić, czy liczba zmian i ich uzasadnienie są regularnie analizowane przez instytucję oraz czy wszelkie wykryte niedociągnięcia modelu są odpowiednio uwzględniane w przeglądzie modelu.
- (21) We wszystkich przypadkach właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja przyjęła wystarczający margines ostrożnościowy w swoich oszacowaniach parametrów ryzyka. Przedmiotowy margines ostrożnościowy powinien uwzględniać wszelkie zidentyfikowane nieprawidłowości w danych lub metodach stosowanych do kwantyfikacji ryzyka oraz zwiększoną niepewność, która może wynikać na przykład ze zmian w polityce kredytowania lub zasadach w zakresie odzyskiwania należności. W przypadku gdy instytucja przestaje spełniać wymogi dotyczące metody IRB, właściwe organy powinny sprawdzić, czy spełnia ona wymóg, zgodnie z którym systemy ratingowe są korygowane terminowo. Stosowanie marginesu ostrożnościowego nie powinno być wykorzystywane jako alternatywa dla korygowania modeli i zapewniania ich pełnej zgodności z wymogami rozporządzenia (UE) nr 575/2013.
- (22) W odniesieniu do kwantyfikacji ryzyka wskazane jest, aby oszacowania PD były względnie stabilne w czasie w celu uniknięcia nadmiernej cykliczności wymogów w zakresie funduszy własnych. Właściwe organy powinny sprawdzić, czy oszacowania PD są oparte na średniej długoterminowej rocznych wskaźników niewykonania zobowiązania. Ponadto biorąc pod uwagę, że fundusze własne powinny pomagać instytucjom przetrwać w warunkach skrajnych, oszacowania ryzyka powinny uwzględniać ewentualne pogorszenie warunków ekonomicznych nawet w okresie dobrobytu. Ponadto ilekroć istnieje zwiększona niepewność wynikająca z niewystarczających danych, właściwe organy powinny sprawdzić, czy przyjęto dodatkowy margines ostrożnościowy. Jeżeli długość dostępnych szeregów czasowych nie obejmuje oczekiwanej zmienności wskaźników niewykonania zobowiązania, należy zastosować odpowiednie metody, aby uwzględnić brakujące dane.
- (23) Oszacowanie wartości LGD opiera się na średniej zrealizowanych wartości LGD ważonych liczbą niewykonanych zobowiązań. Jeżeli wartość ekspozycji stanowi istotny czynnik ryzyka, należy ją uwzględnić wśród innych potencjalnych czynników ryzyka dla wyodrębnienia lub zróżnicowania ryzyka w odniesieniu do wartości LGD w celu zapewnienia, aby parametr został obliczony dla jednolitych pul lub klas instrumentów. Właściwe organy powinny sprawdzić, czy to podejście jest odpowiednio stosowane, ponieważ zapewnia spójność z obliczaniem parametru PD i miarodajne stosowanie wzoru na wagę ryzyka. Rozporządzenie (UE) nr 575/2013 rozróżnia metodę oszacowania wartości LGD dla poszczególnych ekspozycji do celów kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem od średniej oszacowań LGD obliczonych na poziomie portfela. W odróżnieniu od indywidualnego oszacowania wartości LGD, dolny pułap wartości LGD dla ekspozycji detalicznych zabezpieczonych nieruchomościami, stosowany na poziomie całego portfela, jest definiowany jako średnia wartość LGD ważona ekspozycją. W celu zapewnienia odpowiednich poziomów parametrów ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych nieruchomościami właściwe organy powinny sprawdzić, czy dolne pułapy wartości LGD są stosowane prawidłowo.
- (24) Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania, które po przywróceniu statusu wykonania zobowiązania zostaną w krótkim czasie przeklasyfikowane jako ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania, należy traktować jako ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania, od pierwszego momentu wystąpienia niewykonania zobowiązania, ponieważ najprawdopodobniej dokonywane jest tymczasowe przeklasyfikowanie do stanu ekspozycji, których nie dotyczy niewykonania zobowiązania, na podstawie niepełnych informacji o rzeczywistej sytuacji dłużnika. W rezultacie traktowanie wielu niewykonanych zobowiązań jako jedno niewykonanie zobowiązania

wiązania lepiej odzwierciedla rzeczywiste doświadczenie w zakresie niewykonania zobowiązania. Właściwe organy powinny zatem sprawdzić, czy przy oszacowaniu parametrów ryzyka wielokrotne niewykonanie zobowiązania przez tego samego dłużnika w krótkim okresie traktuje się jako jedno niewykonanie zobowiązania. Ponadto traktowanie wielu przypadków niewykonania zobowiązania przez tego samego dłużnika jako oddzielnych przypadków niewykonania zobowiązania może prowadzić do istotnych błędów w oszacowaniach parametrów ryzyka, ponieważ wyższe wskaźniki niewykonania zobowiązania prowadziłyby do wyższych oszacowań PD. Z drugiej strony wartość LGD byłaby niedoszacowana, ponieważ pierwsze niewykonania zobowiązania przez dłużnika byłyby traktowane jako przypadki poprawy sytuacji bez związanej z nimi straty, gdy tymczasem instytucja faktycznie poniosła stratę. Dodatkowo ze względu na powiązanie między oszacowaniami wartości PD i LGD oraz w celu zapewnienia realistycznego oszacowania oczekiwanej straty, traktowanie wielu przypadków niewykonania zobowiązania powinno być spójne dla celów oszacowania wartości PD i LGD.

- (25) Zakres informacji dostępnych dla instytucji w odniesieniu do ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania, znacząco różni się od informacji dotyczących ekspozycji obsługiwanych. W szczególności dostępne są dwa dodatkowe czynniki ryzyka w odniesieniu do ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania, a mianowicie czas niewykonania zobowiązania i zrealizowane odzyskane należności. W związku z tym oszacowanie wartości LGD przeprowadzone przed niewykonaniem zobowiązania nie jest wystarczające, ponieważ oszacowania ryzyka powinny uwzględniać wszystkie istotne czynniki ryzyka. Dodatkowo w przypadku ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania, wiadomo już, jakie były warunki ekonomiczne w momencie niewykonania zobowiązania. Ponadto wartość LGD dla ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania, powinna odzwierciedlać sumę oczekiwanych strat w bieżących warunkach ekonomicznych i możliwej nieoczekiwanej straty, która może wystąpić w okresie odzyskiwania należności. W związku z tym właściwe organy powinny sprawdzić, czy wartość LGD dla ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania jest oszacowana albo bezpośrednio, albo jako suma najlepszego oszacowania oczekiwanej straty („EL_{BE}”) i narzutu, który uwzględnia nieoczekiwaną stratę, która może wystąpić w okresie odzyskiwania należności. Niezależnie od zastosowanego podejścia, oszacowanie wartości LGD, której dotyczy niewykonanie zadania powinno uwzględniać informacje o czasie niewykonania zobowiązania i odzyskanych należnościach zrealizowanych do czasu oszacowania oraz uwzględniać możliwą niekorzystną zmianę warunków ekonomicznych w trakcie przewidywanego czasu trwania procesu odzyskiwania należności.
- (26) W przypadku instytucji stosujących własne oszacowania wartości LGD, wewnętrzne wymogi dotyczące zarządzania zabezpieczeniem powinny zasadniczo spełniać wymogi określone w części trzeciej tytułu II rozdział 4 sekcja 3 rozporządzenia (UE) nr 575/2013. Właściwe organy powinny skoncentrować się na wymogach wyceny zabezpieczenia i pewności prawa, ponieważ ważne jest, aby zapewnić regularną i wiarygodną wycenę zabezpieczenia oraz aby wycena odzwierciedlała rzeczywistą wartość rynkową w obecnych warunkach rynkowych. Częstotliwość i charakter zaktualizowanej wyceny należy dostosować do rodzaju zabezpieczenia, ponieważ nieaktualna lub niedokładna ocena może prowadzić do niedoszacowania ryzyka związanego z ekspozycjami kredytowymi. Istotne jest również, aby zabezpieczenie prawnie weszło w życie i było możliwe do wyegzekwowania we wszystkich właściwych jurysdykcjach. W przeciwnym przypadku ekspozycję należy traktować jako niezabezpieczoną; jeżeli takie zabezpieczenie zostanie uwzględnione w kwantyfikacji ryzyka, może to prowadzić do niedoszacowania ryzyka.
- (27) Właściwe organy powinny sprawdzić, czy do celów zaawansowanej metody IRB, tj. w przypadkach wykorzystywania własnych oszacowań wartości LGD, gwaranci są uznawani za kwalifikowalnych, jeżeli są oceniani przy użyciu systemu ratingowego zatwierdzonego w ramach metody IRB; kwalifikować mogą się również inni gwaranci pod warunkiem że są sklasyfikowani jako instytucja, instytucja rządowa na szczeblu centralnym lub bank centralny, albo podmiot gospodarczy, który posiada ocenę kredytową zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej (ECAI), a gwarancja spełnia wymogi określone w części trzeciej tytułu II rozdział 4 sekcja 3 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, które mają również zastosowanie do metody standardowej.
- (28) W ocenie procesu przypisywania ekspozycji do kategorii należy określić szczegółowe wymogi dotyczące weryfikacji przez właściwe organy do przypisania ekspozycji do ekspozycji detalicznych ze względu na ich preferencyjne traktowanie w zakresie obliczeń kwot ekspozycji ważonych ryzykiem. Niektóre kategorie ekspozycji są definiowane na podstawie charakterystyki transakcji, a inne na podstawie rodzaju dłużnika; w rezultacie mogą istnieć ekspozycje, które spełniają kryteria większej liczby kategorii ekspozycji niż jedna. Właściwe organy powinny zatem sprawdzić, czy instytucja stosuje prawidłową kolejność klasyfikacji w celu zapewnienia spójnego i jednoznacznego przypisania ekspozycji do kategorii ekspozycji.

- (29) Właściwe organy powinny sprawdzić, czy wyniki testów warunków skrajnych są uwzględniane w procesach zarządzania ryzykiem i kapitałem, ponieważ integracja wyników testów warunków skrajnych w procesach decyzyjnych zapewnia, że scenariusze i ich wpływ na wymogi w zakresie funduszy własnych są opracowane i przeprowadzone w znaczący sposób, a zorientowane na przyszłość aspekty wymogów w zakresie funduszy własnych są brane pod uwagę w zarządzaniu instytucją.
- (30) Instytucje, które stosują własne oszacowania wartości LGD i własne współczynniki konwersji, powinny obliczać efektywny termin zapadalności ekspozycji w ramach metody IRB w celu obliczenia wymogów w zakresie funduszy własnych. W przypadku ekspozycji odnawialnych instytucja jest narażona na ryzyko przez okres dłuższy niż termin spłaty bieżącego wykorzystania, biorąc pod uwagę, że kredytobiorca może ponownie wykorzystać dodatkowe kwoty. W związku z tym właściwe organy powinny sprawdzić, czy obliczenia efektywnego terminu zapadalności ekspozycji odnawialnych opierają się na dacie wygaśnięcia instrumentu.
- (31) Obliczenie różnicy między kwotami oczekiwanych strat z jednej strony a korektami ryzyka kredytowego, dodatkowymi korektami wartości i innymi redukcjami funduszy własnych z drugiej strony („niedobór wewnętrznych ratingów”) należy przeprowadzić na poziomie zagregowanym oddzielnie dla portfela ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania oraz portfela ekspozycji, których nie dotyczy niewykonanie zobowiązania. Oddzielenie ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania od tych, których nie dotyczy niewykonanie zobowiązania, jest konieczne do zapewnienia, aby kwoty ujemne wynikające z obliczeń wykonanych dla portfela, którego dotyczy niewykonanie zobowiązania, nie zostały wykorzystane do kompensowania kwot dodatnich wynikających z obliczeń wykonanych dla portfela ekspozycji, których nie dotyczy niewykonanie zobowiązania. Poza tym całościowe obliczenia są zgodne z ogólną koncepcją funduszy własnych, zgodnie z którą fundusze własne powinny być w pełni dostępne w celu pokrycia nieoczekiwanych strat w przypadku postępowania upadłościowego instytucji. Ponieważ kwoty korekt ryzyka kredytowego, dodatkowe korekty wartości i inne redukcje funduszy własnych uwzględnione przy obliczaniu niedoboru wewnętrznych ratingów zostały już odjęte od funduszy własnych w celu pokrycia oczekiwanych strat, ich nadwyżka w stosunku do całkowitej wartości oczekiwanych strat jest w pełni dostępna do celów pokrycia strat zidentyfikowanych we wszystkich ekspozycjach, których dotyczy niewykonanie zobowiązania. W związku z tym właściwe organy powinny sprawdzić, czy korekty funduszy własnych na podstawie niedoboru wewnętrznych ratingów są obliczane i stosowane prawidłowo.
- (32) Nierzetelne, niedokładne, niekompletne lub nieaktualne dane mogą prowadzić do błędów w oszacowaniu ryzyka i obliczeniach wymogów w zakresie funduszy własnych. Ponadto gdy takie dane są wykorzystywane w procesach zarządzania ryzykiem instytucji, mogą również prowadzić do błędnych decyzji kredytowych i w zakresie zarządzania. W celu zapewnienia wiarygodności i wysokiej jakości danych infrastruktura i procedury związane z gromadzeniem i przechowywaniem danych powinny być dobrze udokumentowane i zawierać pełny opis cech i źródeł danych w celu zapewnienia ich właściwego wykorzystania w procesach wewnętrznych i procesach obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych. W związku z tym właściwe organy powinny sprawdzić jakość i dokumentację danych wykorzystywanych w procesie oszacowywania parametrów ryzyka, przy klasyfikacji ekspozycji do klas lub pul oraz przy obliczaniu wymogów w zakresie funduszy własnych.
- (33) Jakość danych, dokładność oszacowania ryzyka oraz poprawność obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych są silnie uzależnione od niezawodności systemów informatycznych wykorzystywanych na potrzeby metody IRB. Ponadto ciągłość i spójność procesów zarządzania ryzykiem oraz obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych można zapewnić tylko wtedy, gdy systemy informatyczne wykorzystywane do tych celów są bezpieczne, pewne i niezawodne, a infrastruktura informatyczna jest wystarczająco solidna. Konieczne jest zatem, aby właściwe organy sprawdziły również wiarygodność systemów informatycznych instytucji oraz solidność infrastruktury informatycznej.
- (34) Właściwe organy powinny sprawdzić, czy w miarę możliwości niepokrywające się obserwacje zwrotów z ekspozycji kapitałowych są wykorzystywane zarówno do opracowywania, jak i walidacji modeli wewnętrznych dotyczących ekspozycji kapitałowych. Niepokrywające się obserwacje zapewniają wyższą jakość prognozowań, biorąc pod uwagę, że wszystkim obserwacjom przypisuje się tę samą wagę, a obserwacje nie są ze sobą ściśle skorelowane.
- (35) Stosowanie metody IRB wymaga zatwierdzenia przez właściwe organy i zatwierdzone muszą zostać wszelkie istotne zmiany w tej metodzie. W rezultacie właściwe organy powinny sprawdzić, czy wewnętrzny proces zarządzania, a w szczególności wewnętrzny proces zatwierdzania takich zmian, zapewnia wdrożenie wyłącznie tych zmian, które są zgodne z rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 i rozporządzeniem delegowanym (UE) nr 529/2014, oraz czy klasyfikacja zmian jest spójna w tym kontekście w celu uniknięcia jakiegokolwiek arbitrażu regulacyjnego.

- (36) Przepisy niniejszego rozporządzenia są ściśle powiązane, ponieważ wszystkie dotyczą aspektów metodyki oceny, którą właściwe organy mają stosować przy ocenie spełniania przez instytucję wymogów dotyczących stosowania metody IRB. Aby zapewnić spójność między tymi przepisami, które powinny wejść w życie w tym samym czasie, oraz aby ułatwić całościowy wgląd w te przepisy i łatwy dostęp do nich osobom im podlegającym, wskazane jest włączenie do jednego rozporządzenia wszystkich regulacyjnych standardów technicznych dotyczących metodyki oceny metody IRB, wymaganych na mocy rozporządzenia (UE) nr 575/2013.
- (37) Podstawę niniejszego rozporządzenia stanowi projekt regulacyjnych standardów technicznych przedłożony Komisji przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego.
- (38) Europejski Urząd Nadzoru Bankowego przeprowadził otwarte konsultacje publiczne na temat projektu regulacyjnych standardów technicznych, który stanowi podstawę niniejszego rozporządzenia, dokonał analizy potencjalnych powiązanych kosztów i korzyści oraz zwrócił się o opinię do Bankowej Grupy Interesariuszy powołanej na podstawie art. 37 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010⁽⁴⁾,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ 1

PRZEPISY OGÓLNE DOTYCZĄCE METODYKI OCENY

Artykuł 1

Ocena zgodności z wymogami stosowania metody wewnętrznych ratingów

1. Właściwe organy stosują niniejsze rozporządzenie do oceny spełniania przez instytucję wymogów dotyczących stosowania metody wewnętrznych ratingów (metody IRB) w następujący sposób:
- a) do celów oceny wstępnych wniosków o zezwolenie na stosowanie metody IRB przewidzianej w art. 144 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy stosują wszystkie przepisy niniejszego rozporządzenia;
 - b) do celów oceny wniosków o zezwolenie na rozszerzenie metody IRB zgodnie z zatwierdzonym planem stopniowego wdrażania, jak przewidziano w art. 148 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy stosują rozdziały 4, 5, 7 i 8 oraz wszelkie inne części niniejszego rozporządzenia, które są istotne dla tego wniosku;
 - c) do celów oceny wniosków o uzyskanie uprzedniego zezwolenia na przeprowadzanie zmian, o których mowa w art. 143 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy stosują wszystkie przepisy niniejszego rozporządzenia, które są istotne dla tych zmian;
 - d) do celów oceny zmian w systemach ratingowych i metodach modeli wewnętrznych w odniesieniu do ekspozycji kapitałowych, które zostały zgłoszone zgodnie z art. 143 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy stosują wszystkie przepisy niniejszego rozporządzenia, które są istotne dla tych zmian;
 - e) do celów prowadzenia bieżących przeglądów stosowania metody IRB zgodnie z art. 101 dyrektywy 2013/36/UE właściwe organy stosują wszystkie części niniejszego rozporządzenia, które są istotne dla tego przeglądu;
 - f) do celów oceny wniosków o zezwolenie na powrót do stosowania mniej zaawansowanych metod zgodnie z art. 149 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy stosują art. 6–8 niniejszego rozporządzenia.

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego), zmiany decyzji nr 716/2009/WE oraz uchylecia decyzji Komisji 2009/78/WE (Dz.U. L 331 z 15.12.2010, s. 12).

2. Oprócz kryteriów określonych w przepisach niniejszego rozporządzenia, o których mowa w ust. 1, właściwe organy sprawdzają wszelkie inne odpowiednie kryteria niezbędne do oceny zgodności z wymogami stosowania metody IRB.

Artykuł 2

Metody stosowane przez właściwe organy

1. Do celów oceny wstępnych wniosków o zezwolenie na stosowanie metody IRB właściwe organy stosują wszystkie obowiązkowe metody określone w niniejszym rozporządzeniu. Mogą one również stosować inne metody określone w niniejszym rozporządzeniu zgodnie z ust. 7 oraz wszystkie inne metody zgodnie z ust. 8.

2. Do celów oceny wniosków o zezwolenie na rozszerzenie metody IRB zgodnie z planem stopniowego wdrażania właściwe organy stosują wszystkie obowiązkowe metody określone w rozdziałach 4, 5, 7 i 8. Mogą one również stosować inne metody określone w niniejszym rozporządzeniu zgodnie z ust. 7 oraz wszystkie inne metody zgodnie z ust. 8.

3. Do celów oceny wniosków o uzyskanie uprzedniego zezwolenia na wprowadzenie zmian w metodzie IRB właściwe organy dokonują przeglądu dokumentów wymaganych do złożenia przez instytucje w związku z tymi zmianami zgodnie z art. 8 rozporządzenia delegowanego (UE) nr 529/2014. Mogą one również stosować wszystkie metody określone w niniejszym rozporządzeniu zgodnie z ust. 7 oraz wszystkie inne metody zgodnie z ust. 8.

4. Do celów oceny zmian w systemach ratingowych i metodach modeli wewnętrznych w odniesieniu do ekspozycji kapitałowych, które zostały zgłoszone, właściwe organy dokonują przeglądu dokumentów wymaganych do złożenia przez instytucje w związku z tymi zmianami zgodnie z art. 8 rozporządzenia delegowanego (UE) nr 529/2014 i mogą zastosować wszystkie metody określone w niniejszym rozporządzeniu zgodnie z ust. 7 oraz wszystkie inne metody zgodnie z ust. 8.

5. Do celów prowadzenia bieżących przeglądów stosowania metody IRB właściwe organy mogą stosować wszystkie metody określone w niniejszym rozporządzeniu zgodnie z ust. 7 oraz wszystkie inne metody zgodnie z ust. 8.

6. Do celów oceny wniosków o powrót do stosowania mniej zaawansowanych metod właściwe organy mogą stosować wszystkie metody określone w rozdziale 2 niniejszego rozporządzenia zgodnie z ust. 7 oraz wszystkie inne metody zgodnie z ust. 8.

7. W miejscach, w których niniejsze rozporządzenie przewiduje opcjonalne stosowanie metod, właściwe organy mogą stosować wszystkie metody, które są właściwe i odpowiednie dla charakteru, wielkości i stopnia złożoności działalności instytucji oraz jej struktury organizacyjnej, uwzględniając:

- a) istotność rodzajów ekspozycji objętych systemami ratingowymi;
- b) złożoność modeli ratingowych i parametrów ryzyka oraz ich wdrożenie.

8. Oprócz metod określonych w niniejszym rozporządzeniu właściwe organy mogą użyć innych metod, które są właściwe i odpowiednie dla charakteru, wielkości i stopnia złożoności działalności instytucji oraz jej struktury organizacyjnej, gdy jest to niezbędne do oceny zgodności z wymogami stosowania metody IRB.

9. Stosując metody określone w niniejszym rozporządzeniu, właściwe organy mogą wziąć pod uwagę wyniki niedawnych ocen przeprowadzonych przez siebie lub przez inne właściwe organy, jeżeli oceny te spełniają oba następujące warunki:

- a) ocena była całkowicie lub częściowo oparta na obowiązkowych metodach;
- b) przedmiot oceny obejmował ten sam lub podobny system ratingowy w tej samej klasie ekspozycji.

Artykuł 3

Jakość dokumentacji

1. W celu weryfikacji spełniania przez instytucję wymogów dotyczących dokumentacji określonych w art. 144 ust. 1 lit. e) rozporządzenia (UE) nr 575/2013 właściwe organy weryfikują, czy dokumentacja systemów ratingowych zdefiniowanych w art. 142 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 („systemy ratingowe”):

- a) jest wystarczająco szczegółowa i dokładna, by można ją było efektywnie wykorzystać;
- b) jest zatwierdzona na odpowiednim szczeblu zarządzania instytucji;
- c) zawiera w każdym dokumencie przynajmniej jeden zapis o rodzaju dokumentu, jego autorze, weryfikatorze, osobie autoryzującej, właścicielu, datach opracowania i zatwierdzenia, numerze wersji i historii zmian dokumentu.
- d) zezwala osobom trzecim na zbadanie i potwierdzenie funkcjonowania systemów ratingowych oraz, w szczególności, na zbadanie i potwierdzenie, że:
 - (i) dokumentacja konstrukcji systemu ratingowego jest wystarczająco szczegółowa, by umożliwić osobie trzeciej zrozumienie rozumowania stojącego za wszystkimi aspektami systemu ratingowego, takimi jak założenia, wzory matematyczne i – gdy w grę wchodzi osąd ludzki – decyzje oraz procedury opracowania systemu ratingowego;
 - (ii) dokumentacja systemu ratingowego jest wystarczająco szczegółowa, by umożliwić osobie trzeciej zrozumienie funkcjonowania, ograniczeń i kluczowych założeń każdego modelu ratingowego i każdego parametru ryzyka, a także odtworzenie procesu opracowywania modelu;
 - (iii) dokumentacja procesu ratingu jest wystarczająco szczegółowa, aby umożliwić osobom trzecim zrozumienie metody klasyfikacji ekspozycji do klasy lub puli oraz ich rzeczywistej klasyfikacji do klasy lub puli, a także odtworzenie procesu tej klasyfikacji.

2. Do celów ust. 1 właściwy organ sprawdza, czy instytucja wprowadziła zasady określające konkretne standardy dotyczące dokumentacji, zapewniające, aby:

- a) dokumentacja wewnętrzna była wystarczająco szczegółowa i dokładna;
- b) konkretnym osobom lub jednostkom powierzono odpowiedzialność za zapewnienie, aby dokumentacja była kompletna, spójna, dokładna, aktualna, zatwierdzana w stosownych przypadkach i bezpieczna;
- c) instytucja odpowiednio dokumentowała swoje zasady, procedury i metodyki związane ze stosowaniem metody IRB.

Artykuł 4

Udział osób trzecich

1. Aby ocenić zgodność z wymogiem dotyczącym solidności i integralności systemów ratingowych określonym w art. 144 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 w przypadku gdy instytucja zleciła osobie trzeciej zadania, działania lub funkcje związane z opracowywaniem, wdrażaniem i walidacją swoich systemów ratingowych lub zakupiła system ratingowy lub dane zbiorcze od osoby trzeciej, właściwy organ sprawdza, czy to zlecenie lub zakup nie utrudnia stosowania niniejszego rozporządzenia, oraz sprawdza, czy:

- a) kadra kierownicza wyższego szczebla instytucji w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 9 dyrektywy 2013/36/UE („kadra kierownicza wyższego szczebla”), a także organ zarządzający instytucji lub komitet wyznaczony przez ten organ zarządzający aktywnie uczestniczą w nadzorze i podejmowaniu decyzji dotyczących zadań, działań lub funkcji zleczanych osobie trzeciej lub dotyczących systemów ratingowych uzyskanych od stron trzecich;
- b) personel instytucji posiada wystarczającą wiedzę i znajomość zadań, działań lub funkcji zleczanych osobom trzecim oraz struktury danych i systemów ratingowych uzyskanych od osób trzecich;

- c) zapewniona jest ciągłość funkcji lub procesów zleconych na zewnątrz, w tym poprzez odpowiednie plany awaryjne;
- d) audyt wewnętrzny lub inne kontrole zadań, działań i funkcji zleczonych osobom trzecim nie zostały ograniczone lub utrudnione w wyniku udziału osoby trzeciej;
- e) właściwy organ ma zapewniony pełny dostęp do wszystkich istotnych informacji.

2. Jeżeli w zadaniach związanych z opracowaniem systemu ratingowego i szacowaniem ryzyka dla instytucji uczestniczy osoba trzecia, właściwy organ sprawdza, czy:

- a) zapewniona została zgodność z ust. 1 lit. a)–e);
- b) czynności walidacyjne w odniesieniu do tych systemów ratingowych i tych oszacowań ryzyka nie są wykonywane przez tę osobę trzecią;
- c) osoba trzecia dostarcza instytucji informacje niezbędne do wykonania tych czynności walidacyjnych.

3. Jeżeli do celów opracowania systemu ratingowego i oszacowania parametrów ryzyka instytucja wykorzystuje dane zbiorcze z różnych instytucji, a osoba trzecia opracowuje system ratingowy, osoba trzecia może wspomagać instytucję w jej czynnościach walidacyjnych, wykonując te zadania walidacyjne, które wymagają dostępu do danych zbiorczych.

4. Do celów stosowania ust. 1, 2 i 3 właściwe organy stosują wszystkie następujące metody:

- a) dokonują przeglądu umów zawartych z osobą trzecią i innych istotnych dokumentów, które określają zadania osoby trzeciej;
- b) uzyskują pisemne oświadczenia od odpowiednich pracowników instytucji lub osoby trzeciej, której zlecono dane zadanie, działanie lub funkcję, lub przeprowadzają z nimi rozmowy;
- c) uzyskują pisemne oświadczenia od kadry kierowniczej wyższego szczebla lub organu zarządzającego instytucji, lub osoby trzeciej, której zlecono dane zadanie, działanie lub funkcję, lub komitetu instytucji wyznaczonego przez organ zarządzający, lub przeprowadzają z nimi rozmowy;
- d) dokonują, w stosownych przypadkach, przeglądu innych istotnych dokumentów instytucji lub osoby trzeciej.

Artykuł 5

Tymczasowa niezgodność z wymogami metody IRB

Do celów stosowania art. 146 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 575/2013 właściwy organ:

- a) sprawdza, czy plan instytucji dotyczący szybkiego przywrócenia stanu zgodności jest wystarczający do usunięcia niezgodności oraz czy harmonogram jest rozsądny, biorąc pod uwagę wszystkie następujące elementy:
 - (i) istotność niezgodności;
 - (ii) zakres środków wymaganych do przywrócenia stanu zgodności;
 - (iii) zasoby dostępne dla instytucji;
- b) regularnie monitoruje postępy w realizacji planu instytucji dotyczącego szybkiego przywrócenia stanu zgodności;
- c) sprawdza, czy instytucja spełniła odpowiednie wymogi po wdrożeniu planu, za pomocą metod oceny określonych w niniejszym rozporządzeniu.

ROZDZIAŁ 2

METODYKA OCENY DOTYCZĄCA PLANÓW STOPNIOWEGO WDRAŻANIA I STAŁEGO STOSOWANIA W NIEPEŁNYM ZAKRESIE METODY STANDARDOWEJ

Artykuł 6

Informacje ogólne

1. W celu oceny spełniania przez instytucję warunków wdrażania metody IRB określonych w art. 148 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 oraz warunków stałego stosowania w niepełnym zakresie określonych w art. 150 tego rozporządzenia, właściwe organy sprawdzają, czy:
 - a) początkowy zakres i plan instytucji dotyczący stopniowego wdrażania metody IRB są odpowiednie zgodnie z art. 7;
 - b) kategorie ekspozycji, rodzaje ekspozycji lub jednostki gospodarcze, w których stosuje się metodę standardową, kwalifikują się do stałego zwolnienia z metody IRB.
2. Do celów weryfikacji przeprowadzanej na podstawie ust. 1, właściwe organy stosują wszystkie następujące metody:
 - a) dokonują przeglądu planu instytucji dotyczącego stopniowego wdrażania metody IRB;
 - b) dokonują przeglądu odpowiednich wewnętrznych zasad i procedur instytucji, w tym metod obliczania udziału ekspozycji, które mają być objęte stopniowym wdrażaniem metody IRB oraz stałym wyłączeniem z obowiązku stosowania metody IRB;
 - c) dokonują przeglądu ról i obowiązków jednostek i organów zarządzających zajmujących się przypisywaniem poszczególnych ekspozycji do metody IRB lub metody standardowej;
 - d) dokonują przeglądu odpowiednich protokołów posiedzeń organów wewnętrznych instytucji, w tym organu zarządzającego, lub komitetów;
 - e) dokonują przeglądu istotnych ustaleń z audytu wewnętrznego lub innych funkcji kontrolnych instytucji;
 - f) dokonują przeglądu stosownych sprawozdań z postępu działań podjętych przez instytucję w celu skorygowania niedociągnięć i ograniczenia ryzyka wykrytych podczas audytów;
 - g) uzyskują pisemne oświadczenia od odpowiednich pracowników i kadry kierowniczej wyższego szczebla instytucji lub przeprowadzają z nimi rozmowy.
3. Do celów weryfikacji przeprowadzanej na podstawie ust. 1 właściwe organy mogą:
 - a) dokonywać przeglądu funkcjonalnej dokumentacji systemów informatycznych wykorzystywanych w procesie przypisywania poszczególnych ekspozycji do metody IRB lub metody standardowej;
 - b) dokonywać wyboru próby i przeprowadzać przegląd dokumentów dotyczących cech dłużników oraz inicjowania i obsługi ekspozycji objętych próbą;
 - c) dokonywać przeglądu innych istotnych dokumentów instytucji.

Artykuł 7

Stopniowe wdrażanie metody IRB

1. Oceniając początkowy zakres i plan instytucji dotyczący stopniowego wdrażania metody IRB zgodnie z art. 148 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy:
 - a) plan stopniowego wdrażania obejmuje co najmniej następujące elementy:
 - (i) specyfikację zakresu stosowania każdego systemu ratingowego, a także rodzajów ekspozycji, które są oceniane w ramach każdego modelu ratingowego;

- (ii) planowane daty rozpoczęcia stosowania metody IRB w odniesieniu do każdego rodzaju ekspozycji;
 - (iii) informacje na temat całkowitych wartości ekspozycji w momencie dokonywania oceny oraz kwot ekspozycji ważonych ryzykiem obliczonych zgodnie z metodą stosowaną w momencie dokonywania oceny w odniesieniu do każdego rodzaju ekspozycji;
- b) plan stopniowego wdrażania obejmuje wszystkie ekspozycje instytucji oraz, w stosownych przypadkach, jej jednostki dominującej, a także wszystkie ekspozycje jednostek zależnych instytucji, chyba że ekspozycje te są oceniane zgodnie z art. 8;
 - c) planowane jest wdrożenie zgodnie z art. 148 ust. 1 akapit drugi i trzeci rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
 - d) instytucja stosuje metodę IRB w odniesieniu do ekspozycji kapitałowych, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 148 ust. 5 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, jeżeli otrzymała zgodę na stosowanie metody IRB w odniesieniu do dowolnej kategorii ekspozycji;
 - e) kolejność i okresy wdrażania metody IRB zostały określone na podstawie rzeczywistych możliwości instytucji, z uwzględnieniem dostępności danych, systemów ratingowych i okresów wcześniejszych doświadczeń, o których mowa w art. 145 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, i nie są stosowane wybiórczo w celu osiągnięcia obniżonych wymogów w zakresie funduszy własnych;
 - f) kolejność wdrażania metody IRB zapewnia priorytetowe traktowanie wdrażania w odniesieniu do ekspozycji kredytowych związanych z podstawową działalnością instytucji;
 - g) ostateczny termin wdrożenia metody IRB został ustalony dla każdego rodzaju ekspozycji i jednostek gospodarczych i jest racjonalny z punktu widzenia charakteru i skali działalności instytucji.

2. Właściwe organy ustalają, czy termin, o którym mowa w ust. 1 lit. g), jest rozsądny, w oparciu o wszystkie poniższe elementy:

- a) złożoność działalności instytucji, w tym działalności jednostki dominującej i jej jednostek zależnych;
- b) liczbę jednostek gospodarczych i linii biznesowych w ramach instytucji oraz, w stosownych przypadkach, jej jednostki dominującej i jednostek zależnych;
- c) liczbę i złożoność systemów ratingowych, które mają zostać wdrożone przez wszystkie podmioty objęte planem stopniowego wdrażania;
- d) plany wdrożenia systemów ratingowych w jednostkach zależnych mających siedzibę w państwach trzecich, w których występują znaczne trudności prawne lub inne trudności związane z zatwierdzaniem modeli IRB;
- e) dostępność dokładnych, odpowiednich i kompletnych szeregów czasowych;
- f) zdolność operacyjną instytucji do opracowania i wdrożenia systemów ratingowych;
- g) wcześniejsze doświadczenie instytucji w zarządzaniu określonymi rodzajami ekspozycji.

3. Oceniając przestrzeganie przez instytucję planu stopniowego wdrażania metody IRB, który był przedmiotem zezwolenia właściwych organów zgodnie z art. 148 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy mogą uznać zmiany kolejności i okresu wdrażania za właściwe wyłącznie w przypadku spełnienia co najmniej jednego z następujących warunków:

- a) nastąpiły znaczące zmiany w otoczeniu biznesowym, a w szczególności zmiany w strategii, połączeniach i przejęciach;
- b) nastąpiły znaczące zmiany w odpowiednich wymogach regulacyjnych;
- c) istotne słabe strony systemów ratingowych zostały stwierdzone przez właściwy organ, audyt wewnętrzny lub komórkę ds. walidacji;
- d) elementy, o których mowa w ust. 2, uległy znacznej zmianie lub którykolwiek z elementów, o których mowa w ust. 2, nie został odpowiednio uwzględniony w zatwierdzonym planie stopniowego wdrażania metody IRB.

Artykuł 8

Warunki stałego stosowania w niepełnym zakresie

1. Oceniając spełnienie przez instytucję warunków stałego stosowania w niepełnym zakresie metody standardowej w odniesieniu do ekspozycji, o których mowa w art. 150 ust. 1 lit. a) i b) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy:

- a) instytucja ocenia i uwzględnia dostępność danych zewnętrznych dotyczących reprezentatywnych kontrahentów;
- b) koszt opracowania przez instytucję systemu ratingowego dotyczącego kontrahentów należących do danej kategorii ekspozycji oszacowano z uwzględnieniem wielkości instytucji oraz charakteru i skali jej działalności;
- c) ocena potencjału operacyjnego instytucji w zakresie opracowania i wdrożenia systemu ratingowego uwzględnia charakter i skalę działalności instytucji.

2. Oceniając spełnienie przez instytucję warunków stałego stosowania w niepełnym zakresie metody standardowej w odniesieniu do ekspozycji, o których mowa w art. 150 ust. 1 lit. c) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy instytucja zweryfikowała i uwzględniła co najmniej jeden z poniższych faktów:

- a) ekspozycje, w tym liczba odrębnie zarządzanych portfeli i linii biznesowych, nie są wystarczająco jednolite, aby umożliwić opracowanie solidnego i wiarygodnego systemu ratingowego;
- b) kwota ekspozycji ważonych ryzykiem obliczona za pomocą metody standardowej jest znacząco wyższa niż oczekiwana kwota ekspozycji ważonych ryzykiem obliczona metodą IRB;
- c) ekspozycje dotyczą jednostki gospodarczej lub linii biznesowej instytucji, której działalność ma zostać zakończona;
- d) ekspozycje obejmują portfele podlegające konsolidacji proporcjonalnej jednostek zależnych będących przedmiotem częściowej własności zgodnie z art. 18 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

3. Oceniając spełnienie przez instytucję warunków stałego stosowania w niepełnym zakresie w ramach metody standardowej, właściwe organy sprawdzają, czy instytucja regularnie monitoruje zgodność z wymogami ustanowionymi w art. 150 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

ROZDZIAŁ 3

Metodyka oceny dotycząca funkcji walidacji wewnętrznych oszacowań oraz zarządzania wewnętrznego i nadzoru w instytucji

SEKCJA 1

Przepisy ogólne

Artykuł 9

Informacje ogólne

1. Aby ocenić, czy instytucja spełnia wymogi dotyczące zarządzania wewnętrznego, w tym wymogi dotyczące kadry kierowniczej wyższego szczebla i organu zarządzającego, sprawozdawczości wewnętrznej, kontroli ryzyka kredytowego i audytu wewnętrznego, nadzoru i walidacji, właściwe organy sprawdzają wszystkie poniższe elementy:

- a) solidność rozwiązań, mechanizmów i procesów dotyczących walidacji systemów ratingowych instytucji, a także odpowiedniość personelu odpowiedzialnego za dokonywanie walidacji („komórka ds. walidacji”), jak określono w art. 144 ust. 1 lit. c) i f), art. 174 lit. d), art. 185 i art. 188 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, w odniesieniu do:
- (i) niezależności komórki ds. walidacji zgodnie z art. 10;
 - (ii) kompletności i częstotliwości stosowania procesu walidacji zgodnie z art. 11;
 - (iii) adekwatności metod i procedur komórki ds. walidacji zgodnie z art. 12;
 - (iv) poprawności procesu sprawozdawczego i procesu uwzględniania wniosków, ustaleń i zaleceń z walidacji zgodnie z art. 13;
- b) zarządzania wewnętrznego i nadzoru w instytucji, w tym jednostki ds. kontroli ryzyka kredytowego oraz audytu wewnętrznego w instytucji, o których mowa w art. 189, 190 i 191 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, w odniesieniu do:
- (i) roli kadry kierowniczej wyższego szczebla i organu zarządzającego zgodnie z art. 14;
 - (ii) sprawozdawczości zarządczej zgodnie z art. 15;
 - (iii) jednostki ds. kontroli ryzyka kredytowego zgodnie z art. 16;
 - (iv) audytu wewnętrznego zgodnie z art. 17.
2. Do celów weryfikacji przeprowadzanej na podstawie ust. 1, właściwe organy stosują wszystkie następujące metody:
- a) dokonują przeglądu odpowiednich wewnętrznych zasad i procedur instytucji;
 - b) dokonują przeglądu odpowiednich protokołów organów wewnętrznych instytucji, w tym organu zarządzającego, lub jej komitetów;
 - c) dokonują przeglądu odpowiednich sprawozdań dotyczących systemów ratingowych, jak również wszelkich wniosków i decyzji podejmowanych na podstawie tych sprawozdań;
 - d) dokonują przeglądu odpowiednich sprawozdań komórek ds. kontroli ryzyka kredytowego, audytu wewnętrznego, nadzoru i walidacji opracowanych przez pracowników odpowiedzialnych za każdą z tych komórek lub przez dowolną inną komórkę ds. kontroli w instytucji, jak również wniosków, ustaleń i zaleceń tych komórek;
 - e) uzyskują pisemne oświadczenia od odpowiednich pracowników i kadry kierowniczej wyższego szczebla instytucji lub przeprowadzają z nimi rozmowy.
3. Do celów oceny komórki ds. walidacji, oprócz metod, o których mowa w ust. 2, właściwe organy stosują wszystkie następujące metody:
- a) dokonują przeglądu ról i obowiązków wszystkich pracowników zaangażowanych w pracę komórki ds. walidacji;
 - b) dokonują przeglądu adekwatności i odpowiedniości rocznego planu prac w zakresie walidacji;
 - c) dokonują przeglądu instrukcji dotyczących walidacji stosowanych przez komórkę ds. walidacji;
 - d) dokonują przeglądu procesu klasyfikowania ustaleń oraz odpowiednich zaleceń według ich istotności;
 - e) dokonują przeglądu spójności wniosków, ustaleń i zaleceń opracowywanych przez komórkę ds. walidacji;
 - f) dokonują przeglądu roli komórki ds. walidacji w wewnętrznej procedurze zatwierdzania systemów ratingowych i wszystkich związanych z nimi zmian;
 - g) dokonują przeglądu planu działania w odniesieniu do każdego odpowiedniego zalecenia, również w kontekście działań następczych, zatwierdzonego przez odpowiedni szczebel zarządzania.

4. Do celów oceny jednostki ds. kontroli ryzyka kredytowego, o której mowa w art. 144 ust. 1 lit. c) i art. 190 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, oprócz wymogów ustanowionych w ust. 2, właściwe organy stosują wszystkie następujące metody:

- a) dokonują przeglądu ról i obowiązków wszystkich odpowiednich pracowników i kadry kierowniczej wyższego szczebla jednostki ds. kontroli ryzyka kredytowego;
- b) dokonują przeglądu odpowiednich sprawozdań przedłożonych przez jednostkę ds. kontroli ryzyka kredytowego oraz kadrę kierowniczą wyższego szczebla organowi zarządzającemu lub wyznaczonemu przez niego komitetowi.

5. Do celów oceny jednostki audytu wewnętrznego lub innej porównywalnej niezależnej jednostki ds. audytu, o których mowa w art. 191 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, oprócz wymogów ustanowionych w ust. 2, właściwe organy stosują wszystkie następujące metody:

- a) dokonują przeglądu odpowiednich ról i obowiązków wszystkich odpowiednich pracowników zaangażowanych w audyt wewnętrzny;
- b) dokonują przeglądu adekwatności i odpowiedniości rocznego planu prac w zakresie audytu wewnętrznego;
- c) dokonują przeglądu odpowiednich podręczników i programów prac dotyczących audytu oraz ustaleń i zaleceń zawartych w odpowiednich sprawozdaniach z audytu;
- d) dokonują przeglądu planu działania w odniesieniu do każdego odpowiedniego zalecenia, również w kontekście działań następczych, zatwierdzonego przez odpowiedni szczebel zarządzania.

6. Oprócz metod wymienionych w ust. 2 właściwe organy mogą dokonać przeglądu innych odpowiednich dokumentów instytucji do celów weryfikacji przeprowadzanej na podstawie ust. 1.

SEKCJA 2

Metodyka oceny komórki ds. walidacji

Artykuł 10

Niezależność komórki ds. walidacji

1. Oceniając niezależność komórki ds. walidacji do celów art. 144 ust. 1 lit. f), art. 174 lit. d), art. 185 i art. 188 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy jednostka odpowiedzialna za walidację lub, jeżeli nie wyodrębniono specjalnej jednostki zajmującej się wyłącznie walidacją, pracownicy dokonujący walidacji spełniają wszystkie następujące warunki:

- a) funkcja walidacji jest niezależna od funkcji kadrowych i kierowniczych odpowiedzialnych za inicjowanie lub odnawianie ekspozycji oraz za opracowanie lub rozwijanie modelu;
- b) funkcję walidacji pełnią inni pracownicy niż pracownicy odpowiedzialni za opracowanie i rozwijanie systemu ratingowego i pracownicy odpowiedzialni za kontrolę ryzyka kredytowego;
- c) funkcja ta podlega bezpośrednio kadrze kierowniczej wyższego szczebla.

2. Do celów ust. 1, w przypadku gdy jednostka odpowiedzialna za walidację jest organizacyjnie oddzielona od jednostki ds. kontroli ryzyka kredytowego, a każda z tych jednostek podlega różnym członkom kadry kierowniczej wyższego szczebla, właściwe organy sprawdzają oba poniższe elementy:

- a) czy komórka ds. walidacji dysponuje odpowiednimi zasobami, w tym doświadczonymi i wykwalifikowanymi pracownikami, aby wykonywać swoje zadania;
- b) czy wynagrodzenie pracowników i kadry kierowniczej wyższego szczebla odpowiedzialnych za walidację nie jest powiązane z wykonywaniem zadań związanych z kontrolą ryzyka kredytowego albo z inicjowaniem lub odnawianiem ekspozycji.

3. Do celów ust. 1, w przypadku gdy jednostka odpowiedzialna za walidację jest organizacyjnie oddzielona od jednostki ds. kontroli ryzyka kredytowego, a obie te jednostki podlegają temu samemu członkowi kadry kierowniczej wyższego szczebla, właściwe organy sprawdzają wszystkie poniższe elementy:

- a) czy komórka ds. walidacji dysponuje odpowiednimi zasobami, w tym doświadczonymi i wykwalifikowanymi pracownikami, aby wykonywać swoje zadania;
- b) czy wynagrodzenie pracowników i kadry kierowniczej wyższego szczebla odpowiedzialnych za walidację nie jest powiązane z wykonywaniem zadań dotyczących kontroli ryzyka kredytowego albo inicjowania lub odnawiania ekspozycji;
- c) czy ustanowiono proces decyzyjny w celu zapewnienia, aby wnioski, ustalenia i zalecenia komórki ds. walidacji były odpowiednio uwzględniane przez kadrę kierowniczą wyższego szczebla instytucji;
- d) czy nie wywiera się niepożądanego wpływu na wnioski, ustalenia i zalecenia komórki ds. walidacji;
- e) czy ustalono i wdrożono w odpowiednim czasie wszystkie niezbędne działania korygujące w odniesieniu do wniosków, ustaleń i zaleceń komórki ds. walidacji;
- f) czy audyt wewnętrzny regularnie dokonuje oceny spełnienia warunków, o których mowa w lit. a)–e).

4. Do celów ust. 1, w przypadku gdy nie utworzono oddzielnej jednostki odpowiedzialnej za walidację, właściwe organy sprawdzają wszystkie następujące elementy:

- a) czy komórka ds. walidacji dysponuje odpowiednimi zasobami, w tym doświadczonymi i wykwalifikowanymi pracownikami, aby wykonywać swoje zadania;
- b) czy wynagrodzenie pracowników i kadry kierowniczej wyższego szczebla odpowiedzialnych za walidację nie jest powiązane z wykonywaniem zadań dotyczących kontroli ryzyka kredytowego albo inicjowania lub odnawiania ekspozycji;
- c) czy ustanowiono proces decyzyjny w celu zapewnienia, aby wnioski, ustalenia i zalecenia komórki ds. walidacji były odpowiednio uwzględniane przez kadrę kierowniczą wyższego szczebla instytucji;
- d) czy nie wywiera się niepożądanego wpływu na wnioski, ustalenia i zalecenia komórki ds. walidacji;
- e) czy ustalono i wdrożono w odpowiednim czasie wszystkie niezbędne działania korygujące w odniesieniu do wniosków, ustaleń i zaleceń komórki ds. walidacji;
- f) czy audyt wewnętrzny regularnie dokonuje oceny spełnienia warunków, o których mowa w lit. a)–e);
- g) czy istnieje skuteczny rozdział między pracownikami wykonującymi funkcję walidacji a pracownikami wykonującymi inne zadania;
- h) czy instytucja nie jest instytucją globalną ani inną instytucją o znaczeniu systemowym w rozumieniu art. 131 dyrektywy 2013/36/UE.

5. Oceniając niezależność działu walidacji, właściwe organy oceniają również, czy wybór instytucji w odniesieniu do organizacji komórki ds. walidacji, o której mowa w ust. 2, 3 i 4, jest odpowiedni, biorąc pod uwagę charakter, wielkość i skalę instytucji oraz złożoność ryzyka nieodłącznie związanego z jej modelem biznesowym.

Artykuł 11

Kompletność i częstotliwość procesu walidacji

1. Oceniając kompletność procesu walidacji w celu spełnienia wymogów określonych w art. 144 ust. 1 lit. f), art. 174 lit. d), art. 185 i art. 188 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy:

- a) instytucja zdefiniowała i udokumentowała pełny proces walidacji dla wszystkich systemów ratingowych;
- b) instytucja przeprowadza proces walidacji, o którym mowa w lit. a), z odpowiednią częstotliwością.

2. Oceniając kompletność procesu walidacji, o którym mowa w ust. 1 lit. a), właściwe organy sprawdzają, czy funkcja walidacji:
- dokonyje krytycznego przeglądu wszystkich aspektów specyfikacji wewnętrznych ratingów i parametrów ryzyka, w tym procedur gromadzenia i czyszczenia danych, wyboru metodyki i struktury modelu oraz procesu wyboru zmiennych;
 - sprawdza adekwatność wdrażania wewnętrznych ratingów i parametrów ryzyka w systemach informatycznych oraz to, czy definicje klasy i puli są stosowane konsekwentnie we wszystkich departamentach i obszarach geograficznych instytucji;
 - sprawdza funkcjonowanie systemów ratingowych, uwzględniając co najmniej dywersyfikację i kwantyfikację ryzyka oraz stabilność wewnętrznych ratingów i parametrów ryzyka oraz specyfikację modelu;
 - sprawdza wszystkie zmiany dotyczące wewnętrznych ratingów i parametrów ryzyka oraz ich istotność zgodnie z rozporządzeniem delegowanym (UE) nr 529/2014 oraz sprawdza, czy konsekwentnie stosuje się do swoich wniosków, ustaleń i zaleceń.
3. Oceniając, czy częstotliwość procesu walidacji, o której mowa w ust. 1 lit. b), jest odpowiednia, właściwe organy sprawdzają, czy proces walidacji odbywa się regularnie w przypadku wszystkich systemów ratingowych instytucji zgodnie z rocznym planem prac oraz czy:
- w przypadku wszystkich systemów ratingowych procesy wymagane w art. 185 lit. b) i w art. 188 lit. c) rozporządzenia (UE) nr 575/2013 („weryfikacja historyczna”) odbywają się co najmniej raz w roku;
 - w przypadku systemów ratingowych obejmujących istotne rodzaje ekspozycji weryfikacja funkcjonowania systemów ratingowych, o której mowa w ust. 2 lit. c), odbywa się co najmniej raz w roku.
4. W przypadku gdy instytucja składa wnioski o zezwolenie na stosowanie wewnętrznych ratingów i parametrów ryzyka systemu ratingowego lub w przypadku wszelkich istotnych zmian wewnętrznych ratingów i parametrów ryzyka systemu ratingowego właściwe organy sprawdzają, czy instytucja dokonuje walidacji, o której mowa w ust. 2 lit. a), b) i c), zanim system ratingowy zostanie wykorzystany do obliczenia wymogów w zakresie funduszy własnych oraz do celów wewnętrznego zarządzania ryzykiem.

Artykuł 12

Adekwatność metod i procedur komórki ds. walidacji

- Oceniając adekwatność metod i procedur działu walidacji do celów wymogów określonych w art. 144 ust. 1 lit. f), art. 174 lit. d), art. 185 i art. 188 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy te metody i procedury umożliwiają przeprowadzenie spójnej i wnikliwej oceny funkcjonowania wewnętrznych systemów ratingowych i wewnętrznych systemów szacowania ryzyka oraz czy:
- metody i procedury walidacji są odpowiednie do celów oceny dokładności i spójności systemu ratingowego;
 - metody i procedury walidacji są odpowiednie do charakteru, stopnia złożoności i zakresu stosowania systemów ratingowych instytucji oraz dostępności danych;
 - metody i procedury walidacji jasno określają cele, normy i ograniczenia walidacji, zawierają opis wszystkich testów walidacyjnych, zbiorów danych i procesów czyszczenia danych, a także określają źródła danych i okresy referencyjne oraz ustalone cele i granice tolerancji dla określonych wskaźników w odniesieniu do, odpowiednio, walidacji początkowej i okresowej;
 - stosowane metody walidacji, w szczególności przeprowadzane testy, zbiory danych referencyjnych wykorzystywane do walidacji oraz odpowiednie czyszczenie danych, są konsekwentnie stosowane w czasie;
 - metody walidacji obejmują weryfikację historyczną oraz analizę porównawczą, o której mowa w art. 185 lit. c) i art. 188 lit. d) rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
 - metody walidacji uwzględniają sposób uwzględniania cykli koniunkturalnych i związanej z nimi systematycznej zmienności danych dotyczących niewykonania zobowiązań w wewnętrznych ratingach i parametrach ryzyka, w szczególności w odniesieniu do szacowania PD.

*Artykuł 13***Poprawność procesu sprawozdawczego i procesu uwzględniania wniosków, ustaleń i zaleceń z walidacji**

Oceniając poprawność procesu sprawozdawczego i procesu uwzględniania wniosków, ustaleń i zaleceń z walidacji w celu spełnienia wymogów określonych w art. 144 ust. 1 lit. f), art. 174 lit. d), art. 185 i art. 188 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy:

- a) w sprawozdaniach z walidacji zidentyfikowano i opisano stosowane metody walidacji, wykonane testy, wykorzystany zbiór danych referencyjnych oraz odpowiednie procesy czyszczenia danych i uwzględniono w nich wyniki tych testów, wnioski z walidacji, ustalenia i odpowiednie zalecenia;
- b) wnioski, ustalenia i zalecenia zawarte w sprawozdaniach z walidacji są bezpośrednio przekazywane kierownictwu wyższego szczebla i organowi zarządzającemu instytucji lub komitetowi przez niego wyznaczonemu;
- c) wnioski, ustalenia i zalecenia zawarte w sprawozdaniach z walidacji znajdują odzwierciedlenie w zmianach i ulepszeniach konstrukcji wewnętrznych ratingów i oszacowań ryzyka, w tym w sytuacjach opisanych w art. 185 lit. e) zdanie pierwsze i art. 188 lit. e) rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
- d) proces podejmowania decyzji w instytucji odbywa się na odpowiednim szczeblu zarządzania.

*SEKCJA 3***Metodyka oceny zarządzania wewnętrznego i nadzoru***Artykuł 14***Rola kadry kierowniczej wyższego szczebla i organu zarządzającego**

Oceniając ład korporacyjny instytucji, o którym mowa w art. 189 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy:

- a) proces podejmowania decyzji w instytucji, jej hierarchia, podległości służbowe i poziomy odpowiedzialności są jasno określone w dokumentacji wewnętrznej instytucji i konsekwentnie odzwierciedlone w protokołach jej organów wewnętrznych;
- b) zarówno organ zarządzający lub wyznaczony przez niego komitet, jak i kadra kierownicza wyższego szczebla zatwierdzają co najmniej następujące istotne aspekty systemów ratingowych:
 - (i) wszystkie odpowiednie zasady dotyczące projektowania i wdrażania systemów ratingowych oraz stosowania metody IRB, w tym zasad dotyczących wszystkich istotnych aspektów klasyfikacji ratingów oraz procesów oszacowania i walidacji parametrów ryzyka;
 - (ii) wszystkie odpowiednie zasady zarządzania ryzykiem, w tym dotyczące infrastruktury informatycznej i planów awaryjnych;
 - (iii) parametry ryzyka wszystkich systemów ratingowych wykorzystywanych w wewnętrznych procesach zarządzania ryzykiem oraz przy obliczaniu wymogów w zakresie funduszy własnych;
- c) organ zarządzający lub wyznaczony przez niego komitet ustanawia w drodze formalnej decyzji odpowiednią strukturę organizacyjną w celu należytego wdrożenia systemów ratingowych;
- d) organ zarządzający lub wyznaczony przez niego komitet zatwierdza w drodze formalnej decyzji specyfikację dopuszczalnego poziomu ryzyka, biorąc pod uwagę system wewnętrznych ratingów instytucji;
- e) kierownictwo wyższego szczebla dobrze zna wszystkie systemy ratingowe instytucji, ich konstrukcję i działanie, wymogi dotyczące metody IRB oraz podejście instytucji do spełniania tych wymogów;

- f) kierownictwo wyższego szczebla powiadamia organ zarządzający lub wyznaczony przez niego komitet o istotnych zmianach lub odstępstwach od ustalonych zasad, które mają istotny wpływ na operacje systemów ratingowych instytucji;
- g) kierownictwo wyższego szczebla jest w stanie zapewnić na bieżąco dobre funkcjonowanie systemów ratingowych;
- h) kadra kierownicza wyższego szczebla podejmuje odpowiednie środki w przypadku stwierdzenia niedoskonałości systemów ratingowych wykrytych w ramach kontroli ryzyka kredytowego, walidacji, audytu wewnętrznego lub innych funkcji kontrolnych.

Artykuł 15

Sprawozdawczość zarządcza

Oceniając adekwatność sprawozdawczości zarządczej, o której mowa w art. 189 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy:

- a) sprawozdania zarządcze zawierają wszystkie poniższe elementy:
 - (i) profil ryzyka dłużników lub ekspozycji, w podziale na klasy;
 - (ii) migrację pomiędzy klasami;
 - (iii) oszacowanie odpowiednich parametrów ryzyka dla każdej klasy;
 - (iv) porównanie zrealizowanych wskaźników niewykonania zobowiązań oraz, w przypadku stosowania własnych oszacowań, zrealizowanych wartości LGD i współczynników konwersji z wartościami oczekiwanymi;
 - (v) założenia i wyniki testu warunków skrajnych;
 - (vi) funkcjonowanie procesu ratingu, obszary wymagające poprawy oraz stan działań mających na celu poprawę uprzednio stwierdzonych niedociągnięć w systemach ratingowych;
 - (vii) sprawozdania z walidacji;
- b) forma i częstotliwość sprawozdań zarządczych są odpowiednie biorąc pod uwagę znaczenie i rodzaj informacji oraz poziom, jaki odbiorca zajmuje w hierarchii, a także strukturę organizacyjną instytucji;
- c) sprawozdawczość zarządcza ułatwia kierownictwu wyższego szczebla monitorowanie ryzyka kredytowego w całym portfelu ekspozycji objętych metodą IRB;
- d) sprawozdawczość zarządcza jest proporcjonalna do charakteru, wielkości i stopnia złożoności działalności instytucji oraz jej struktury organizacyjnej.

Artykuł 16

Jednostki ds. kontroli ryzyka kredytowego

1. Oceniając zarządzanie wewnątrz instytucji i nadzór nad nią w odniesieniu do jednostki ds. kontroli ryzyka kredytowego, o której mowa w art. 190 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy:

- a) jednostka lub jednostki ds. kontroli ryzyka kredytowego są odrębne i niezależne od funkcji kadrowych i kierowniczych odpowiedzialnych za inicjowanie lub odnawianie ekspozycji;
- b) jednostka lub jednostki ds. kontroli ryzyka kredytowego są funkcjonalne i odpowiednie do swoich zadań.

2. Do celów weryfikacji przeprowadzanej na podstawie ust. 1 lit. a) właściwe organy sprawdzają, czy:

- a) jednostka lub jednostki ds. kontroli ryzyka kredytowego są odrębnymi strukturami organizacyjnymi w ramach instytucji;
- b) kierownik jednostki ds. kontroli ryzyka kredytowego lub kierownicy takich jednostek należą do kadry kierowniczej wyższego szczebla;

- c) funkcja zarządzania ryzykiem kredytowym jest zorganizowana z uwzględnieniem zasad określonych w art. 76 ust. 5 dyrektywy 2013/36/UE;
 - d) pracownicy i kierownictwo wyższego szczebla odpowiedzialni za jednostkę lub jednostki ds. kontroli ryzyka kredytowego nie są odpowiedzialni za inicjowanie lub odnawianie ekspozycji;
 - e) kierownicy wyższego szczebla jednostki lub jednostek ds. kontroli ryzyka kredytowego oraz jednostek odpowiedzialnych za inicjowanie lub odnawianie ekspozycji podlegają różnym członkom organu zarządzającego instytucji lub komitetu przez niego wyznaczonego;
 - f) wynagrodzenie pracowników i kierownictwa wyższego szczebla odpowiedzialnych za jednostkę lub jednostki ds. kontroli ryzyka kredytowego nie jest powiązane z wykonywaniem zadań związanych z inicjowaniem lub odnawianiem ekspozycji.
3. Do celów weryfikacji przeprowadzanej na podstawie ust. 1 lit. b) właściwe organy sprawdzają, czy:
- a) jednostka lub jednostki ds. kontroli ryzyka kredytowego są proporcjonalne do charakteru, rozmiaru i stopnia złożoności działalności oraz struktury organizacyjnej instytucji, a w szczególności do złożoności systemów ratingowych i ich wdrożenia;
 - b) jednostka lub jednostki ds. kontroli ryzyka kredytowego posiadają odpowiednie zasoby oraz doświadczony i wykwalifikowany personel do podejmowania wszystkich stosownych działań;
 - c) jednostka lub jednostki ds. kontroli ryzyka kredytowego są odpowiedzialne za strukturę lub wybór, wdrożenie i nadzór oraz wyniki systemów ratingowych, zgodnie z wymogami art. 190 ust. 1 zdanie drugie rozporządzenia (UE) nr 575/2013, oraz że obszary odpowiedzialności tej jednostki lub tych jednostek obejmują obszary wymienione w art. 190 ust. 2 tego rozporządzenia;
 - d) jednostka lub jednostki ds. kontroli ryzyka kredytowego regularnie informują kierownictwo wyższego szczebla o działaniu systemów ratingowych, o obszarach wymagających poprawy oraz o stanie działań mających na celu poprawę uprzednio stwierdzonych niedociągnięć.

Artykuł 17

Audyt wewnętrzny

1. Oceniając zarządzanie wewnętrzne i nadzór nad instytucją w odniesieniu do audytu wewnętrznego lub innej porównywalnej niezależnej jednostki audytu, o której mowa w art. 191 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy:
- a) audyt wewnętrzny lub inna porównywalna niezależna jednostka audytowa dokonuje co najmniej raz w roku przeglądu następujących elementów:
 - (i) wszelkich systemów ratingowych instytucji;
 - (ii) działania komórki ds. kontroli ryzyka kredytowego;
 - (iii) funkcjonowania procesu przyznawania kredytu;
 - (iv) działań komórki ds. walidacji wewnętrznej;
 - b) przegląd na podstawie lit. a) ułatwia wyszczególnienie w rocznym planie prac obszarów, które wymagają szczegółowego przeglądu zgodności ze wszystkimi obowiązującymi wymogami metody IRB, określonymi w art. 142–191 rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
 - c) audyt wewnętrzny lub inna porównywalna niezależna jednostka audytowa są funkcjonalne i odpowiednie do swoich zadań.
2. Do celów weryfikacji przeprowadzanej na podstawie ust. 1 lit. c) właściwe organy sprawdzają, czy:
- a) audyt wewnętrzny lub inna porównywalna niezależna jednostka audytowa dostarcza kierownictwu wyższego szczebla i organowi zarządzającemu instytucji wystarczających informacji na temat zgodności systemów ratingowych ze wszystkimi obowiązującymi wymogami dotyczącymi metody IRB;
 - b) jednostka lub jednostki ds. kontroli ryzyka kredytowego są proporcjonalne do charakteru, rozmiaru i stopnia złożoności działalności oraz struktury organizacyjnej instytucji, a w szczególności do złożoności systemów ratingowych i ich wdrożenia;

- c) audyt wewnętrzny lub inna porównywalna niezależna jednostka audytowa posiada odpowiednie zasoby oraz doświadczonych i wykwalifikowanych pracowników do podjęcia wszystkich stosownych działań;
- d) audyt wewnętrzny lub inna porównywalna niezależna jednostka audytowa nie zajmuje się żadnym z aspektów funkcjonowania systemów ratingowych, które poddaje przeglądowi zgodnie z ust. 1 lit. a);
- e) audyt wewnętrzny lub inna porównywalna niezależna jednostka audytowa jest niezależna od personelu i kierownictwa odpowiedzialnego za inicjowanie lub odnawianie ekspozycji i podlega bezpośrednio kierownictwu wyższego szczebla;
- f) wynagrodzenie pracowników i kierownictwa wyższego szczebla odpowiedzialnych za funkcję audytu wewnętrznego nie jest powiązane z wykonywaniem zadań związanych z inicjowaniem lub odnawianiem ekspozycji.

ROZDZIAŁ 4

METODYKA OCENY TESTU PRAKTYCZNEGO I TESTU DOŚWIADCZENIA

Artykuł 18

Informacje ogólne

1. W celu dokonania oceny, czy instytucja spełnia wymogi dotyczące stosowania systemów ratingowych do celów art. 144 ust. 1 lit. b), art. 145, art. 171 ust. 1 lit. c), art. 172 ust. 1 lit. a), art. 172 ust. 1 lit. c), art. 172 ust. 2 i art. 175 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy:
 - a) ratingi wewnętrzne oraz oszacowania niewykonania zobowiązań i strat w ramach systemów ratingowych stosowane do obliczania funduszy własnych odgrywają kluczową rolę w procesie zarządzania ryzykiem, przyznawania kredytów i procesie decyzyjnym zgodnie z art. 19;
 - b) ratingi wewnętrzne oraz oszacowania niewykonania zobowiązań i strat w ramach systemów ratingowych stosowane do obliczania funduszy własnych odgrywają kluczową rolę w procesie alokacji kapitału wewnętrznego zgodnie z art. 20;
 - c) ratingi wewnętrzne oraz oszacowania niewykonania zobowiązań i strat w ramach systemów ratingowych stosowane do obliczania funduszy własnych odgrywają kluczową rolę w ładzie korporacyjnym zgodnie z art. 21;
 - d) dane i oszacowania stosowane przez instytucję do obliczania funduszy własnych oraz wykorzystywane do celów wewnętrznych są spójne, a w przypadku rozbieżności są one w pełni udokumentowane i uzasadnione;
 - e) systemy ratingowe są zasadniczo zgodne z wymogami określonymi w art. 169–191 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, a instytucja stosowała je co najmniej przez okres trzech lat przed zastosowaniem metody IRB, jak określono w art. 145 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, zgodnie z art. 22.
2. Do celów oceny na podstawie ust. 1 właściwe organy stosują wszystkie następujące metody:
 - a) dokonują przeglądu odpowiednich wewnętrznych zasad i procedur instytucji;
 - b) dokonują przeglądu odpowiednich protokołów organów wewnętrznych instytucji, w tym organu zarządzającego lub komitetów uczestniczących w zarządzaniu ryzykiem kredytowym;
 - c) dokonują przeglądu podziału uprawnień do podejmowania decyzji w sprawie udzielania kredytów, podręczników zarządzania kredytami i systemów kanałów handlowych;
 - d) dokonują przeglądu analiz przeprowadzonych przez instytucję w zakresie przyznawania kredytów i danych dotyczących odrzuconych wniosków kredytowych, w tym wszystkich poniższych kwestii:
 - (i) decyzji w sprawie udzielania kredytów odbiegających od polityki kredytowej instytucji („wyjątki”),
 - (ii) przypadków, w których osąd ludzki prowadzi do odchylenia od parametrów wejściowych lub wyników w systemach ratingowych („zmiany”), oraz uzasadnień tych zmian,

- (iii) ekspozycji nieposiadających ratingu oraz przyczyn braku ratingów,
- (iv) decyzji uznaniowych i punktów granicznych;
- e) dokonują przeglądu zasad instytucji w zakresie restrukturyzacji kredytów;
- f) dokonują przeglądu udokumentowanego regularnego przekazywania informacji na temat ryzyka kredytowego;
- g) dokonują przeglądu dokumentacji dotyczącej obliczania kapitału wewnętrznego instytucji oraz alokacji kapitału wewnętrznego w odniesieniu do rodzajów ryzyka, jednostek zależnych i portfeli;
- h) dokonują przeglądu istotnych ustaleń z audytu wewnętrznego lub innych funkcji kontrolnych instytucji;
- i) dokonują przeglądu sprawozdań z postępu działań podjętych przez instytucję w celu skorygowania niedociągnięć i ograniczenia czynników ryzyka wykrytych podczas odpowiednich audytów;
- j) uzyskują pisemne oświadczenia od odpowiednich pracowników i kadry kierowniczej wyższego szczebla instytucji lub przeprowadzają z nimi rozmowy.

3. Do celów oceny na podstawie ust. 1 właściwe organy mogą także stosować dowolne spośród następujących dodatkowych metod:

- a) przegląd dokumentacji systemów wczesnego ostrzegania;
- b) przegląd metodyki dotyczącej korekt ryzyka kredytowego i udokumentowanej analizy jej spójności z obliczaniem wymogów w zakresie funduszy własnych;
- c) przegląd udokumentowanej analizy rentowności instytucji skorygowanej o ryzyko;
- d) przegląd zasad wyceny instytucji;
- e) przegląd procedur dochodzenia i odzyskiwania należności;
- f) przegląd podręczników planowania i sprawozdań dotyczących uwzględnienia w budżecie kosztów ryzyka;
- g) przegląd polityki w zakresie wynagrodzeń oraz protokołów komisji ds. wynagrodzeń;
- h) przegląd innych istotnych dokumentów instytucji.

Artykuł 19

Test praktyczny w procesie zarządzania ryzykiem, procesie decyzyjnym i procesie przyznawania kredytów

1. Oceniając, czy wewnętrzne ratingi oraz oszacowania dotyczące niewykonania zobowiązania i strat w ramach systemów ratingowych stosowane do obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych odgrywają kluczową rolę w procesie zarządzania ryzykiem i procesie decyzyjnym instytucji oraz przy przyznawaniu przez nią kredytów zgodnie z wymogami z art. 144 ust. 1 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do klasyfikacji do klas lub pul zgodnie z art. 171 ust. 1 lit. c) i ust. 2 tego rozporządzenia, w odniesieniu do klasyfikacji ekspozycji zgodnie z art. 172 ust. 1 lit. a), b) i c) tego rozporządzenia oraz w odniesieniu do dokumentacji systemów ratingowych zgodnie z art. 175 ust. 3 tego rozporządzenia, właściwe organy sprawdzają, czy:

- a) liczba ekspozycji nieposiadających ratingu i nieaktualnych ratingów jest nieistotna;
- b) przedmiotowe wewnętrzne ratingi oraz oszacowania dotyczące niewykonania zobowiązań i strat odgrywają istotną rolę, w szczególności w przypadku:
 - (i) podejmowania decyzji o przyznaniu, odrzuceniu, restrukturyzacji i odnowieniu instrumentu kredytowego;
 - (ii) opracowywania polityki kredytowej poprzez wpływanie na maksymalne limity ekspozycji, wymagane techniki ograniczania ryzyka i wsparcia jakości kredytowej lub na wszelkie inne aspekty ogólnego profilu ryzyka kredytowego instytucji;
- (iii) przeprowadzania procesu monitorowania dłużników i ekspozycji.

2. Jeżeli instytucje korzystają z wewnętrznych ratingów oraz oszacowań niewykonania zobowiązań i strat w którymkolwiek z poniższych obszarów, właściwe organy oceniają sposób, w jaki korzystanie z przedmiotowych ratingów i oszacowań przyczynia się do tego, że odgrywają one kluczową rolę w procesie zarządzania ryzykiem i procesie decyzyjnym instytucji oraz w procesie przyznawania przez nią kredytów, o którym mowa w ust. 1:

- a) wycena każdego instrumentu kredytowego lub dłużnika;
- b) systemy wczesnego ostrzegania stosowane do zarządzania ryzykiem kredytowym;
- c) określanie i wdrażanie zasad i procesów dochodzenia i odzyskiwania należności;
- d) obliczanie korekt ryzyka kredytowego, jeżeli jest to zgodne z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości;
- e) przydzielanie lub przekazywanie przez zarząd komitetom wewnętrznym, kadrze kierowniczej wyższego szczebla i pracownikom uprawnień w zakresie procesu przyznawania kredytów.

Artykuł 20

Test praktyczny w przypadku alokacji kapitału wewnętrznego

1. Podczas oceny, czy ratingi wewnętrzne oraz oszacowania niewykonania zobowiązań i strat w ramach systemów ratingowych stosowane do obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych odgrywają kluczową rolę w alokacji kapitału wewnętrznego instytucji, o której mowa w art. 144 ust. 1 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy oceniają, czy przedmiotowe ratingi i oszacowania odgrywają istotną rolę w przypadku:

- a) oceny kwoty kapitału wewnętrznego, którą instytucja uważa za odpowiednią do zabezpieczenia rodzaju i skali ryzyka, na które jest lub może być narażona, o czym mowa w art. 73 dyrektywy 2013/36/UE;
- b) alokacji kapitału wewnętrznego w odniesieniu do rodzajów ryzyka, jednostek zależnych i portfeli.

2. Jeżeli instytucje uwzględniają wewnętrzne ratingi oraz oszacowania niewykonania zobowiązań i strat do celów obliczania kosztu ryzyka ponoszonego przez instytucję na potrzeby sporządzenia budżetu, właściwe organy oceniają, w jaki sposób uwzględnienie tych elementów przyczynia się do odgrywania przez te ratingi i oszacowania kluczowej roli w alokacji kapitału wewnętrznego instytucji.

Artykuł 21

Test praktyczny w przypadku ładu korporacyjnego

1. Podczas oceny, czy ratingi wewnętrzne oraz oszacowania niewykonania zobowiązań i strat w ramach systemów ratingowych stosowane do obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych odgrywają kluczową rolę w przypadku ładu korporacyjnego instytucji, o którym mowa w art. 144 ust. 1 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy oceniają, czy przedmiotowe ratingi i oszacowania odgrywają istotną rolę w:

- a) sprawozdawczości zarządczej;
- b) monitorowaniu ryzyka kredytowego na poziomie portfela.

2. Jeżeli instytucje uwzględniają wewnętrzne ratingi oraz oszacowania niewykonania zobowiązań i strat w którymkolwiek z poniższych obszarów, właściwe organy oceniają, w jaki sposób uwzględnienie tych elementów przyczynia się do odgrywania przez te ratingi i oszacowania kluczowej roli w przypadku ładu korporacyjnego instytucji, o którym mowa w ust. 1:

- a) planowanie audytu wewnętrznego;
- b) kształtowanie polityki wynagrodzeń.

*Artykuł 22***Test doświadczenia**

1. Oceniając, czy instytucja stosowała systemy ratingowe będące zasadniczo zgodne z wymogami określonymi w art. 169–191 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 co najmniej przez okres trzech lat przed zastosowaniem metody IRB do celów obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych, o których mowa w art. 145 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy:

- a) przedmiotowe systemy ratingowe stosowano w procesach zarządzania ryzykiem i procesach decyzyjnych w danej instytucji oraz w procesach przyznawania kredytów, o których mowa w art. 19 ust. 1 lit. b);
- b) dostępna jest odpowiednia dokumentacja dotycząca skutecznego działania systemów ratingowych przez wspomniane trzy lata, w szczególności jeżeli chodzi o odpowiednie sprawozdania z monitorowania, walidacji i audytu.

2. Do celów oceny wniosku o zgodę na rozszerzenie metody IRB zgodnie z planem stopniowego wdrażania ust. 1 ma zastosowanie również w przypadku, gdy rozszerzenie dotyczy ekspozycji różniących się znacznie od dotychczasowego zakresu stosowania do tego stopnia, że dotychczasowe doświadczenia nie mogą racjonalnie zostać uznane za wystarczające do spełnienia wymogów zawartych w art. 145 ust. 1 i 2 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do dodatkowych ekspozycji, zgodnie z art. 145 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

ROZDZIAŁ 5

METODYKA OCENY DOTYCZĄCA KLASYFIKACJI EKSPOZYCJI DO KLAS LUB PUL*Artykuł 23***Informacje ogólne**

1. W celu oceny spełnienia przez instytucję wymogów dotyczących klasyfikacji dłużników lub ekspozycji do klas lub pul, które to wymogi określono w art. 169, 171, 172 i 173 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy weryfikują oba następujące elementy:

- a) adekwatność definicji, procesów i kryteriów stosowanych przez instytucję do klasyfikacji lub przeglądu klasyfikacji ekspozycji do klas lub pul, w tym podejście do zmian, zgodnie z art. 24;
- b) integralność procesu klasyfikacji, o której mowa w art. 173 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, w tym niezależność procesu klasyfikacji, jak również przeglądów klasyfikacji, zgodnie z art. 25.

2. Do celów weryfikacji przeprowadzanej na podstawie ust. 1, właściwe organy stosują wszystkie następujące metody:

- a) dokonują przeglądu odpowiednich wewnętrznych zasad i procedur instytucji;
- b) dokonują przeglądu ról i obowiązków jednostek odpowiedzialnych za inicjowanie i odnawianie ekspozycji oraz jednostek odpowiedzialnych za klasyfikację ekspozycji do klas lub pul;
- c) dokonują przeglądu odpowiednich protokołów organów wewnętrznych instytucji, w tym organu zarządzającego, lub komitetów;
- d) dokonują przeglądu wewnętrznych sprawozdań instytucji dotyczących wyników procesu klasyfikacji;
- e) dokonują przeglądu istotnych ustaleń z audytu wewnętrznego lub innych funkcji kontrolnych instytucji;
- f) dokonują przeglądu sprawozdań z postępu działań podjętych przez instytucję w celu skorygowania niedociągnięć w procesie klasyfikacji i przeglądu oraz ograniczenia ryzyk wykrytych podczas audytów;

- g) uzyskują pisemne oświadczenia od odpowiednich pracowników i kadry kierowniczej wyższego szczebla instytucji lub przeprowadzają z nimi rozmowy;
 - h) dokonują przeglądu kryteriów stosowanych przez pracowników odpowiedzialnych za osąd ludzki w ramach klasyfikacji ekspozycji do klas lub pul.
3. Do celów weryfikacji przeprowadzanej na podstawie ust. 1 właściwe organy mogą także stosować dowolne spośród następujących dodatkowych metod:
- a) przeprowadzenie przeglądu dokumentacji funkcjonalnej odpowiednich systemów informatycznych;
 - b) dokonywanie wyboru próby i przeprowadzenie przeglądu dokumentów dotyczących cech dłużnika oraz inicjowania i obsługi ekspozycji;
 - c) przeprowadzenie własnych testów na danych instytucji lub zażądanie od instytucji przeprowadzenia określonych testów;
 - d) przeprowadzenie przeglądu innych istotnych dokumentów instytucji.

Artykuł 24

Definicje, procesy i kryteria klasyfikacji

1. Oceniając adekwatność definicji, procesów i kryteriów stosowanych przez instytucję do klasyfikacji lub przeglądu klasyfikacji ekspozycji do klas lub pul zgodnie z art. 169, 171, 172 i 173 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy:
- a) istnieją odpowiednie procedury i mechanizmy, które zapewniają spójną klasyfikację dłużników lub instrumentów do odpowiedniego systemu ratingowego;
 - b) istnieją odpowiednie procedury i mechanizmy zapewniające, aby każda ekspozycja utrzymywana przez instytucję była przypisana do klasy lub puli zgodnie z systemem ratingowym;
 - c) w przypadku ekspozycji wobec przedsiębiorstw, instytucji, rządów centralnych i banków centralnych oraz ekspozycji kapitałowych, gdy instytucja stosuje metodę opartą na PD/LGD określoną w art. 155 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, istnieją odpowiednie procedury i mechanizmy zapewniające klasyfikację wszystkich ekspozycji wobec tego samego dłużnika do tej samej klasy jakości dłużnika, w tym ekspozycji w ramach różnych linii biznesowych, działów, lokalizacji geograficznych, podmiotów prawnych w obrębie grupy oraz systemów informatycznych, a także w celu zapewnienia prawidłowego stosowania wyłączenia z wymogu posiadania skali ratingowej dłużników, która odzwierciedla wyłącznie kwantyfikację ryzyka niewykonania zobowiązania przez dłużnika w przypadku ekspozycji związanych z kredytowaniem specjalistycznym o czym mowa w art. 170 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, oraz wyłączenia z obowiązku klasyfikacji oddzielnych ekspozycji wobec tego samego dłużnika do tej samej klasy jakości dłużnika, o czym mowa w art. 172 ust. 1 lit. e) tego rozporządzenia;
 - d) definicje i kryteria stosowane do klasyfikacji są wystarczająco szczegółowe, aby zapewnić porozumienie i spójną klasyfikację do klas lub pul przez wszystkich odpowiedzialnych pracowników we wszystkich liniach biznesowych, działach, lokalizacjach geograficznych, podmiotach prawnych w obrębie grupy, niezależnie od stosowanego systemu informatycznego;
 - e) istnieją odpowiednie procedury i mechanizmy umożliwiające uzyskanie wszystkich istotnych informacji na temat dłużników i instrumentów;
 - f) uwzględnia się wszystkie istotne, aktualnie dostępne i najbardziej aktualne informacje;
 - g) w przypadku ekspozycji wobec przedsiębiorstw, instytucji, rządów centralnych i banków centralnych oraz w przypadku ekspozycji kapitałowych, gdy instytucja stosuje metodę opartą na PD/LGD, uwzględnia się zarówno informacje finansowe, jak i niefinansowe;
 - h) jeżeli brakuje informacji niezbędnych do klasyfikacji ekspozycji do klas lub pul bądź nie są one aktualne, instytucja ustaliła granice tolerancji dla określonych wskaźników i przyjęła zasady w celu uwzględnienia tego faktu w sposób adekwatny i ostrożny;
 - i) sprawozdania finansowe starsze niż 24 miesiące uznaje się za nieaktualne i traktuje się je w sposób ostrożny;
 - j) klasyfikacja do klas lub pul stanowi część procesu przyznawania kredytu, zgodnie z art. 19;

- k) kryteria klasyfikacji do klas lub pul są zgodne ze standardami kredytowymi i polityką kredytową obowiązującymi w danej instytucji oraz metodami postępowania wobec dłużników wykazujących poważne trudności finansowe i instrumentów o obniżonej jakości.
2. Do celów weryfikacji przeprowadzanej na podstawie ust. 1 właściwe organy oceniają sytuację, w których przyjęte parametry wejściowe lub wyniki systemu ratingowego mogą być zmienione w oparciu o osąd ludzki zgodnie z art. 172 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 575/2013. Weryfikują one, czy:
- a) istnieją udokumentowane zasady służące określeniu podstaw zmian i ich maksymalnego zakresu oraz określeniu, na jakich etapach procesu klasyfikacji dopuszcza się zmiany;
 - b) zmiany są wystarczająco uzasadnione poprzez odniesienie do podstaw określonych w zasadach, o których mowa w lit. a), i czy to uzasadnienie jest udokumentowane;
 - c) instytucja regularnie przeprowadza analizę zachowania ekspozycji, których rating został zmieniony, w tym analizę zmian dokonanych przez każdego pracownika stosującego te zmiany, oraz czy wyniki tej analizy uwzględnia się w procesie decyzyjnym na odpowiednim szczeblu kierowniczym;
 - d) instytucja gromadzi pełne informacje na temat zmian, w tym informacje zarówno przed dokonaniem zmian, jak i po ich dokonaniu, regularnie monitoruje liczbę i uzasadnienia zmian oraz analizuje wpływ zmian na zachowanie modelu;
 - e) liczba i uzasadnienia zmian nie wskazują na istotne niedoskonałości modelu ratingowego.
3. Do celów weryfikacji przeprowadzanej na podstawie ust. 1 właściwe organy sprawdzają, czy definicje, procesy i kryteria klasyfikacji umożliwiają osiągnięcie wszystkich z następujących celów:
- a) identyfikowane są grupy powiązanych klientów, jak określono w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013;
 - b) informacje na temat ratingów i niewykonania zobowiązań przez inne odpowiednie podmioty w ramach grupy powiązanych klientów uwzględnia się w klasyfikacji do klasy jakości dłużnika w taki sposób, że klasy ratingowe każdego odpowiedniego podmiotu w grupie odzwierciedlają odmienną sytuację każdego odpowiedniego podmiotu i jego relacje z pozostałymi odpowiednimi podmiotami w grupie;
 - c) przypadki, w których dłużników klasyfikuje się do lepszej klasy niż ich jednostki dominujące, są udokumentowane i uzasadnione.

Artykuł 25

Integralność procesu klasyfikacji

1. Oceniając niezależność procesu klasyfikacji zgodnie z art. 173 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy:
- a) pracownicy i kierownictwo odpowiedzialni za ostateczne zatwierdzenie klasyfikacji lub przeglądu klasyfikacji ekspozycji do klas lub pul nie biorą udziału w inicjowaniu lub odnawianiu ekspozycji ani nie są za nie odpowiedzialni;
 - b) kierownicy wyższego szczebla jednostek odpowiedzialnych za ostateczne zatwierdzenie klasyfikacji lub przeglądu klasyfikacji ekspozycji do klas lub pul oraz kierownicy wyższego szczebla jednostek odpowiedzialnych za inicjowanie lub odnawianie ekspozycji podlegają różnym członkom organu zarządzającego lub odpowiedniego wyznaczonego komitetu instytucji;
 - c) wynagrodzenie pracowników i kierownictwa odpowiedzialnych za ostateczne zatwierdzenie klasyfikacji lub przeglądu klasyfikacji ekspozycji do klas lub pul nie jest powiązane z wykonywaniem zadań związanych z inicjowaniem lub odnawianiem ekspozycji;
 - d) te same praktyki, jak te, o których mowa w lit. a), b) i c), stosuje się do zmian w kategorii ekspozycji detalicznych.
2. Oceniając adekwatność i częstotliwość procesu klasyfikacji, jak określono w art. 173 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy:
- a) w odpowiednich i szczegółowych zasadach określono częstotliwość przeglądu oraz kryteria konieczności częstszych przeglądów z uwzględnieniem wyższego ryzyka dłużników lub problematycznych ekspozycji oraz czy zasady te stosuje się konsekwentnie wraz z upływem czasu;

- b) przeglądu klasyfikacji dokonuje się w terminie maksymalnie 12 miesięcy od zatwierdzenia klasyfikacji oraz czy w tym terminie dokonuje się wszelkich dotyczących jej zmian, które okażą się niezbędne w trakcie przeglądu;
 - c) przeglądu klasyfikacji dokonuje się po uzyskaniu nowych istotnych informacji na temat dłużnika lub ekspozycji oraz czy wszelkich dotyczących jej zmian, które okażą się niezbędne w trakcie przeglądu, dokonuje się bez zbędnej zwłoki;
 - d) instytucja określiła kryteria i procesy oceny istotności nowych informacji i wynikającej z nich potrzeby ponownej klasyfikacji oraz czy te kryteria i procesy stosuje się konsekwentnie;
 - e) podczas przeglądu klasyfikacji wykorzystuje się najnowsze dostępne informacje;
 - f) w przypadku gdy z przyczyn praktycznych nie dokonano przeglądu klasyfikacji zgodnie z lit. a)–e), czy wprowadzono odpowiednie zasady na potrzeby identyfikacji, monitorowania i naprawy sytuacji oraz czy wdrożono środki w celu zapewnienia przywrócenia zgodności z lit. a)–e);
 - g) kadra kierownicza wyższego szczebla jest regularnie informowana o przeglądach klasyfikacji ekspozycji do klas lub pul oraz o wszelkich opóźnieniach w przeglądach klasyfikacji, o których mowa w lit. f);
 - h) istnieją odpowiednie zasady w zakresie skutecznego pozyskiwania i regularnego aktualizowania odpowiednich informacji oraz czy znajduje to stosowne odzwierciedlenie w warunkach umów z dłużnikami.
3. Do celów weryfikacji przeprowadzanej na podstawie ust. 2 właściwe organy oceniają wartość i liczbę ekspozycji, których nie poddano przeglądowi zgodnie z ust. 2 lit. a)–e), oraz sprawdzają, czy ekspozycje te traktuje się w sposób ostrożny przy obliczaniu kwot ekspozycji ważonych ryzykiem. Ocenę i weryfikację przeprowadza się oddzielnie dla każdego systemu ratingowego i każdego parametru ryzyka.

ROZDZIAŁ 6

METODYKA OCENY DOTYCZĄCA STWIERDZANIA PRZYPADKÓW NIEWYKONANIA ZOBOWIĄZANIA

Artykuł 26

Informacje ogólne

1. W celu oceny, czy instytucja identyfikuje wszystkie sytuacje, które należy uznać za niewykonanie zobowiązania zgodnie z art. 178 ust. 1–5 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 i rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2018/171⁽⁵⁾, właściwe organy weryfikują wszystkie następujące elementy:
- a) szczegółową specyfikację i praktyczne zastosowanie przesłanek stwierdzenia niewykonania zobowiązania przez dłużnika, zgodnie z art. 27;
 - b) prawidłowość i skuteczność procesu stosowanego przez instytucję w celu stwierdzenia niewykonania zobowiązania przez dłużnika, zgodnie z art. 28;
 - c) przesłanki i proces stosowane przez instytucję w celu reklasyfikacji dłużnika, który nie wykonuje zobowiązania, do statusu wykonującego zobowiązanie, zgodnie z art. 29.
2. Do celów weryfikacji przeprowadzanej na podstawie ust. 1 właściwe organy stosują wszystkie następujące metody:
- a) dokonują przeglądu wewnętrznych kryteriów, zasad i procedur instytucji w celu ustalenia, czy doszło do niewykonania zobowiązania („definicja niewykonania zobowiązania”), oraz na potrzeby traktowania ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania;
 - b) dokonują przeglądu ról i obowiązków jednostek i organów zarządzających zaangażowanych w identyfikację niewykonania zobowiązania przez dłużnika oraz w zarządzanie ekspozycjami, których dotyczy niewykonanie zobowiązania;

⁽⁵⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2018/171 z dnia 19 października 2017 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących wysokości progu istotności przeterminowanego zobowiązania kredytowego (Dz.U. L 32 z 6.2.2018, s. 1).

- c) dokonują przeglądu odpowiednich protokołów organów wewnętrznych instytucji, w tym organu zarządzającego, lub komitetów;
 - d) dokonują przeglądu istotnych ustaleń z audytu wewnętrznego lub innych funkcji kontrolnych instytucji;
 - e) dokonują przeglądu sprawozdań z postępu działań podjętych przez instytucję w celu skorygowania niedociągnięć i ograniczenia czynników ryzyka wykrytych podczas odpowiednich audytów;
 - f) uzyskują pisemne oświadczenia od odpowiednich pracowników i kadry kierowniczej wyższego szczebla instytucji lub przeprowadzają z nimi rozmowy;
 - g) dokonują przeglądu kryteriów stosowanych przez pracowników odpowiedzialnych za uznaniową klasyfikację danego dłużnika lub ekspozycji do statusu dotyczącego niewykonywania zobowiązania oraz za przywrócenie do statusu dotyczącego wykonywania zobowiązania.
3. Do celów weryfikacji przeprowadzanej na podstawie ust. 1 właściwe organy mogą także stosować dowolne spośród następujących dodatkowych metod:
- a) przeprowadzanie przeglądu dokumentacji funkcjonalnej systemów informatycznych wykorzystywanych w procesie identyfikacji niewykonania zobowiązania przez dłużnika;
 - b) dokonywanie wyboru próby i przeprowadzenie przeglądu dokumentów dotyczących cech dłużnika oraz inicjowania i obsługi ekspozycji;
 - c) przeprowadzenie własnych testów na danych instytucji lub zażądanie od instytucji przeprowadzenia określonych testów;
 - d) przeprowadzanie przeglądu innych istotnych dokumentów instytucji.

Artykuł 27

Przesłanki stwierdzenia niewykonania zobowiązania przez dłużnika

1. Oceniając szczegółową specyfikację i praktyczne zastosowanie przesłanek stwierdzenia niewykonania zobowiązania przez dłużnika stosowanych przez instytucję oraz ich zgodność z art. 178 ust. 1–5 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 i rozporządzeniem delegowanym (UE) 2018/171, właściwe organy sprawdzają, czy:
- a) istnieją odpowiednie zasady obliczania liczby dni przeterminowania, w tym rolowania instrumentów, przyznawania przedłużeń, zmian lub odroczeń, odnawiania oraz kompensowania istniejących rachunków;
 - b) definicja niewykonania zobowiązania stosowana przez instytucję obejmuje co najmniej wszystkie przesłanki niewykonania zobowiązania określone w art. 178 ust. 1 i 3 rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
 - c) jeżeli instytucja stosuje więcej niż jedną definicję niewykonania zobowiązania w obrębie swoich podmiotów prawnych, czy zakres stosowania każdej definicji niewykonania zobowiązania jest wyraźnie określony, a różnice między definicjami są uzasadnione.
2. Do celów weryfikacji przeprowadzanej na podstawie ust. 1 właściwe organy oceniają, czy definicja niewykonania zobowiązania jest stosowana w praktyce i wystarczająco szczegółowa, aby mogli ją konsekwentnie stosować wszyscy pracownicy w odniesieniu do wszystkich rodzajów ekspozycji, oraz czy w sposób wystarczający określono wszystkie poniższe potencjalne wskaźniki prawdopodobieństwa niedokonania płatności:
- a) status bezodsetkowy;
 - b) zdarzenia, które stanowią korekty z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego, wynikające ze znacznego postrzeganego pogorszenia jakości kredytowej;
 - c) sprzedaż zobowiązań kredytowych stanowiących istotną stratę ekonomiczną związaną z kredytem;
 - d) zdarzenia stanowiące restrukturyzację awaryjną;
 - e) zdarzenia, które stanowią ochronę podobną do tej, jaką zapewnia upadłość;
 - f) inne przesłanki wskazujące na prawdopodobieństwo niedokonania płatności.
3. Właściwe organy sprawdzają, czy zasady i procedury zapewniają, aby dłużników nie klasyfikowano jako wykonujących zobowiązania w przypadku wystąpienia dowolnej przesłanki niewykonania zobowiązania.

Artykuł 28

Prawidłowość i skuteczność procesu stwierdzania niewykonania zobowiązania przez dłużnika

1. Oceniając prawidłowość i skuteczność procesu stwierdzania niewykonania zobowiązania przez dłużnika zgodnie z art. 178 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy:
 - a) istnieją odpowiednie procedury i mechanizmy zapewniające, aby wszystkie przypadki niewykonania zobowiązania stwierdzano w odpowiednim czasie, a w szczególności, czy gromadzenie i aktualizacja odpowiednich informacji przebiega skutecznie i z wystarczającą częstotliwością;
 - b) jeżeli podstawę stwierdzenia niewykonania zobowiązania przez dłużnika stanowią procesy automatyczne, przeprowadza się testy w celu sprawdzenia, czy system informatyczny prawidłowo stwierdza przypadki niewykonania zobowiązania;
 - c) do celów stwierdzenia niewykonania zobowiązania przez dłużnika na podstawie osądu ludzkiego kryteria oceny dłużników i przesłanek niewykonania zobowiązania określono w dokumentacji wewnętrznej wystarczająco szczegółowo, aby zapewnić spójność w stwierdzaniu niewykonania zobowiązań przez wszystkich pracowników wykonujących tę czynność;
 - d) jeżeli instytucja stosuje definicję niewykonania zobowiązania na poziomie dłużnika, istnieją odpowiednie procedury i mechanizmy zapewniające, aby po stwierdzeniu niewykonania zobowiązania przez dłużnika wszystkie ekspozycje wobec tego dłużnika rejestrowano jako ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania, w ramach wszystkich odpowiednich systemów, linii biznesowych i lokalizacji geograficznych w obrębie instytucji i jej jednostek zależnych, a w stosownych przypadkach w obrębie jej jednostki dominującej i jej jednostek zależnych;
 - e) jeżeli klasyfikacja do statusu dotyczącego niewykonania zobowiązania wszystkich ekspozycji wobec dłużnika, o której mowa w lit. d), opóźnia się w wyniku stwierdzenia niewykonania zobowiązania dotyczącego jednej lub kilku ekspozycji dłużnika, opóźnienie to nie prowadzi do błędów lub niespójności w zarządzaniu ryzykiem, raportowaniu ryzyka, obliczaniu wymogów w zakresie funduszy własnych lub wykorzystywaniu danych do kwantyfikacji ryzyka.
2. Do celów weryfikacji przeprowadzanej na podstawie ust. 1 właściwe organy oceniają stosowanie progu istotności określonego zgodnie z art. 178 ust. 2 lit. d) rozporządzenia (UE) nr 575/2013 w definicji niewykonania zobowiązania oraz spójność tego progu istotności z progami istotności przeterminowanego zobowiązania kredytowego ustalonym przez właściwe organy zgodnie z rozporządzeniem delegowanym (UE) 2018/171, a także sprawdzają, czy:
 - a) istnieją odpowiednie procedury i mechanizmy zapewniające klasyfikację do statusu dotyczącego niewykonania zobowiązania zgodnie z art. 178 ust. 1 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 575/2013 na podstawie oceny określonej w art. 178 ust. 2 lit. d) tego rozporządzenia oraz zgodność tego statusu z progami istotności właściwym dla przeterminowanego zobowiązania kredytowego określonym przez właściwe organy zgodnie z rozporządzeniem delegowanym (UE) 2018/171;
 - b) proces obliczania liczby dni przeterminowania jest zgodny z umownymi lub prawnymi zobowiązaniami dłużnika, odpowiednio odzwierciedla płatności częściowe i jest stosowany konsekwentnie.
3. W przypadku ekspozycji detalicznych, oprócz weryfikacji określonej w ust. 1 i oceny określonej w ust. 2, właściwe organy sprawdzają, czy:
 - a) instytucja posiada jasną politykę w zakresie stosowania definicji niewykonania zobowiązania w odniesieniu do ekspozycji detalicznych albo na poziomie dłużnika, albo na poziomie poszczególnych instrumentów kredytowych;
 - b) polityka, o której mowa w lit. a), jest dostosowana do zarządzania ryzykiem w instytucji i stosuje się ją w sposób konsekwentny;
 - c) jeżeli instytucja stosuje definicję niewykonania zobowiązania na poziomie pojedynczego instrumentu kredytowego:
 - (i) istnieją odpowiednie procedury i mechanizmy zapewniające, aby po stwierdzeniu niewykonania zobowiązania w odniesieniu do danego instrumentu kredytowego, ten instrument kredytowy oznaczano jako instrument, którego dotyczy niewykonanie zobowiązania, w ramach wszystkich odpowiednich systemów w instytucji;
 - (ii) w przypadku opóźnienia w klasyfikacji danego instrumentu kredytowego do statusu dotyczącego niewykonania zobowiązania we wszystkich odpowiednich systemach, o których mowa w ppkt (i), opóźnienie to nie prowadzi do błędów lub niespójności w zarządzaniu ryzykiem, raportowaniu ryzyka, obliczaniu wymogów w zakresie funduszy własnych lub wykorzystywaniu danych do kwantyfikacji ryzyka.

Artykuł 29

Reklasyfikacja do statusu dotyczącego wykonywania zobowiązania

1. Oceniając prawidłowość przesłanek oraz procesu reklasyfikacji dłużnika, który nie wykonuje zobowiązania, do statusu wykonującego zobowiązanie zgodnie z art. 178 ust. 5 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy:
 - a) dla każdej przesłanki niewykonania zobowiązania określono przesłankę reklasyfikacji oraz czy jasno określono sposób identyfikacji i traktowania zobowiązań kredytowych podlegających restrukturyzacji awaryjnej;
 - b) reklasyfikacja jest możliwa dopiero po ustaniu wszystkich przesłanek niewykonania zobowiązania i spełnieniu wszystkich istotnych warunków reklasyfikacji;
 - c) przesłanki i proces reklasyfikacji określono w sposób ostrożny, a w szczególności, czy zapewniono, aby nie dokonywano reklasyfikacji do statusu dotyczącego wykonywania zobowiązania, jeżeli instytucja spodziewa się, że zobowiązanie kredytowe nie zostanie spłacone w całości bez konieczności podejmowania przez instytucję działań takich jak realizacja zabezpieczenia.
2. Do celów oceny na podstawie ust. 1 właściwe organy sprawdzają, czy zasady i procedury stosowane przez instytucję nie uwzględniają reklasyfikacji dłużnika, który nie wykonuje zobowiązania, do statusu wykonującego zobowiązanie wyłącznie w wyniku zmian w warunkach zobowiązań kredytowych, chyba że instytucja stwierdziła, że zmiany te pozwalają uznać, iż nie występuje już prawdopodobieństwo niedokonania płatności przez dłużnika.
3. Właściwe organy weryfikują analizę, na której instytucja oparła swoje kryteria reklasyfikacji. Sprawdzają, czy w analizie tej uwzględniono wcześniejsze przypadki niewykonania zobowiązań przez instytucję oraz odsetek dłużników, którzy po reklasyfikacji do statusu wykonujących zobowiązania po krótkim okresie czasu ponownie nie wykonują zobowiązań.

ROZDZIAŁ 7

METODYKA OCENY DOTYCZĄCA KONSTRUKCJI SYSTEMÓW RATINGOWYCH, SZCZEGÓLÓW OPERACYJNYCH I DOKUMENTACJI

SEKCJA 1

Informacje ogólne

Artykuł 30

Informacje ogólne

1. W celu oceny spełnienia przez instytucję wymogów dotyczących konstrukcji systemów ratingowych, zarządzania nimi i ich dokumentowania, o których mowa w art. 144 ust. 1 lit. e) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy weryfikują wszystkie następujące elementy:
 - a) adekwatność dokumentacji dotyczącej uzasadnienia, konstrukcji i szczegółów operacyjnych systemów ratingowych, jak określono w art. 175 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, zgodnie z art. 31 i 32;
 - b) adekwatność struktury systemów ratingowych, o której mowa w art. 170 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, zgodnie z art. 33–36;
 - c) stosowanie przez instytucję szczególnych wymogów dotyczących modeli statystycznych lub innych metod automatycznych, o których mowa w art. 174 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, zgodnie z art. 37–40.
2. Do celów weryfikacji przeprowadzanej na podstawie ust. 1, właściwe organy stosują wszystkie następujące metody:
 - a) dokonują przeglądu odpowiednich wewnętrznych zasad instytucji;

- b) dokonują przeglądu dokumentacji technicznej instytucji dotyczącej metodyki i procesu opracowywania systemów ratingowych;
 - c) dokonują przeglądu podręczników, metod i procesów dotyczących opracowywania, stanowiących podstawę systemów ratingowych;
 - d) dokonują przeglądu protokołów organów wewnętrznych instytucji odpowiedzialnych za zatwierdzanie systemów ratingowych, w tym organu zarządzającego lub wyznaczonych przez niego komitetów;
 - e) dokonują przeglądu sprawozdań na temat funkcjonowania systemów ratingowych oraz zaleceń jednostki ds. kontroli ryzyka kredytowego, komórki ds. walidacji, komórki ds. audytu wewnętrznego lub każdej innej komórki ds. kontroli instytucji;
 - f) dokonują przeglądu sprawozdań z postępu działań podjętych przez instytucję w celu skorygowania niedociągnięć i ograniczenia czynników ryzyka wykrytych podczas monitorowania, walidacji i odpowiednich audytów;
 - g) uzyskują pisemne oświadczenia od odpowiednich pracowników i kadry kierowniczej wyższego szczebla instytucji lub przeprowadzają z nimi rozmowy.
3. Do celów weryfikacji przeprowadzanej na podstawie ust. 1 właściwe organy mogą stosować dowolne spośród następujących dodatkowych metod:
- a) zwrócenie się o udostępnienie danych wykorzystywanych w procesie opracowywania systemów ratingowych oraz ich analiza;
 - b) przeprowadzenie własnych oszacowań lub odtworzenie procesu oszacowań dokonanych przez instytucję podczas opracowywania i monitorowania systemów ratingowych z wykorzystaniem odpowiednich danych dostarczonych przez instytucję;
 - c) zwrócenie się do instytucji o dodatkową dokumentację lub zwrócenie się do niej o przedstawienie analizy związanej z wyborem metodyki opracowywania systemu ratingowego oraz przedstawienie informacji na temat uzyskanych wyników;
 - d) przeprowadzenie przeglądu dokumentacji funkcjonalnej systemów informatycznych istotnych dla zakresu oceny struktury systemów ratingowych, szczegółów operacyjnych i dokumentacji;
 - e) przeprowadzenie przez właściwy organ własnych testów na danych instytucji lub zwrócenie się do instytucji o przeprowadzenie testów zaproponowanych przez dany właściwy organ;
 - f) przeprowadzenie przeglądu innych istotnych dokumentów instytucji.

SEKCJA 2

Metodyka oceny dokumentacji dotyczącej uzasadnienia, konstrukcji i szczegółów operacyjnych systemów ratingowych

Artykuł 31

Kompletność dokumentacji systemów ratingowych

1. Oceniając kompletność dokumentacji dotyczącej konstrukcji, szczegółów operacyjnych i uzasadnienia systemów ratingowych, o której mowa w art. 144 ust. 1 lit. e) i którą określono w art. 175 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy dokumentacja jest kompletna i obejmuje następujące elementy:
- a) adekwatność systemu ratingowego i modeli stosowanych w ramach systemu ratingowego z uwzględnieniem cech portfela;
 - b) opis źródeł danych i praktyk w zakresie czyszczenia danych;
 - c) definicje niewykonania zobowiązania i straty;
 - d) decyzje dotyczące metody;
 - e) specyfikację techniczną modeli;
 - f) niedoskonałości i ograniczenia modeli oraz ewentualne czynniki łagodzące ich skutki;
 - g) wyniki testów wdrożeniowych modeli w systemach informatycznych, w szczególności informacje o tym, czy wdrożenie przebiegło pomyślnie i bezbłędnie;
 - h) samoocenę zgodności z wymogami regulacyjnymi w zakresie metody wewnętrznych ratingów, o których mowa w art. 169–191 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

2. Do celów weryfikacji przeprowadzanej na podstawie ust. 1 lit. a) właściwe organy sprawdzają, czy:
 - a) w dokumentacji wyraźnie przedstawiono cel systemu ratingowego i modeli;
 - b) dokumentacja zawiera opis zakresu stosowania systemu ratingowego oraz zakresu stosowania modeli wykorzystywanych w ramach systemu ratingowego, tj. wyszczególnienie rodzajów ekspozycji objętych każdym modelem w ramach systemu ratingowego, zarówno w ujęciu jakościowym, jak i ilościowym, rodzaju wyników każdego modelu oraz sposobu wykorzystania wyników;
 - c) dokumentacja zawiera wyjaśnienie, w jaki sposób informacje uzyskane za pomocą systemu ratingowego i wyniki modeli uwzględnia się do celów zarządzania ryzykiem, podejmowania decyzji i procesów przyznawania kredytów, o których mowa w art. 19.
3. Do celów weryfikacji przeprowadzanej na podstawie ust. 1 lit. b) właściwe organy sprawdzają, czy dokumentacja zawiera:
 - a) szczegółowe informacje dotyczące wszystkich danych wykorzystanych do opracowania modelu, w tym dokładne określenie zawartości modelu, jego źródła, formatu i kodowania oraz, w stosownych przypadkach, wyłączeń danych z modelu;
 - b) wszelkie procedury czyszczenia danych, w tym procedury dotyczące wyłączeń danych, wykrywania i przetwarzania wartości nietypowych oraz dostosowania danych, jak również wyraźne uzasadnienie ich zastosowania oraz ocenę ich wpływu.
4. Do celów weryfikacji przeprowadzanej na podstawie ust. 1 lit. c) właściwe organy sprawdzają, czy odpowiednio udokumentowano definicje niewykonania zobowiązania i straty stosowane przy opracowywaniu modelu, w szczególności w przypadku gdy do celów specyfikacji modelu stosuje się inne definicje niewykonania zobowiązania niż te, które stosuje instytucja zgodnie z art. 178 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.
5. Do celów weryfikacji przeprowadzanej na podstawie ust. 1 lit. d) właściwe organy sprawdzają, czy dokumentacja zawiera:
 - a) szczegółowe informacje dotyczące konstrukcji, teorii, założeń i logiki leżących u podstaw modelu;
 - b) szczegółowe opisy metod odnoszących się do modelu i ich uzasadnienia, technik statystycznych i przybliżeń oraz, w stosownych przypadkach, uzasadnienie i szczegółowe informacje na temat metod segmentacji, wyników procesów statystycznych oraz diagnostyki i miar zdolności predykcyjnej modeli;
 - c) rolę ekspertów z odpowiednich obszarów działalności w opracowywaniu systemu ratingowego i modeli, w tym szczegółowy opis procesu konsultacji z ekspertami z odpowiednich obszarów działalności przy projektowaniu systemu ratingowego i modeli, jak również wyniki i uzasadnienie przedstawione przez tych ekspertów z odpowiednich obszarów działalności;
 - d) wyjaśnienie, w jaki sposób łączy się model statystyczny i osąd ludzki w celu uzyskania wyników modelu końcowego;
 - e) wyjaśnienie, w jaki sposób instytucja uwzględnia niezadowalającą jakość danych, brak jednorodnych pul ekspozycji, zmiany w procesach biznesowych, środowisku gospodarczym lub prawnym oraz inne czynniki związane z jakością danych, które mogą mieć wpływ na funkcjonowanie systemu ratingowego lub modelu;
 - f) opis analiz przeprowadzonych na potrzeby modeli statystycznych lub innych metod automatycznych, w zależności od przypadku:
 - (i) analizy jednoczynnikowej rozpatrywanych zmiennych i odpowiednich kryteriów wyboru zmiennych;
 - (ii) analizy wieloczynnikowej wybranych zmiennych i odpowiednich kryteriów wyboru zmiennych;
 - (iii) procedury projektowania modelu końcowego, w tym:
 - ostatecznego wyboru zmiennych,
 - korekt zmiennych wynikających z analizy wieloczynnikowej na podstawie osądu ludzkiego,

- transformacji zmiennych,
- przypisywania wag zmiennym,
- metody komponowania składników modelu, w szczególności w przypadku gdy łączy się udział elementów jakościowych i ilościowych.

6. Do celów weryfikacji przeprowadzanej na podstawie ust. 1 lit. e) właściwe organy sprawdzają, czy dokumentacja zawiera:

- a) specyfikację techniczną struktury modelu końcowego, w tym specyfikacje modelu końcowego, elementy wejściowe, takie jak rodzaj i format wybranych zmiennych, wagi zastosowane w odniesieniu do zmiennych oraz elementy wyjściowe, takie jak rodzaj i format danych wyjściowych;
- b) odniesienia do kodów komputerowych i stosowanych narzędzi w zakresie języków i programów informatycznych, umożliwiającym osobie trzeciej odtworzenie ostatecznych wyników.

Do celów lit. b) osobą trzecią może być dostawca w przypadku modeli dostawcy.

7. Do celów weryfikacji przeprowadzanej na podstawie ust. 1 lit. f) właściwe organy sprawdzają, czy dokumentacja zawiera opis niedoskonałości i ograniczeń modelu, ocenę tego, czy spełniono kluczowe założenia modelu, oraz przewidywania dotyczące sytuacji, w których model może działać w sposób niespełniający oczekiwań lub stać się nieadekwatny, a także ocenę znaczenia niedoskonałości modelu i ewentualnych czynników je łagodzących.

8. Do celów weryfikacji przeprowadzanej na podstawie ust. 1 lit. g) właściwe organy sprawdzają, czy:

- a) w dokumentacji określono proces, który należy stosować podczas wdrażania nowego lub zmienionego modelu w środowisku produkcyjnym;
- b) dokumentacja obejmuje wyniki testów wdrożenia modeli ratingowych w systemach informatycznych, w tym potwierdzenie, że model ratingowy wdrożony w systemie produkcyjnym jest taki sam jak model opisany w dokumentacji i działa zgodnie z przeznaczeniem.

9. Do celów weryfikacji przeprowadzanej na podstawie ust. 1 lit. h) właściwe organy sprawdzają, czy samoocenę instytucji w zakresie spełnienia wymogów regulacyjnych w odniesieniu do metody IRB przeprowadza się oddzielnie dla każdego systemu ratingowego i poddaje kontroli przez jednostkę audytu wewnętrznego lub inną porównywalną niezależną jednostkę ds. audytu.

Artykuł 32

Rejestr systemów ratingowych

1. Oceniając system dokumentacji oraz procedury gromadzenia i przechowywania informacji na temat systemów ratingowych, o których mowa w art. 144 ust. 1 lit. e) i art. 175 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy instytucja wdrożyła i prowadzi rejestr wszystkich aktualnych i dawnych wersji systemów ratingowych za okres co najmniej ostatnich trzech lat („rejestr systemów ratingowych”).

2. Do celów ust. 1 właściwe organy sprawdzają, czy procedury prowadzenia rejestru systemów ratingowych obejmują rejestrację następujących informacji w odniesieniu do każdej wersji:

- a) zakresu stosowania systemu ratingowego, z wyszczególnieniem, jakie rodzaje ekspozycji mają być oceniane w ramach każdego modelu ratingowego;
- b) kadry kierowniczej odpowiedzialnej za zatwierdzenie i daty zatwierdzenia wewnętrznego, daty powiadomienia właściwych organów, w stosownych przypadkach – daty zatwierdzenia przez właściwe organy, oraz daty wdrożenia danej wersji;

- c) krótkiego opisu wszelkich zmian w stosunku do poprzedniej wersji uwzględnionej w rejestrze, w tym opisu aspektów systemu ratingowego, które uległy zmianie, oraz odniesienia do dokumentacji dotyczącej modelu;
- d) kategorii zmiany, której dotyczy klasyfikacja, zgodnie z rozporządzeniem delegowanym (UE) nr 529/2014 oraz odniesienia do kryteriów klasyfikacji do kategorii zmiany.

SEKCJA 3

Metodyka oceny struktury systemów ratingowych

Artykuł 33

Czynniki ryzyka i kryteria ratingowe

1. Oceniając czynniki ryzyka i kryteria ratingowe stosowane w systemie ratingowym do celów art. 170 ust. 1 lit. a), c) i e), ust. 3 lit. a) i ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają wszystkie następujące elementy:
 - a) proces wyboru odpowiednich czynników ryzyka i kryteriów ratingowych, w tym definicję potencjalnych czynników ryzyka, kryteria wyboru czynników ryzyka oraz decyzje podjęte w sprawie odpowiednich czynników ryzyka;
 - b) spójność wybranych czynników ryzyka i kryteriów ratingowych oraz ich wkładu w ocenę ryzyka z oczekiwaniami użytkowników biznesowych systemu ratingowego;
 - c) spójność czynników ryzyka i kryteriów ratingowych wybranych na podstawie metod statystycznych z dowodami statystycznymi dotyczącymi dywersyfikacji ryzyka związanego z każdą klasą lub pulą.
2. Potencjalne czynniki ryzyka i kryteria ratingowe, które należy przeanalizować zgodnie z ust. 1 lit. a), obejmują następujące elementy, o ile są one dostępne dla danego rodzaju ekspozycji:
 - a) charakterystykę ryzyka dłużnika, w tym:
 - (i) w przypadku ekspozycji wobec przedsiębiorstw i instytucji: sprawozdania finansowe, informacje jakościowe, ryzyko przemysłowe, ryzyko związane z państwem, wsparcie ze strony jednostki dominującej;
 - (ii) w przypadku ekspozycji detalicznych: sprawozdania finansowe lub informacje o dochodzie osobistym ludności, informacje jakościowe, informacje behawioralne, informacje społeczno-demograficzne;
 - b) charakterystyka ryzyka transakcji, w tym rodzaj produktu, rodzaj zabezpieczenia, uprzywilejowanie, współczynnik pokrycia należności zabezpieczeniem;
 - c) informacje o zaległościach kredytowych: informacje wewnętrzne lub informacje pochodzące ze źródeł zewnętrznych, takich jak biura informacji kredytowej.

Artykuł 34

Rozkład dłużników i ekspozycji w poszczególnych klasach lub pulach

1. Oceniając rozkład dłużników i ekspozycji w poszczególnych klasach lub pulach każdego systemu ratingowego do celów art. 170 ust. 1 lit. b), d) i f), art. 170 ust. 2 i ust. 3 lit. c) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy:
 - a) liczba klas ratingowych i pul jest odpowiednia, aby zapewnić znaczącą dywersyfikację ryzyka i kwantyfikację charakterystyki strat na poziomie klasy lub puli, oraz czy:
 - (i) w przypadku ekspozycji wobec przedsiębiorstw, instytucji, rządów centralnych i banków centralnych oraz ekspozycji związanych z kredytowaniem specjalistycznym skala ratingowa dłużników ma co najmniej liczbę klas określoną odpowiednio w art. 170 ust. 1 lit. b) i art. 170 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
 - (ii) w przypadku nabytych wierzytelności klasyfikowanych jako ekspozycje detaliczne grupowanie odzwierciedla zasady stosowane przez sprzedawcę w zakresie oceny ryzyka oraz różnicowanie klientów;

- b) koncentracja liczby ekspozycji lub dłużników nie jest nadmierna w żadnej klasie lub puli, chyba że taki rozkład jest poparty przekonującymi empirycznymi dowodami na jednorodność ryzyka tych ekspozycji lub dłużników;
 - c) klasy ratingowe i klasy lub pule ekspozycji detalicznych mają wystarczającą liczbę ekspozycji lub dłużników w jednej klasie lub puli, chyba że taki rozkład jest poparty przekonującymi empirycznymi dowodami na to, że grupowanie tych ekspozycji lub dłużników jest odpowiednie, lub że stosuje się bezpośrednio oszacowania parametrów ryzyka dla poszczególnych dłużników lub ekspozycji, o których mowa w art. 169 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
 - d) klasy lub pule ratingowe i klasy lub pule instrumentów dla ekspozycji wobec przedsiębiorstw, instytucji, rządów centralnych i banków centralnych, jeżeli dostępne są wystarczające dane, nie mają zbyt małej liczby ekspozycji lub dłużników w jednej klasie lub puli, chyba że rozkład ekspozycji lub dłużników jest poparty przekonującymi empirycznymi dowodami na to, że grupowanie tych ekspozycji lub dłużników jest odpowiednie, lub że stosuje się bezpośrednio oszacowania parametrów ryzyka dla poszczególnych dłużników lub ekspozycji, o których mowa w art. 169 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.
2. Oprócz weryfikacji określonej w ust. 1 właściwe organy oceniają, w stosownych przypadkach, kryteria stosowane przez instytucję przy określaniu:
- a) maksymalnej i minimalnej łącznej liczby klas lub pul;
 - b) proporcji ekspozycji i dłużników klasyfikowanych do każdej klasy lub puli.
3. Do celów ust. 1 i 2 właściwe organy biorą pod uwagę aktualne i zaobserwowane w przeszłości rozkłady liczby ekspozycji i dłużników oraz wartości ekspozycji, w tym migrację ekspozycji i dłużników między różnymi klasami lub pulami.

Artykuł 35

Zróżnicowanie ryzyka

1. Oceniając zróżnicowanie ryzyka każdego systemu ratingowego do celów art. 170 ust. 3 lit. b) i c) rozporządzenia (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do ekspozycji detalicznych, właściwe organy sprawdzają wszystkie następujące elementy:
- a) czy narzędzia stosowane do oceny zróżnicowania ryzyka są solidne i odpowiednie, biorąc pod uwagę dostępne dane, oraz czy odpowiednie zróżnicowanie ryzyka udokumentowano zapisami szeregów czasowych zrealizowanych współczynników niewykonania zobowiązania lub wskaźników strat dla klas lub pul w różnych warunkach ekonomicznych;
 - b) czy instytucja określa oczekiwane wyniki systemu ratingowego w zakresie zróżnicowania ryzyka za pomocą jasno ustalonych stałych celów i granic tolerancji dla określonych wskaźników i narzędzi, a także działań mających na celu wyeliminowanie odchyleń od tych celów lub tolerancji; dla początkowego rozwoju i bieżącego funkcjonowania można określić odrębne cele i granice tolerancji;
 - c) czy cele i granice tolerancji dla określonych wskaźników i narzędzi oraz mechanizmy stosowane z myślą o osiągnięciu tych celów i zmieszczeniu się w tych granicach tolerancji zapewniają wystarczające zróżnicowanie ryzyka.
2. Właściwe organy stosują ust. 1 również do oceny zróżnicowania ryzyka dla ekspozycji innych niż ekspozycje detaliczne zgodnie z art. 170 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, jeżeli dostępna jest wystarczająca ilość danych, aby było to możliwe.

Artykuł 36

Jednorodność

1. Oceniając jednorodność dłużników lub ekspozycji zaklasyfikowanych do tej samej klasy lub puli do celów art. 170 ust. 1 i ust. 3 lit. c) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy oceniają podobieństwo dłużników i charakterystyki strat z transakcji uwzględnionych w każdej klasie lub puli w odniesieniu do wszystkich następujących czynników:

- a) ratingów wewnętrznych;
- b) oszacowań prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania (PD);
- c) w stosownych przypadkach, własnych oszacowań straty z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD);
- d) w stosownych przypadkach, własnych oszacowań współczynników konwersji;
- e) w stosownych przypadkach, własnych oszacowań całkowitych strat.

W przypadku ekspozycji detalicznych właściwe organy oceniają te czynniki dla każdego systemu ratingowego. W przypadku ekspozycji innych niż ekspozycje detaliczne właściwe organy oceniają je tylko dla tych systemów ratingowych, w odniesieniu do których dostępna jest wystarczająca ilość danych.

2. Do celów oceny na podstawie ust. 1 właściwe organy oceniają zakres wartości i rozkłady dla charakterystyki dłużnika i strat z transakcji w ramach każdej klasy lub puli.

SEKCJA 4

Metodyka oceny szczególnych wymogów dotyczących modeli statystycznych lub innych metod automatycznych

Artykuł 37

Wymogi dotyczące danych

1. Oceniając proces oceny danych wejściowych modelu zgodnie z art. 174 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają:
 - a) wiarygodność i jakość wewnętrznych i zewnętrznych źródeł danych oraz zakres danych uzyskanych z tych źródeł, a także okres czasu, którego dotyczą źródła;
 - b) proces scalania danych, w przypadku gdy model jest zasilany danymi z wielu źródeł danych;
 - c) uzasadnienie i skalę wyłączeń danych w podziale na powody wyłączenia, z wykorzystaniem statystyk dotyczących udziału całkowitych danych, które obejmuje każde wyłączenie, w przypadku gdy niektóre dane wyłączone z próby służącej do opracowania modelu;
 - d) procedury postępowania z błędnymi i brakującymi danymi oraz postępowania z wartościami nietypowymi i danymi kategorycznymi, a także sprawdzają, czy w przypadku zmiany rodzaju kategoryzacji nie prowadzi to do obniżenia jakości danych lub przerw strukturalnych w danych;
 - e) procesy przekształcania danych, w tym standaryzacji i innych przekształceń funkcjonalnych, oraz stosowność tych przekształceń z uwzględnieniem ryzyka przetrenowania modelu.
2. Oceniając reprezentatywność danych wykorzystanych do budowy modelu, o której mowa w art. 174 lit. c) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają:
 - a) porównywalność charakterystyki ryzyka dłużników lub instrumentów odzwierciedlonych w danych wykorzystanych do budowy modelu z charakterystyką ryzyka ekspozycji objętych danym modelem ratingowym;
 - b) porównywalność aktualnych standardów zawierania umów kredytowych i odzyskiwania należności z tymi, które stosowano w czasie, do którego odnosi się zbiór danych referencyjnych wykorzystywanych do modelowania;
 - c) spójność definicji niewykonania zobowiązania na przestrzeni czasu w ramach danych wykorzystywanych do modelowania oraz sprawdzają:
 - (i) czy dokonano korekt w celu osiągnięcia spójności z aktualną definicją niewykonania zobowiązania, jeżeli definicję niewykonania zobowiązania zmieniono w okresie obserwacji;
 - (ii) czy instytucja przyjęła odpowiednie środki zapewniające reprezentatywność danych, jeżeli działa ona w kilku jurysdykcjach mających różne definicje niewykonania zobowiązania;
 - (iii) czy definicja niewykonania zobowiązania stosowana do celów specyfikacji modelu nie ma negatywnego wpływu na strukturę i wydajność modelu ratingowego, jeżeli definicja ta różni się od definicji niewykonania zobowiązania określonej w art. 178 rozporządzenia (UE) nr 575/2013;

- d) jeżeli przy opracowywaniu modelu wykorzystuje się dane zewnętrzne lub dane zbiorcze obejmujące szereg instytucji, istotność i adekwatność takich danych w odniesieniu do ekspozycji, produktów i profilu ryzyka instytucji.

Artykuł 38

Konstrukcja modelu

Oceniając konstrukcję modelu ratingowego do celów art. 174 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają:

- a) adekwatność modelu z uwzględnieniem jego konkretnego zastosowania;
- b) przeprowadzoną przez instytucję analizę założeń alternatywnych lub podejść alternatywnych do tych wybranych w ramach modelu;
- c) metodykę opracowywania modelu stosowaną przez instytucję;
- d) czy właściwi pracownicy instytucji w pełni rozumieją możliwości i ograniczenia modelu, w szczególności czy w dokumentacji modelu instytucji:
 - (i) opisano, które z ograniczeń modelu mają związek z danymi wejściowymi modelu, niepewnymi założeniami, komponentem przetwarzania modelu, oraz czy wyniki modelu uzyskuje się ręcznie czy w systemie informatycznym;
 - (ii) określono sytuacje, w których model może działać w sposób niespełniający oczekiwań lub stać się nieadekwatny, a także zawiera ocenę istotności niedoskonałości modelu i ewentualnych czynników łączących ich skutki.

Artykuł 39

Osąd ludzki

Oceniając, czy model statystyczny lub inną metodę automatyczną uzupełnia się osądem ludzkim zgodnie z art. 174 lit. e) rozporządzenia (UE) nr 575/2013 oraz czy osąd ludzki stosuje się w sposób proporcjonalny i odpowiedni w procesie opracowywania modelu ratingowego oraz w procesie klasyfikacji ekspozycji do klas lub pul, właściwe organy sprawdzają, czy:

- a) sposób stosowania osądu ludzkiego jest uzasadniony i w pełni udokumentowany oraz czy wpływ osądu ludzkiego na system ratingowy jest oceniany, w miarę możliwości, również poprzez obliczanie marginalnego wkładu osądu ludzkiego w działanie systemu ratingowego;
- b) uwzględniono wszystkie istotne informacje nieuwzględnione w modelu i zastosowano odpowiedni poziom ostrożności;
- c) jeżeli proces klasyfikacji ekspozycji do klas lub pul w systemie ratingowym wymaga zastosowania osądu ludzkiego w postaci subiektywnych danych wejściowych lub gdy polityka kredytowa zezwala na zmiany danych wejściowych lub wyjściowych modelu, zastosowanie mają wszystkie poniższe kryteria:
 - (i) w podręczniku dla użytkowników modeli wyraźnie określono dane wejściowe oraz sytuacje, w których dane wejściowe można korygować na podstawie osądu ludzkiego;
 - (ii) liczba sytuacji, w których faktycznie skorygowano dane wejściowe, jest ograniczona;
 - (iii) w podręczniku dla użytkowników modeli wyraźnie określono sytuacje, w których można zmienić dane wejściowe lub wyjściowe modeli ratingowych, oraz procedury zmiany danych wejściowych lub wyjściowych modeli;
 - (iv) wszystkie dane dotyczące stosowania osądu ludzkiego oraz sytuacji, w których zmieniono dane wejściowe lub wyjściowe modeli ratingowych, są przechowywane i okresowo analizowane przez jednostkę ds. kontroli ryzyka kredytowego lub komórki ds. walidacji w celu ustalenia ich wpływu na model ratingowy;
- d) stosowanie osądu ludzkiego jest odpowiednio zarządzane i proporcjonalne do rodzaju ekspozycji dla każdego systemu ratingowego.

*Artykuł 40***Wyniki modeli**

Oceniając zdolność predykcyjną modelu wymaganą na podstawie art. 174 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy w standardach wewnętrznych instytucji:

- a) przedstawiono zarys założeń i teorii leżących u podstaw wskaźników wybranych przez instytucję do celów oceny wyników modelu;
- b) określono zastosowanie wskaźników, wskazując, czy stosowanie każdego wskaźnika jest obowiązkowe czy też uznaniowe oraz kiedy należy go stosować, a także zapewniają spójne stosowanie wskaźników;
- c) określono warunki stosowania oraz dopuszczalne progi i dopuszczalne odchylenia dla wskaźników oraz określono, czy – a jeżeli tak, to w jaki sposób – błędy statystyczne odnoszące się do wartości tych wskaźników uwzględnia się w procesie oceny, a w przypadku gdy obliczany jest więcej niż jeden wskaźnik, ustanowiono metody łączenia kilku wyników testów w jedną ocenę;
- d) określono proces służący zapewnieniu, aby informacje o przypadkach pogorszenia się wyników modelu prowadzących do przekroczenia progów, o których mowa w lit. c), przekazywano odpowiednim członkom kadry kierowniczej wyższego szczebla odpowiedzialnym za model, oraz czy członkowie kadry kierowniczej odpowiedzialni za podejmowanie ostatecznych decyzji dotyczących wdrażania niezbędnych zmian w modelu otrzymują jasne wytyczne dotyczące sposobu rozpatrywania wyników wskaźników.

ROZDZIAŁ 8

METODYKA OCENY KWANTYFIKACJI RYZYKA

SEKCJA 1

Informacje ogólne*Artykuł 41***Informacje ogólne**

1. Aby ocenić zgodność instytucji z wymogami dotyczącymi kwantyfikacji parametrów ryzyka, do celów art. 144 ust. 1 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, w odniesieniu do danej instytucji właściwe organy sprawdzają:
 - a) zgodność z wymogami ogólnymi dotyczącymi oszacowań, określonymi w art. 179 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 zgodnie z art. 42, 43 i 44;
 - b) zgodność z wymogami dotyczącymi szacowania wartości PD określonymi w art. 180 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, zgodnie z art. 45 i 46;
 - c) zgodność z wymogami dotyczącymi własnych oszacowań wartości LGD określonymi w art. 181 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, zgodnie z art. 47–52;
 - d) zgodność z wymogami dotyczącymi oszacowań własnych współczynnika konwersji określonymi w art. 182 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, zgodnie z art. 53–56;
 - e) zgodność z wymogami dotyczącymi oceny wpływu gwarancji i kredytowych instrumentów pochodnych określonymi w art. 183 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, zgodnie z art. 57;
 - f) zgodność z wymogami dotyczącymi nabytych wierzytelności określonymi w art. 184 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, zgodnie z art. 58.
2. Do celów weryfikacji przeprowadzanej na podstawie ust. 1, właściwe organy stosują wszystkie następujące metody:
 - a) dokonują przeglądu odpowiednich wewnętrznych zasad instytucji;

- b) dokonują przeglądu dokumentacji technicznej instytucji dotyczącej odpowiedniej metodyki i procesu szacowania;
- c) dokonują przeglądu odpowiednich podręczników, metod i procesów związanych z szacowaniem parametru ryzyka oraz je weryfikują;
- d) dokonują przeglądu odpowiednich protokołów organów wewnętrznych instytucji, w tym organu zarządzającego, przykładowego komitetu lub innych komitetów;
- e) dokonują przeglądu wyników parametru ryzyka oraz zaleceń jednostki ds. kontroli ryzyka kredytowego, komórki ds. walidacji, komórki ds. audytu wewnętrznego lub każdej innej komórki ds. kontroli instytucji;
- f) dokonują oceny sprawozdań z postępu działań podjętych przez instytucję w celu skorygowania niedociągnięć i ograniczenia czynników ryzyka wykrytych podczas odpowiednich audytów, walidacji i monitorowania;
- g) uzyskują pisemne oświadczenia od odpowiednich pracowników i kadry kierowniczej wyższego szczebla instytucji lub przeprowadzają z nimi rozmowy.

3. Do celów weryfikacji przeprowadzanej na podstawie ust. 1 właściwe organy mogą także stosować dowolne spośród następujących dodatkowych metod:

- a) mogą zwracać się o przekazanie dodatkowej dokumentacji lub analizy uzasadniającej decyzje instytucji dotyczące metodyki i uzyskane wyniki;
- b) mogą przeprowadzać własne oszacowania parametrów ryzyka lub odtworzyć proces oszacowań dokonanych przez instytucję z wykorzystaniem odpowiednich danych dostarczonych przez instytucję;
- c) mogą zwracać się o udostępnienie danych wykorzystywanych w procesie szacowania;
- d) mogą dokonywać przeglądu dokumentacji funkcjonalnej systemów informatycznych istotnych dla zakresu oceny;
- e) mogą przeprowadzać własne testy na danych instytucji lub zwrócić się do instytucji o przeprowadzenie testów zaproponowanych przez właściwe organy;
- f) dokonywać przeglądu innych istotnych dokumentów instytucji.

SEKCJA 2

Metodyka oceny wymogów ogólnych dotyczących kwantyfikacji parametrów ryzyka

Artykuł 42

Wymogi dotyczące danych

1. Oceniając zgodność z wymogami ogólnymi dotyczącymi oszacowań, określonymi w art. 179 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, dane stosowane do kwantyfikacji parametrów ryzyka oraz jakość tych danych, właściwe organy sprawdzają:
 - a) kompletność danych ilościowych i jakościowych oraz innych informacji w odniesieniu do metod stosowanych do kwantyfikacji parametrów ryzyka w celu zapewnienia, aby wykorzystano wszystkie istotne doświadczenia z przeszłości i dowody empiryczne;
 - b) dostępność danych ilościowych zapewniających podział przypadków strat według czynników, które leżą u podstaw odpowiednich parametrów ryzyka, o których mowa w art. 179 ust. 1 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
 - c) reprezentatywność danych wykorzystywanych do szacowania parametrów ryzyka dla niektórych rodzajów ekspozycji;
 - d) adekwatności liczby ekspozycji w próbie oraz długości okresu obserwacji historycznej, o którym mowa w art. 45, 47 i 53, stosowanych do kwantyfikacji w celu zapewnienia, aby oszacowania instytucji były dokładne i prawidłowe;
 - e) uzasadnienie i dokumentację dla wszystkich przypadków czyszczenia danych, w tym wszelkich wyłączeń obserwacji z oszacowania oraz potwierdzenie, że wyłączenia te nie wpływają na kwantyfikację ryzyka; w szczególności w przypadku oszacowań prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania – uzasadnienie i dokumentację wpływu czyszczenia danych na długoterminowy średni współczynnik niewykonania zobowiązania;

- f) spójność między zbiorami danych stosowanymi do szacowania parametrów ryzyka, w szczególności w odniesieniu do definicji niewykonania zobowiązania, podejścia do przypadków niewykonania zobowiązania, w tym wielu przypadków niewykonania zobowiązań, o których mowa w art. 46 ust. 1 lit. b) i art. 49, oraz składu próby.
2. Do celów weryfikacji przeprowadzanej na podstawie ust. 1 lit. c) właściwe organy oceniają reprezentatywność danych wykorzystywanych do szacowania parametrów ryzyka dla niektórych rodzajów ekspozycji, oceniając:
- a) strukturę ekspozycji objętych każdym modelem ratingowym oraz poszczególne charakterystyki ryzyka dłużników lub instrumentów, a także czy aktualny portfel jest w wymaganym stopniu porównywalny z portfelami stanowiącymi zbiór danych referencyjnych;
 - b) porównywalność aktualnych standardów gwarantowania emisji i odzyskiwania należności z tymi, które stosowano w czasie, do którego odnosi się zbiór danych referencyjnych;
 - c) spójność definicji niewykonania zobowiązania w okresie obserwacji:
 - (i) jeżeli definicję niewykonania zobowiązania zmieniono w okresie obserwacji, opis korekt przeprowadzonych w celu osiągnięcia wymaganego poziomu spójności z aktualną definicją niewykonania zobowiązania;
 - (ii) jeżeli definicje niewykonania zobowiązania różnią się w jurysdykcjach, w których działa instytucja – adekwatność środków i stopnia ostrożności przyjętych przez instytucję;
 - d) jeżeli do kwantyfikacji parametrów ryzyka wykorzystuje się dane zewnętrzne lub dane obejmujące szereg instytucji – istotność i stosowność tych danych w odniesieniu do ekspozycji, produktów i profilu ryzyka instytucji oraz definicji niewykonania zobowiązania;
 - e) jeżeli dane zewnętrzne lub dane obejmujące szereg instytucji nie są spójne z wewnętrzną definicją instytucji dotyczącą niewykonania zobowiązania – opis korekt danych zewnętrznych lub obejmujących szereg instytucji dokonanych przez instytucję w celu osiągnięcia wymaganego poziomu spójności z wewnętrzną definicją niewykonania zobowiązania.
3. Oceniając jakość danych obejmujących szereg instytucji, które wykorzystuje się do kwantyfikacji parametrów ryzyka, właściwe organy stosują metodykę oceny określoną w ust. 1 i 2, wraz ze sprawdzeniem zgodności z wymogami określonymi w art. 179 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

Artykuł 43

Przegląd oszacowań

Oceniając przegląd oszacowań parametrów ryzyka przez instytucję, o którym mowa w art. 179 ust. 1 lit. c) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy:

- a) proces oraz roczny plan przeglądu oszacowań zapewniają terminowy przegląd wszystkich oszacowań;
- b) określono kryteria identyfikacji sytuacji wymagających częstszego przeglądu;
- c) metody i dane wykorzystywane do oszacowania parametrów ryzyka odzwierciedlają zmiany w procesie gwarantowania emisji oraz w składzie portfeli;
- d) metody i dane stosowane do oszacowania wartości LGD odzwierciedlają zmiany w procesie odzyskiwania należności, rodzaje odzyskanych należności oraz czas trwania procesu ich odzyskiwania;
- e) metody i dane stosowane do oszacowania współczynnika konwersji odzwierciedlają zmiany w procesie monitorowania niewykorzystanych kwot;
- f) zbiór danych wykorzystanych do oszacowania parametrów ryzyka obejmuje odpowiednie dane z ostatniego okresu obserwacji i podlega aktualizacji co najmniej raz na rok;
- g) postęp techniczny oraz inne ważne informacje znajdują odzwierciedlenie w oszacowaniach parametrów ryzyka.

Artykuł 44

Margines ostrożnościowy

1. Właściwe organy oceniają, czy odpowiednie wartości parametrów ryzyka zastosowane do obliczenia wymogów kapitałowych określonych w art. 179 ust. 1 lit. f) rozporządzenia (UE) nr 575/2013 uwzględniają odpowiedni margines ostrożnościowy w następujących sytuacjach:

- a) metody i dane nie dają wystarczającej pewności co do oszacowań parametrów ryzyka, m.in. w przypadkach, gdy występują duże błędy oszacowań;
- b) jednostka ds. kontroli ryzyka kredytowego, komórka ds. walidacji, komórka ds. audytu wewnętrznego lub jakakolwiek inna komórka instytucji stwierdzają istotne braki w metodach, informacjach i danych;
- c) istotne zmiany norm gwarantowania emisji lub zasady odzyskiwania należności bądź zmiany w gotowości instytucji do podejmowania ryzyka.

2. Właściwe organy oceniają, czy instytucje nie stosują marginesu ostrożnościowego jako substytutu jakichkolwiek działań naprawczych stosowanych przez instytucję na podstawie art. 146 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

SEKCJA 3

Metodyka oceniania wymogów dotyczących szacowania wartości PD

Artykuł 45

Długość okresu obserwacji historycznej

Oceniając długość okresu obserwacji historycznej, o którym mowa w art. 180 ust. 1 lit. h) i art. 180 ust. 2 lit. e) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, z uwzględnieniem warunków określonych w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2017/72 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych określających warunki udzielania zezwoleń dotyczących stosowania danych⁽⁶⁾ oraz obliczania jednorocznych współczynników niewykonania zobowiązania na podstawie wewnętrznych doświadczeń w zakresie niewykonania zobowiązania, o których mowa w art. 180 ust. 1 lit. e), właściwe organy weryfikują:

- a) czy długość okresu obserwacji historycznej obejmuje co najmniej minimalny czas trwania zgodnie z wymogami określonymi w art. 180 ust. 1 lit. h) i art. 180 ust. 2 lit. e) rozporządzenia (UE) nr 575/2013 oraz, w stosownych przypadkach, rozporządzenia delegowanego (UE) 2017/72;
- b) jeżeli w przypadku danego źródła danych dostępny okres obserwacji historycznej jest dłuższy niż minimalny okres wymagany w art. 180 ust. 1 lit. h) lub w art. 180 ust. 2 lit. e) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, a dane uzyskane na jego podstawie są istotne – czy informacje dotyczące tego dłuższego okresu są wykorzystywane do celów oszacowania długoterminowej średniej jednorocznych współczynników niewykonania zobowiązania;
- c) w przypadku ekspozycji detalicznych, jeżeli instytucja nie przywiązuje równej wagi do wszystkich wykorzystywanych danych historycznych – czy jest to uzasadnione lepszym przewidywaniem współczynników niewykonania zobowiązania oraz czy zerowa lub bardzo mała waga zastosowana do konkretnego okresu jest należycie uzasadniona albo prowadzi do ostrożniejszych oszacowań;
- d) czy normy gwarantowania emisji są spójne z obowiązującymi systemami ratingowymi oraz czy w czasie generowania wewnętrznych danych dotyczących niewykonania zobowiązania zastosowano porównywalne normy gwarantowania emisji, lub czy zmiany norm gwarantowania emisji i systemów ratingowych zostały uwzględnione poprzez zastosowanie marginesu ostrożnościowego, o którym mowa w art. 44 ust. 1 lit. c);

⁽⁶⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2017/72 z dnia 23 września 2016 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych określających warunki udzielania zezwoleń dotyczących stosowania danych (Dz.U. L 10 z 14.1.2017, s. 1).

- e) w przypadku ekspozycji wobec przedsiębiorstw, instytucji, rządów centralnych i banków centralnych – czy definicja dłużników stosujących dużą dźwignię finansową oraz dłużników, których aktywa składają się w przeważającej mierze z aktywów będących przedmiotem obrotu, o której mowa w art. 180 ust. 1 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, jak również identyfikacja charakterystycznych dla tych dłużników okresów zmienności w warunkach skrajnych, o których mowa w tym przepisie, są odpowiednie.

Artykuł 46

Metoda szacowania wartości PD

1. Oceniając metodę szacowania wartości PD, o której mowa w art. 180 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy jednoroczny współczynnik niewykonania zobowiązania dla każdej klasy lub puli oblicza się w sposób zgodny z charakterystyką jednorocznego współczynnika niewykonania zobowiązania zdefiniowanego w art. 4 ust. 1 pkt 78 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, oraz sprawdzają, czy:

- a) mianownik jednorocznego współczynnika niewykonania zobowiązania obejmuje dłużników lub ekspozycje, których – na początku jednorocznego okresu – nie dotyczy niewykonanie zobowiązania i którzy są zaklasyfikowani/które są zaklasyfikowane do tej klasy lub puli;
- b) licznik jednorocznego współczynnika niewykonania zobowiązania obejmuje tych dłużników lub te ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania i o których mowa w lit. a), w ciągu tego okresu jednego roku; uznaje się, że wielokrotne niewykonanie zobowiązania w przypadku tego samego dłużnika lub tej samej ekspozycji zaobserwowane w rocznym okresie dotyczącym współczynnika niewykonania zobowiązania stanowi pojedyncze niewykonanie, o którym mowa w art. 49 lit. b), które wystąpiło w dniu pierwszego z tych wielu przypadków niewykonania zobowiązania.

2. Właściwe organy sprawdzają, czy metoda szacowania wartości PD według klasy jakości dłużnika lub jej puli opiera się na długoterminowej średniej jednorocznych współczynników niewykonania zobowiązania.

W tym celu sprawdzają, czy okres wykorzystany przez instytucję do oszacowania długookresowej średniej jednorocznych współczynników niewykonania zobowiązania jest reprezentatywny w odniesieniu do prawdopodobnego zakresu zmienności współczynników niewykonania zobowiązania dla tego rodzaju ekspozycji.

3. Jeżeli zebrane dane wykorzystane do szacowania wartości PD nie są reprezentatywne dla prawdopodobnego zakresu zmienności współczynników niewykonania zobowiązania dla danego rodzaju ekspozycji, właściwe organy sprawdzają, czy spełniono oba poniższe warunki:

- a) instytucja stosuje odpowiednią alternatywną metodę oszacowania średnich jednorocznych współczynników niewykonania zobowiązania w okresie, który jest reprezentatywny w odniesieniu do prawdopodobnego zakresu zmienności współczynników niewykonania zobowiązania dla tego rodzaju ekspozycji;
- b) stosuje się odpowiedni margines ostrożnościowy, jeżeli po zastosowaniu odpowiedniej metody, o której mowa w lit. a), okaże się, że oszacowanie średnich współczynników niewykonania zobowiązań jest niewiarygodne lub ma inne ograniczenia.

4. Do celów weryfikacji przeprowadzanej na podstawie ust. 1 właściwe organy sprawdzają czy wszystkie następujące elementy są odpowiednie dla danego rodzaju ekspozycji:

- a) funkcjonalna i strukturalna forma metody szacowania;
- b) założenia, na których opiera się oszacowanie;
- c) cykliczność metody oszacowania;
- d) długość okresu obserwacji historycznej zastosowanego zgodnie z art. 45;
- e) margines ostrożnościowy zastosowany zgodnie z art. 44;
- f) osąd ludzki;
- g) w stosownych przypadkach, wybór czynników ryzyka.

5. W przypadku ekspozycji wobec przedsiębiorstw, instytucji, rządów centralnych i banków centralnych, jeżeli dłużnicy stosują dużą dźwignię finansową lub aktywa dłużnika składają się w przeważającej mierze z aktywów będących przedmiotem obrotu, jak określono w art. 180 ust. 1 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają czy PD odzwierciedla wyniki aktywów bazowych w okresach zmienności w warunkach skrajnych, o których mowa w tym przepisie.

6. W przypadku ekspozycji wobec przedsiębiorstw, instytucji, rządów centralnych i banków centralnych, jeżeli instytucja korzysta ze skali ratingowej ECAI, właściwe organy sprawdzają przeprowadzoną przez instytucję analizę zgodności z wymogami określonymi w art. 180 ust. 1 lit. f) rozporządzenia (UE) nr 575/2013 oraz sprawdzają, czy analiza ta odnosi się do kwestii reprezentatywności rodzajów ekspozycji ocenianych przez instytucję ECAI dla rodzajów ekspozycji danej instytucji oraz horyzontu czasowego oceny kredytowej dokonywanej przez instytucję ECAI.

7. W przypadku ekspozycji detalicznych, jeżeli instytucja uzyskuje oszacowania PD lub LGD na podstawie oszacowania całkowitych strat oraz odpowiedniego oszacowania PD lub LGD, o którym mowa w art. 180 ust. 2 lit. d) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy weryfikują analizę instytucji pod kątem zgodności ze wszystkimi istotnymi kryteriami dotyczącymi szacowania wartości PD i LGD, określonymi w art. 178–184 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

8. W przypadku ekspozycji detalicznych właściwe organy sprawdzają, czy instytucja regularnie analizuje i uwzględnia oczekiwane zmiany PD w całym czasie trwania ekspozycji kredytowych (efekty „starzenia się”), o których mowa w art. 180 ust. 2 lit. f) rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

9. Oceniając modele statystyczne służące do szacowania wartości PD, właściwe organy, oprócz metod określonych w ust. 1–8, stosują metodykę oceny szczególnych wymogów dotyczących modeli statystycznych lub inne metody mechaniczne określone w art. 37–40.

SEKCJA 4

Metodyka oceniania wymogów dotyczących własnych oszacowań wartości LGD

Artykuł 47

Długość okresu obserwacji historycznej

Oceniając długość okresu zastosowanego do oszacowania wartości LGD do celów art. 181 ust. 1 lit. j) i art. 181 ust. 2 akapit 2 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 oraz rozporządzenia delegowanego (UE) 2017/72 („okres obserwacji historycznej”), właściwe organy sprawdzają:

- a) czy długość okresu obserwacji historycznej obejmuje co najmniej minimalny czas trwania zgodnie z wymogami określonymi w art. 181 ust. 1 lit. j) i art. 181 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia (UE) nr 575/2013 oraz, w stosownych przypadkach, rozporządzenia delegowanego (UE) 2017/72;
- b) w przypadku gdy dla danego źródła danych dostępny okres obserwacji historycznej jest dłuższy niż minimalny okres określony w art. 181 ust. 1 lit. j) i w art. 181 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia (UE) nr 575/2013, a dane uzyskane na jego podstawie są istotne z punktu widzenia oszacowania wartości LGD – czy informacje dotyczące tego dłuższego okresu są wykorzystywane;
- c) w przypadku ekspozycji detalicznych, gdy instytucja nie przywiązuje równej wagi do wszystkich wykorzystywanych danych historycznych – czy jest to uzasadnione lepszym przewidywaniem wskaźników strat oraz czy zerowa lub bardzo mała waga zastosowana do konkretnego okresu jest należyście uzasadniona albo prowadzi do ostrożniejszych oszacowań.

Artykuł 48

Metoda szacowania wartości LGD

Oceniając metodę własnych oszacowań wartości LGD określoną w art. 181 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy:

- a) instytucja ocenia LGD według jednolitej klasy lub puli instrumentów;
- b) średnią zrealizowaną wartość LGD według klasy lub puli instrumentów oblicza się przy użyciu średniej ważonej liczby przypadków niewykonania zobowiązania;

- c) wszystkie zaobserwowane przypadki niewykonania zobowiązania w ramach źródeł danych są wykorzystywane, w szczególności, czy niepełne procesy odzyskiwania należności uwzględnia się w sposób ostrożny na potrzeby oszacowania wartości LGD, oraz czy wybór okresu odzyskiwania należności i metod szacowania dodatkowych kosztów i odzyskiwania należności po tym okresie oraz – w stosownych przypadkach – w trakcie tego okresu, są odpowiednie;
- d) oszacowania wartości LGD dla zabezpieczonych ekspozycji nie opierają się wyłącznie na szacowanej wartości rynkowej zabezpieczenia, uwzględniają zrealizowane przychody z poprzednich likwidacji i potencjalną niezdolność instytucji do przejścia kontroli nad zabezpieczeniem i jego upłynnienia;
- e) oszacowania wartości LGD dla zabezpieczonych ekspozycji uwzględniają potencjalne spadki wartości zabezpieczenia od momentu oszacowania wartości LGD do ostatecznego odzyskania;
- f) stopień zależności między ryzykiem dłużnika a ryzykiem zabezpieczenia, a także koszt upłynnienia zabezpieczenia uwzględnia się w sposób ostrożny;
- g) wszelkie zaległe opłaty za zwłokę, które przed niewykonaniem zobowiązania skapitalizowano w rachunku zysków i strat instytucji, dodaje się do pomiaru ekspozycji i strat tej instytucji;
- h) należy uwzględnić możliwość pobrania kwot do wykorzystania w przyszłości po niewykonaniu zobowiązania;
- i) wszystkie z poniższych aspektów są odpowiednie dla rodzaju ekspozycji, do których mają zastosowanie:
 - (i) funkcjonalna i strukturalna forma metody oszacowania;
 - (ii) założenia dotyczące metody oszacowania;
 - (iii) metoda oszacowania efektu pogorszenia koniunktury;
 - (iv) długość wykorzystanych serii danych;
 - (v) margines ostrożnościowy;
 - (vi) wykorzystanie osądu ludzkiego;
 - (vii) w stosownych przypadkach, wybór czynników ryzyka.

Artykuł 49

Postępowanie w sytuacji wielu przypadków niewykonania zobowiązania

Jeżeli chodzi o traktowanie dłużników, którzy kilkakrotnie nie wykonują zobowiązania i odzyskują należności w ograniczonym czasie określonym przez instytucję („wiele przypadków niewykonania zobowiązania”), właściwe organy oceniają adekwatność metod stosowanych przez instytucję i sprawdzają, czy:

- a) określono jednoznaczne warunki, zanim można będzie uznać, że instrument powrócił do statusu wykonanego zobowiązania;
- b) wielokrotne przypadki niewykonania zobowiązania stwierdzone w okresie określonym przez instytucję są do celów oszacowania wartości LGD traktowane jako pojedyncze niewykonanie zobowiązania, przy czym data pierwszego zidentyfikowanego niewykonania zobowiązania jest traktowana jako właściwa data niewykonania zobowiązania i uwzględnia się proces odzyskiwania należności od tej daty do końca procesu odzyskiwania po ostatnim stwierdzonym niewykonaniu zobowiązania w tym okresie;
- c) długość okresu, w którym wielokrotne niewykonanie zobowiązania jest uznawane za pojedyncze niewykonanie zobowiązania, ustala się, biorąc pod uwagę wewnętrzne zasady instytucji i analizę doświadczeń w zakresie niewykonania zobowiązań;
- d) przypadki niewykonania zobowiązania stosowane do celów oszacowania wartości PD i współczynników konwersji traktuje się konsekwentnie, tak jak przypadki niewykonania zobowiązania stosowane do celów oszacowania wartości LGD.

Artykuł 50

Wykorzystanie oszacowań wartości LGD właściwych dla pogorszenia koniunktury gospodarczej

Oceniając, czy spełniono określony w art. 181 ust. 1 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 575/2013 wymóg stosowania oszacowań wartości LGD, które są odpowiednie w przypadku pogorszenia koniunktury gospodarczej, właściwe organy sprawdzają, czy:

- a) instytucje stosują oszacowania wartości LGD właściwe dla okresu pogorszenia koniunktury gospodarczej, o ile są one ostrożniejsze niż długoterminowa średnia;
- b) instytucja przedstawia zarówno długoterminowe średnie, jak i oszacowania wartości LGD odpowiednie dla pogorszenia koniunktury gospodarczej w celu uzasadnienia swoich wyborów;
- c) instytucja stosuje rygorystyczny i dobrze udokumentowany proces identyfikowania pogorszenia koniunktury gospodarczej i oceny jego wpływu na stopy odzysku oraz sporządzania oszacowań wartości LGD odpowiednich dla pogorszenia koniunktury gospodarczej;
- d) instytucja uwzględnia w oszacowaniach wartości LGD wszelkie niekorzystne zależności, które zidentyfikowano między wybranymi wskaźnikami ekonomicznymi z jednej strony, a stopami odzysku z drugiej strony.

Artykuł 51

Oszacowania wartości LGD, ELBE i UL w zakresie ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania

1. Oceniając wymogi dotyczące oszacowań wartości LGD w odniesieniu do ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania, oraz najlepszych oszacowań oczekiwanych strat („EL_{BE}”), o których mowa w art. 181 ust. 1 lit. h) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy instytucja stosuje jedno z poniższych podejść, oraz oceniają podejście stosowane przez instytucję:
 - a) bezpośrednie oszacowanie wartości LGD w odniesieniu do ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania (wartość LGD, której dotyczy niewykonanie zobowiązania), oraz bezpośrednie oszacowanie ELBE;
 - b) bezpośrednie oszacowanie ELBE i oszacowanie wartości LGD, której dotyczy niewykonanie zobowiązania, jako sumy ELBE i narzutu z tytułu nieoczekiwanej straty związanej z ekspozycjami, których dotyczy niewykonanie zobowiązania, a które mogą wystąpić w okresie odzyskiwania należności.
2. Oceniając podejście instytucji zgodnie z ust. 1, właściwe organy sprawdzają, czy:
 - a) metody szacowania wartości LGD, której dotyczy niewykonanie zobowiązania – jako szacunek bezpośredni albo jako narzut na ELBE – uwzględniają możliwe dodatkowe nieoczekiwane straty w okresie odzyskiwania należności, a w szczególności biorą pod uwagę możliwe niekorzystne zmiany warunków ekonomicznych w przewidywanym czasie trwania procesu odzyskiwania należności;
 - b) metody szacowania wartości LGD, której dotyczy niewykonanie zobowiązania – jako szacunek bezpośredni albo jako narzut na ELBE – oraz ELBE uwzględniają informacje na temat czasu niewykonania zobowiązania i dotychczas odzyskanych należności;
 - c) jeżeli instytucja stosuje bezpośrednie oszacowanie wartości LGD, której dotyczy niewykonanie zobowiązania, metody szacowania są zgodne z wymogami art. 47, 48 i 49;
 - d) oszacowanie wartości LGD w przypadku niewykonania zobowiązania przewyższa ELBE, lub – jeżeli wartość LGD, której dotyczy niewykonanie zobowiązania, jest równa ELBE – czy w przypadku poszczególnych ekspozycji przypadki takie są ograniczone i należyte uzasadnione przez instytucję;
 - e) metody szacowania ELBE uwzględniają wszystkie aktualnie dostępne i istotne informacje, a w szczególności bieżącą sytuację gospodarczą;
 - f) jeżeli korekty z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego przekraczają oszacowania ELBE, różnice między nimi są analizowane i należyte uzasadniane;
 - g) metody szacowania wartości LGD, której dotyczy niewykonanie zobowiązania – jako szacunek bezpośredni albo jako narzut na EL_{BE} – oraz EL_{BE} są jasno udokumentowane.

Artykuł 52

Wymogi w zakresie zarządzania zabezpieczeniami, pewności prawa i zarządzania ryzykiem

Oceniając, czy instytucja ustanowiła wewnętrzne wymogi w zakresie zarządzania zabezpieczeniami, pewności prawa i zarządzania ryzykiem, które są zasadniczo spójne z wymogami określonymi w rozdziale 4 sekcja 3 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, o czym mowa w art. 181 ust. 1 lit. f) tego rozporządzenia, właściwe organy sprawdzają, czy przynajmniej zasady i procedury instytucji dotyczące wewnętrznych wymogów w zakresie wyceny zabezpieczenia i pewności prawa są w pełni zgodne z wymogami określonymi w tytule II rozdział 4 sekcja 3 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

SEKCJA 5

Metodyka oceniania wymogów dotyczących oszacowań własnych współczynnika konwersji

Artykuł 53

Długość okresu obserwacji historycznej

Oceniając długość okresu zastosowanego do oszacowania współczynników konwersji, o których mowa w art. 182 ust. 2 i 3 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 oraz rozporządzenia delegowanego (UE) 2017/72 („okres obserwacji historycznej”), właściwe organy sprawdzają:

- a) czy długość okresu obserwacji historycznej obejmuje co najmniej minimalny czas trwania wymagany w art. 182 ust. 2 i 3 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 oraz, w stosownych przypadkach, rozporządzenia delegowanego (UE) 2017/72;
- b) w przypadku gdy dla danego źródła danych dostępny okres obserwacji jest dłuższy niż minimalny okres wymagany w art. 182 ust. 2 i 3 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, a dane uzyskane na jego podstawie są istotne z punktu widzenia oszacowania współczynnika konwersji, czy informacje dotyczące tego dłuższego okresu są wykorzystywane;
- c) w przypadku ekspozycji detalicznych, gdy instytucja nie przywiązuje równej wagi do wszystkich wykorzystywanych danych historycznych, czy jest to uzasadnione lepszym przewidywaniem kwot do wykorzystania na zobowiązania oraz czy zerowa lub bardzo mała waga zastosowana do konkretnego okresu jest należycie uzasadniona albo prowadzi do ostrożniejszych oszacowań.

Artykuł 54

Metoda szacowania współczynników konwersji

Oceniając metodę szacowania współczynników konwersji określoną w art. 182 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy:

- a) instytucja ocenia oszacowanie współczynnika konwersji według klasy, czy według puli instrumentów;
- b) średnią wartość zrealizowanych współczynników konwersji według klasy lub puli instrumentów oblicza się przy użyciu średniej ważonej liczby przypadków niewykonania zobowiązania;
- c) wszystkie przypadki niewykonania zobowiązania zaobserwowane w ramach źródeł danych są wykorzystywane do oszacowania współczynników konwersji;
- d) w sposób ostrożny uwzględnia się możliwość pobrania dodatkowych kwot do wykorzystania, z wyjątkiem ekspozycji detalicznych, gdy są one uwzględniane w szacunkach wartości LGD;
- e) w oszacowaniach współczynników konwersji odzwierciedlono zasady i strategię instytucji dotyczące monitorowania rachunków, w tym monitorowania limitów, oraz przetwarzania płatności;
- f) wszystkie z poniższych aspektów są odpowiednie dla rodzaju ekspozycji, do których mają zastosowanie:
 - (i) funkcjonalna i strukturalna forma metody szacowania;
 - (ii) założenia, na których opiera się oszacowanie;
 - (iii) w stosownych przypadkach – metoda szacowania efektu pogorszenia koniunktury;
 - (iv) długość okresu obserwacji historycznej, zgodnie z art. 53;
 - (v) margines ostrożnościowy zastosowany zgodnie z art. 44;
 - (vi) osąd ludzki;
 - (vii) w stosownych przypadkach, wybór czynników ryzyka.

Artykuł 55

Wykorzystanie oszacowań współczynnika konwersji właściwych dla pogorszenia koniunktury gospodarczej

Oceniając, czy spełniono określony w art. 182 ust. 1 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 575/2013 wymóg stosowania oszacowań współczynnika konwersji, które są odpowiednie w przypadku pogorszenia koniunktury gospodarczej, właściwe organy sprawdzają, czy:

- a) instytucje stosują oszacowania współczynnika konwersji właściwe dla okresu pogorszenia koniunktury gospodarczej, jeżeli są one ostrożniejsze niż długoterminowa średnia;
- b) w celu uzasadnienia swoich wyborów instytucja przedstawia zarówno średnie długoterminowe, jak i oszacowania współczynnika konwersji odpowiednie dla pogorszenia koniunktury gospodarczej;
- c) instytucja stosuje rygorystyczny i dobrze udokumentowany proces do celów identyfikowania pogorszenia koniunktury gospodarczej i oceny jego wpływu na korzystanie z limitów kredytowych oraz do celów sporządzania oszacowań współczynników konwersji odpowiednich dla pogorszenia koniunktury gospodarczej;
- d) instytucja uwzględnia w oszacowaniach współczynnika konwersji wszelkie niekorzystne zależności, które zidentyfikowano między wybranymi wskaźnikami ekonomicznymi z jednej strony, a wykorzystaniem limitów kredytowych z drugiej strony.

Artykuł 56

Wymagania dotyczące zasad i strategii w zakresie monitorowania kont i przetwarzania płatności

Aby ocenić zgodność z wymogami dotyczącymi szacowania współczynników konwersji, o których mowa w art. 182 ust. 1 lit. d) i e) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy instytucja wprowadziła zasady i strategię w zakresie monitorowania kont i przetwarzania płatności oraz czy dysponuje odpowiednimi systemami i procedurami umożliwiającymi codzienne monitorowanie kwot instrumentów.

SEKCJA 6

Metodyka oceny wpływu gwarancji i kredytowych instrumentów pochodnych

Artykuł 57

Uznawalność gwarantów oraz gwarancji

Oceniając zgodność z wymaganiami dotyczącymi oceny wpływu gwarancji i kredytowych instrumentów pochodnych na parametry ryzyka, określonymi w art. 183 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy:

- a) instytucja jasno określiła kryteria do celów identyfikowania sytuacji, w których oszacowania wartości PD lub LGD mają być korygowane w celu uwzględnienia łagodzącego wpływu gwarancji, oraz czy kryteria te są stosowane konsekwentnie w czasie;
- b) jeżeli PD dostawcy ochrony ma być stosowane w celu korekty kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z art. 153 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, w oszacowaniach wartości LGD lub PD dłużnika, nie uwzględnia się łagodzącego wpływu gwarancji;
- c) instytucja jasno określiła kryteria do celów uznawania gwarantów i gwarancji na potrzeby obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, w szczególności poprzez własne oszacowania wartości LGD lub PD;
- d) instytucja dokumentuje kryteria korygowania własnych oszacowań wartości LGD lub PD w celu odzwierciedlenia wpływu gwarancji;
- e) w swoich własnych oszacowaniach wartości LGD lub PD instytucja uznaje wyłącznie gwarancje spełniające poniższe kryteria:
 - (i) jeżeli gwarant posiada wewnętrzny rating nadany przez instytucję za pomocą systemu ratingowego, który został już zatwierdzony przez właściwe organy na potrzeby metody IRB – gwarancja spełnia wymogi określone w art. 183 ust. 1 lit. c) rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
 - (ii) jeżeli instytucja otrzymała zgodę na stosowanie metody standardowej zgodnie z art. 148 i 150 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do ekspozycji wobec podmiotów, takich jak gwarant – spełnione są oba poniższe warunki:

- gwaranta zaklasyfikowano do kategorii ekspozycji zgodnie z art. 147 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 jako instytucja, rząd centralny, bank centralny lub przedsiębiorstwo, którym ECAI przyznała ocenę kredytową,
 - gwarancja spełnia wymagania określone w art. 213–216 rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
- f) instytucja spełnia wymagania określone w lit. a) i e) również w przypadku jednopodmiotowych kredytowych instrumentów pochodnych.

SEKCJA 7

Metodyka oceny wymogów dotyczących nabytych wierzytelności

Artykuł 58

Oszacowanie parametru ryzyka nabytych wierzytelności korporacyjnych

1. Oceniając adekwatność oszacowań wartości PD i LGD w odniesieniu do nabytych wierzytelności korporacyjnych, w przypadku gdy instytucja uzyskuje wartości PD lub LGD w odniesieniu do nabytych wierzytelności korporacyjnych na podstawie oszacowania EL, zgodnie z art. 160 ust. 2 oraz art. 161 ust. 1 lit. e) i f), oraz odpowiedniego oszacowania wartości PD lub LGD, właściwe organy sprawdzają, czy:
 - a) EL oszacowuje się na podstawie długoterminowych średnich rocznych wskaźników straty całkowitej lub zgodnie z innym właściwym podejściem;
 - b) proces szacowania straty całkowitej jest zgodny z koncepcją LGD określoną w art. 181 ust. 1 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
 - c) instytucja jest w stanie w wiarygodny sposób wyodrębnić wartości PD i LGD ze swoich oszacowań EL;
 - d) w przypadku nabytych wierzytelności korporacyjnych, do których zastosowanie ma art. 153 ust. 6 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, wykorzystuje się wystarczające dane zewnętrzne i wewnętrzne.
2. Oceniając adekwatność oszacowań wartości PD i LGD dla nabytych wierzytelności korporacyjnych w przypadkach innych niż te, o których mowa w ust. 1, właściwe organy:
 - a) oceniają te oszacowania, zgodnie z art. 42–52;
 - b) sprawdzają, czy spełnione są wymogi art. 184 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

ROZDZIAŁ 9

METODYKA OCENY DOTYCZĄCA KLASYFIKACJI EKSPOZYCJI DO KATEGORII EKSPOZYCJI

Artykuł 59

Informacje ogólne

1. W celu oceny spełnienia przez instytucję wymogu spójnego przypisywania każdej ekspozycji do jednej kategorii ekspozycji na przestrzeni czasu, jak określono w art. 147 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy oceniają następujące kwestie:
 - a) stosowaną przez instytucję metodykę klasyfikacji i jej realizację, zgodnie z art. 60;
 - b) kolejność klasyfikowania ekspozycji do kategorii ekspozycji, zgodnie z art. 61;
 - c) czy instytucja wzięła pod uwagę szczególne względy dotyczące kategorii ekspozycji detalicznych, zgodnie z art. 62.

2. Do celów oceny przeprowadzanej na podstawie ust. 1 właściwe organy stosują wszystkie następujące metody:
 - a) dokonują przeglądu odpowiednich wewnętrznych zasad, procedur i metodyki klasyfikacji instytucji;
 - b) dokonują przeglądu odpowiednich protokołów organów wewnętrznych instytucji, w tym organu zarządzającego, lub komitetów;
 - c) dokonują przeglądu istotnych ustaleń z audytu wewnętrznego lub innych funkcji kontrolnych instytucji;
 - d) dokonują przeglądu sprawozdań z postępu działań podjętych przez instytucję w celu skorygowania niedociągnięć i ograniczenia czynników ryzyka wykrytych podczas odpowiednich audytów;
 - e) uzyskują pisemne oświadczenia od odpowiednich pracowników i kadry kierowniczej wyższego szczebla instytucji lub przeprowadzają z nimi rozmowy;
 - f) dokonują przeglądu kryteriów stosowanych przez pracowników odpowiedzialnych za uznaniową klasyfikację ekspozycji do kategorii ekspozycji.
3. Do celów oceny na podstawie ust. 1 właściwe organy mogą także stosować dowolne spośród następujących dodatkowych metod:
 - a) dokonywanie wyboru próby i przeprowadzenie przeglądu dokumentów dotyczących cech dłużnika oraz inicjowania i obsługi ekspozycji;
 - b) przeprowadzenie przeglądu dokumentacji funkcjonalnej odpowiednich systemów informatycznych;
 - c) porównanie danych instytucji z ogólnodostępnymi danymi, w tym danymi zarejestrowanymi w bazie danych prowadzonej przez EUNB, zgodnie z art. 115 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, lub w bazach danych prowadzonych przez właściwe organy;
 - d) weryfikacja przestrzegania przepisów decyzji wykonawczej Komisji 2014/908/UE ⁽⁷⁾ w sprawie równoważności wymogów nadzorczych i regulacyjnych niektórych państw trzecich i terytoriów trzecich do celów traktowania ekspozycji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013;
 - e) przeprowadzenie własnych testów na danych instytucji lub zwrócenie się do instytucji o przeprowadzenie testów zaproponowanych przez właściwe organy;
 - f) przeprowadzenie przeglądu innych istotnych dokumentów instytucji.

Artykuł 60

Metodyka klasyfikacji i jej realizacja

1. Oceniając metodykę klasyfikacji instytucji, zgodnie z art. 147 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy:
 - a) metodyka jest w pełni udokumentowana i spełnia wszystkie wymogi określone w art. 147 rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
 - b) metodyka odzwierciedla kolejność klasyfikacji określoną w art. 61;
 - c) metodyka obejmuje wykaz systemów regulacyjnych i nadzorczych państw trzecich uznanych za równoważne z systemami stosowanymi w Unii, zgodnie z decyzją wykonawczą, jak określono w art. 107 ust. 4, art. 114 ust. 7, art. 115 ust. 4 i art. 116 ust. 5 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, gdy taka równoważność jest wymagana w celu klasyfikacji ekspozycji do określonej kategorii.
2. Oceniając realizację metodyki klasyfikacji, o której mowa w ust. 1, właściwe organy sprawdzają, czy:
 - a) procedury regulujące wprowadzanie i przekształcanie danych w systemach informatycznych są wystarczająco solidne, aby zapewnić prawidłową klasyfikację każdej ekspozycji do kategorii ekspozycji;
 - b) pracownicy odpowiedzialni za klasyfikację ekspozycji mają dostęp do wystarczająco szczegółowych kryteriów, aby zapewnić spójną klasyfikację;

⁽⁷⁾ Decyzja wykonawcza Komisji 2014/908/UE z dnia 12 grudnia 2014 r. w sprawie równoważności wymogów nadzorczych i regulacyjnych niektórych państw trzecich i terytoriów trzecich do celów traktowania ekspozycji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 (Dz.U. L 359 z 16.12.2014, s. 155).

- c) klasyfikacji elementów stanowiących pozycje sekurytyzacyjne oraz ekspozycji określonych jako ekspozycje związane z kredytowaniem specjalistycznym do ekspozycji kapitałowych, zgodnie z art. 147 ust. 8 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, dokonują pracownicy znający warunki i istotne szczegóły transakcji, które decydują o identyfikacji tych ekspozycji;
- d) klasyfikacji dokonuje się na podstawie najbardziej aktualnych dostępnych danych.

3. W przypadku ekspozycji wobec przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania właściwe organy sprawdzają, czy instytucje dokładają wszelkich starań, aby sklasyfikować ekspozycje bazowe do odpowiednich kategorii ekspozycji, zgodnie z art. 152 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

Artykuł 61

Kolejność klasyfikacji

Oceniając, czy instytucja klasyfikuje ekspozycje do kategorii ekspozycji zgodnie z art. 147 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy klasyfikacja odbywa się w następującej kolejności:

- a) po pierwsze, ekspozycje kwalifikujące się do zaklasyfikowania do ekspozycji kapitałowych, elementy stanowiące pozycje sekurytyzacyjne oraz inne aktywa niezwiązane z zobowiązaniem kredytowym klasyfikuje się do tych kategorii zgodnie z art. 147 ust. 2 lit. e), f) i g) rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
- b) po drugie, ekspozycje, które nie zostały sklasyfikowane zgodnie z lit. a) i kwalifikują się do zaklasyfikowania do kategorii ekspozycji wobec rządów centralnych i banków centralnych, ekspozycji wobec instytucji, ekspozycji wobec przedsiębiorstw lub ekspozycji detalicznych, klasyfikuje się do tych kategorii, zgodnie z art. 147 ust. 2 lit. a), b), c) i d) rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
- c) po trzecie, wszelkie zobowiązania kredytowe niesklasyfikowane zgodnie z lit. a) lub b) klasyfikuje się do kategorii ekspozycji wobec przedsiębiorstw, zgodnie z art. 147 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

Artykuł 62

Wymagania szczegółowe dotyczące ekspozycji detalicznych

1. Oceniając klasyfikację ekspozycji do kategorii ekspozycji detalicznych, zgodnie z art. 147 ust. 5 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy:

- a) instytucja spójnie rozróżnia ekspozycje wobec osób fizycznych i ekspozycje wobec MŚP na podstawie jasnych kryteriów;
- b) do celów monitorowania zgodności z limitem określonym w art. 147 ust. 5 lit. a) ppkt (ii) rozporządzenia (UE) nr 575/2013 instytucja wdrożyła odpowiednie procedury i mechanizmy dotyczące następujących kwestii:
 - (i) identyfikacji grup powiązanych klientów i łączenia odpowiednich ekspozycji, które każda instytucja i jej jednostki dominujące lub zależne utrzymują wobec tej grupy powiązanych klientów;
 - (ii) oceny przypadków, w których przekroczono limit;
 - (iii) zapewnienia, aby ekspozycję wobec MŚP, w przypadku której przekroczono limit, bez zbędnej zwłoki ponownie zaklasyfikowano do kategorii ekspozycji wobec przedsiębiorstw.

2. Sprawdzając, czy zarządzanie ekspozycjami detalicznymi nie odbywa się tak samo indywidualnie jak w przypadku ekspozycji należących do kategorii ekspozycji wobec przedsiębiorstw w rozumieniu art. 147 ust. 5 lit. c) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy biorą pod uwagę co najmniej następujące elementy procesu kredytowego:

- a) działania marketingowe i sprzedażowe;
- b) typ produktu;
- c) proces ratingowy;

- d) system ratingowy;
- e) proces decyzyjny w sprawie udzielenia kredytu;
- f) metodę ograniczenia ryzyka kredytowego;
- g) procesy monitorowania;
- h) proces dochodzenia i odzyskiwania należności.

3. Określając, czy spełniono kryteria określone w art. 147 ust. 5 lit. c) i d) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy badają, czy klasyfikacja ekspozycji jest zgodna z liniami biznesowymi instytucji oraz sposobem zarządzania przedmiotowymi ekspozycjami.

4. Właściwe organy sprawdzają, czy instytucja klasyfikuje każdą ekspozycję detaliczną do jednej kategorii ekspozycji, do której zastosowanie ma odpowiedni współczynnik korelacji, zgodnie z art. 154 ust. 1, 3 i 4 rozporządzenia (UE) nr 575/2013:

- a) do celów sprawdzenia zgodności z art. 154 ust. 4 lit. d) i e) rozporządzenia (UE) nr 575/2013 właściwe organy sprawdzają, czy:
 - (i) zmienność wskaźników strat dla portfela kwalifikujących się odnawialnych ekspozycji detalicznych jest niska w stosunku do ich średniego poziomu wskaźników strat, oceniając dokonane przez instytucję porównanie zmienności wskaźników strat dla portfela kwalifikowalnych odnawialnych ekspozycji detalicznych w odniesieniu do innych ekspozycji detalicznych lub innych wartości odniesienia;
 - (ii) zarządzanie ryzykiem portfela kwalifikowalnych odnawialnych ekspozycji detalicznych jest spójne z charakterystyką ryzyka bazowego, w tym ze wskaźnikami strat;
- b) na potrzeby sprawdzenia zgodności z art. 154 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 właściwe organy sprawdzają, czy wszystkim ekspozycjom, w przypadku których zabezpieczenie w formie nieruchomości stosuje się we własnych oszacowaniach wartości LGD, zgodnie z art. 181 ust. 1 lit. f) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, przypisano współczynnik korelacji określony w art. 154 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

ROZDZIAŁ 10

METODYKA OCENY TESTU WARUNKÓW SKRAJNYCH STOSOWANEGO W RAMACH OCENY ADEKWATNOŚCI KAPITAŁOWEJ

Artykuł 63

Informacje ogólne

1. Aby ocenić solidność testu warunków skrajnych stosowanego przez instytucję w ramach oceny jej adekwatności kapitałowej, zgodnie z art. 177 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają wszystkie następujące elementy:

- a) adekwatność metod wykorzystanych do opracowania testów warunków skrajnych, zgodnie z art. 64;
- b) solidność organizacji procesu testowania warunków skrajnych zgodnie z art. 65;
- c) włączenie testów warunków skrajnych do procesów zarządzania ryzykiem i kapitałem, zgodnie z art. 66.

2. Do celów oceny przeprowadzanej na podstawie ust. 1 właściwe organy stosują wszystkie następujące metody:

- a) dokonują przeglądu wewnętrznych zasad, metod i procedur instytucji dotyczących opracowywania i przeprowadzania testów warunków skrajnych;
- b) dokonują przeglądu wyników testu warunków skrajnych przeprowadzonego przez instytucję;
- c) dokonują przeglądu ról i obowiązków jednostek i organów zarządzających zaangażowanych w opracowywanie, zatwierdzanie i przeprowadzanie testu warunków skrajnych;

- d) dokonują przeglądu odpowiednich protokołów organów wewnętrznych instytucji, w tym organu zarządzającego, lub komitetów;
 - e) dokonują przeglądu istotnych ustaleń z audytu wewnętrznego lub innych funkcji kontrolnych instytucji;
 - f) dokonują przeglądu sprawozdań z postępu działań podjętych przez instytucję w celu skorygowania niedociągnięć i ograniczenia czynników ryzyka wykrytych podczas odpowiednich audytów;
 - g) uzyskują pisemne oświadczenia od odpowiednich pracowników i kadry kierowniczej wyższego szczebla instytucji lub przeprowadzają z nimi rozmowy.
3. Do celów oceny na podstawie ust. 1 właściwe organy mogą także stosować dowolne spośród następujących dodatkowych metod:
- a) przeprowadzenie przeglądu dokumentacji funkcjonalnej systemów informatycznych wykorzystywanych do testu warunków skrajnych;
 - b) zwrócenie się do instytucji o dokonanie obliczeń testu warunków skrajnych na podstawie alternatywnych założeń;
 - c) własne obliczenia w ramach testu warunków skrajnych opierające się na danych instytucji dotyczących pewnych rodzajów ekspozycji;
 - d) przeprowadzenie przeglądu innych istotnych dokumentów instytucji.

Artykuł 64

Adekwatność metod wykorzystanych do opracowania testów warunków skrajnych

1. Oceniając adekwatność metod wykorzystanych do opracowania testów warunków skrajnych stosowanych przez instytucję w ramach oceny adekwatności kapitałowej, zgodnie z art. 177 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy:
- a) testy są miarodajne, racjonalnie ostrożne i umożliwiają określenie wpływu na całkowite wymogi kapitałowe instytucji z tytułu ryzyka kredytowego w przypadku poważnych, ale realistycznych scenariuszy recesji;
 - b) testy obejmują co najmniej wszystkie istotne portfele IRB;
 - c) metody te są w odpowiednim zakresie spójne z metodami stosowanymi przez instytucję do celów testów warunków skrajnych dotyczących alokacji kapitału wewnętrznego;
 - d) dokumentacja metodyki prowadzenia testów warunków skrajnych, w tym danych wewnętrznych i zewnętrznych oraz opinii ekspertów, jest wystarczająco szczegółowa, aby umożliwić osobom trzecim zrozumienie uzasadnienia wybranych scenariuszy i odtworzenie testu warunków skrajnych.
2. Do celów oceny na podstawie ust. 1 lit. a) właściwe organy sprawdzają, czy testy warunków skrajnych obejmują co najmniej następujące kroki:
- a) identyfikację scenariuszy, w tym scenariuszy przewidujących poważną, ale prawdopodobną recesję oraz korektę scenariusza przewidującego pogorszenie jakości kredytowej dostawców ochrony, zgodnie z art. 153 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
 - b) ocenę wpływu zidentyfikowanych scenariuszy na parametry ryzyka instytucji, migrację ratingową, oczekiwane straty oraz obliczanie wymogów w zakresie funduszy własnych w odniesieniu do ryzyka kredytowego;
 - c) ocenę wymagań w zakresie adekwatności funduszy własnych.
3. Oceniając adekwatność scenariuszy, o której mowa w ust. 2 lit. a), właściwe organy sprawdzają solidność następujących metodyk:
- a) metodyki identyfikacji grupy czynników stymulujących rozwój gospodarczy;
 - b) metodyki tworzenia scenariuszy warunków skrajnych, w tym ich dotkliwość, czas trwania i prawdopodobieństwo wystąpienia;
 - c) metodyki prognozowania wpływu każdego scenariusza na odpowiednie parametry ryzyka.

*Artykuł 65***Organizacja procesu przeprowadzania testów warunków skrajnych**

Oceniając solidność organizacji testów warunków skrajnych stosowanych przez instytucję w ramach oceny adekwatności kapitałowej, zgodnie z art. 177 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy:

- a) test warunków skrajnych jest przeprowadzany regularnie i co najmniej raz na rok;
- b) jasno zostały określone role i obowiązki jednostki lub jednostek odpowiedzialnych za opracowanie i przeprowadzenie testu warunków skrajnych;
- c) wyniki testów warunków skrajnych są zatwierdzane na odpowiednim szczeblu zarządzania, a kadra kierownicza wyższego szczebla jest terminowo informowana o wynikach;
- d) infrastruktura informatyczna skutecznie wspiera przeprowadzanie testów warunków skrajnych.

*Artykuł 66***Włączenie testów warunków skrajnych do procesów zarządzania ryzykiem i kapitałem**

Oceniając włączenie testów warunków skrajnych do procesów zarządzania ryzykiem i kapitałem instytucji w celu zapewnienia zgodności z przepisami art. 177 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy:

- a) w swoim procesie decyzyjnym instytucja uwzględnia wyniki testów warunków skrajnych, w szczególności w zakresie zarządzania ryzykiem i kapitałem;
- b) instytucja uwzględnia wyniki testów warunków skrajnych w ramach procesu zarządzania kapitałem i określa możliwe zdarzenia lub przyszłe zmiany warunków ekonomicznych na potrzeby wymogów kapitałowych.

ROZDZIAŁ 11

METODYKA OCENY OBLICZANIA WYMOGÓW W ZAKRESIE FUNDUSZY WŁASNYCH*Artykuł 67***Informacje ogólne**

1. W celu dokonania oceny, czy instytucja oblicza wymogi w zakresie funduszy własnych, wykorzystując swoje parametry ryzyka dla różnych kategorii ekspozycji, zgodnie z art. 110 ust. 2 i 3, art. 144 ust. 1 lit. g) oraz art. 151–168 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, oraz czy jest w stanie prowadzić sprawozdawczość wymaganą na podstawie art. 430 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają wszystkie poniższe elementy:

- a) niezawodność systemu wykorzystywanego do obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych zgodnie z art. 68;
- b) jakość danych zgodnie z art. 69;
- c) poprawność wdrażania metodyki i procedur w odniesieniu do różnych kategorii ekspozycji zgodnie z art. 70;
- d) organizację procesu obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych zgodnie z art. 71;

2. Pod względem grup, do celów oceny dokonywanej na podstawie ust. 1 właściwe organy uwzględniają strukturę grupy bankowej oraz ustalone role i obowiązki instytucji dominującej oraz jej jednostek zależnych.

3. Do celów weryfikacji przeprowadzanej na podstawie ust. 1 i 2 właściwe organy stosują wszystkie następujące metody:

- a) dokonują przeglądu wewnętrznych zasad i procedur instytucji w odniesieniu do procesu obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych, w tym stosowanych źródeł danych, metod obliczeniowych i kontroli;
- b) dokonują przeglądu odpowiednich ról i obowiązków poszczególnych jednostek i organów wewnętrznych zaangażowanych w proces obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych;
- c) dokonują przeglądu odpowiednich protokołów organów wewnętrznych instytucji, w tym organu zarządzającego, lub komitetów;
- d) dokonują przeglądu dokumentacji testów systemu obliczeniowego, w tym scenariuszy objętych testami, ich wyników i zatwierdzeń;
- e) dokonują przeglądu odpowiednich sprawozdań z kontroli, w tym wyników uzgadniania danych pochodzących z różnych źródeł;
- f) dokonują przeglądu istotnych ustaleń z audytu wewnętrznego lub innych funkcji kontrolnych instytucji;
- g) dokonują przeglądu sprawozdań z postępu działań podjętych przez instytucję w celu skorygowania niedociągnięć i ograniczenia czynników ryzyka wykrytych podczas odpowiednich audytów;
- h) uzyskują pisemne oświadczenia od odpowiednich pracowników i kadry kierowniczej wyższego szczebla instytucji lub przeprowadzają z nimi rozmowy.

4. Do celów oceny na podstawie ust. 1 i 2 właściwe organy mogą także stosować dowolne spośród następujących dodatkowych metod:

- a) przeprowadzenie przeglądu dokumentacji funkcjonalnej systemów informatycznych wykorzystywanych do obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych;
- b) zwrócenie się do instytucji o dokonanie na żywo obliczeń wymogów w zakresie funduszy własnych dotyczących pewnych rodzajów ekspozycji;
- c) przeprowadzenie własnych wrywkowych testów obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych przy użyciu danych instytucji dotyczących określonych rodzajów ekspozycji;
- d) przeprowadzenie własnych testów na danych instytucji lub zwrócenie się do instytucji o przeprowadzenie testów zaproponowanych przez właściwe organy;
- e) przeprowadzenie przeglądu innych istotnych dokumentów instytucji.

Artykuł 68

Niezawodność systemu wykorzystywanego do obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych

Oceniając wiarygodność systemu instytucji stosowanego do obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych, o którym mowa w art. 144 ust. 1 lit. g) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, oprócz określonych w art. 72–75 wymogów dotyczących metodyki oceny zarządzania danymi, właściwe organy sprawdzają, czy:

- a) testy kontrolne przeprowadzone przez instytucję w celu potwierdzenia, że obliczanie wymogów w zakresie funduszy własnych jest zgodne z art. 151–168 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, są kompletne;
- b) wspomniane testy kontrolne są wiarygodne, w szczególności, czy obliczenia dokonane w ramach systemu stosowanego na potrzeby spełnienia wymogów w zakresie funduszy własnych są spójne z obliczeniami dokonanymi przy użyciu alternatywnego narzędzia obliczeniowego;
- c) częstotliwość testów kontrolnych przeprowadzanych przez instytucję jest odpowiednia, a testy przeprowadza się co najmniej w momencie wdrożenia algorytmów obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych oraz we wszystkich innych przypadkach, w których wprowadzane są zmiany w systemie.

*Artykuł 69***Jakość danych**

1. Oceniając jakość danych wykorzystywanych do obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych, o których mowa w art. 144 ust. 1 lit. g) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, oprócz wymogów określonych w art. 73, właściwe organy sprawdzają mechanizmy i procedury wdrożone przez instytucję w celu określenia wartości ekspozycji wraz ze wszystkimi istotnymi cechami, w tym danymi dotyczącymi parametrów ryzyka i technik ograniczania ryzyka kredytowego. Właściwe organy sprawdzają, czy:

- a) parametry ryzyka są kompletne, w tym w przypadkach, gdy brakujące parametry są zastępowane wartościami domyślnymi, oraz czy w przypadku gdy takie zastąpienie miało miejsce, jest ono ostrożne, uzasadnione i udokumentowane;
- b) zakres wartości parametrów jest zgodny z regulacyjnymi i minimalnymi wartościami określonymi w art. 160–164 rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
- c) dane wykorzystywane do obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych są spójne z danymi wykorzystywanymi w innych procesach wewnętrznych;
- d) zastosowanie parametrów ryzyka jest zgodne z charakterystyką ekspozycji, a w szczególności, czy sklasyfikowana wartość LGD jest dokładna i spójna z rodzajem ekspozycji i zabezpieczenia zastosowanego w odniesieniu do ekspozycji, zgodnie z art. 164 i art. 230 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
- e) obliczanie wartości ekspozycji przebiega prawidłowo, w szczególności czy umowy o kompensowaniu zobowiązań i klasyfikacja pozycji pozabilansowych są stosowane zgodnie z art. 166 rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
- f) w przypadku stosowania metody opartej na PD/LGD w odniesieniu do ekspozycji kapitałowych, klasyfikacja ekspozycji i zastosowanie parametrów ryzyka są prawidłowe, zgodnie z art. 165 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

2. Oceniając spójność danych stosowanych do obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych z danymi wykorzystywanymi do celów wewnętrznych, zgodnie z art. 18–22, dotyczącymi metodyki oceny w ramach testu praktycznego i testu doświadczenia, właściwe organy sprawdzają, czy:

- a) istnieją odpowiednie mechanizmy kontroli i uzgadniania, zapewniające spójność wartości parametrów ryzyka wykorzystywanych do obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych z wartościami parametrów stosowanych do celów wewnętrznych;
- b) istnieją odpowiednie mechanizmy kontroli i uzgadniania, zapewniające spójność wartości ekspozycji, w przypadku której oblicza się wymogi w zakresie funduszy własnych, z wartościami danych księgowych;
- c) obliczenia wymogów w zakresie funduszy własnych dla wszystkich ekspozycji ujętych w księdze głównej instytucji są kompletne, a rozróżnienie ekspozycji w ramach metody IRB i metody standardowej jest zgodne z art. 148 i 150 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

*Artykuł 70***Poprawność wdrażania metodyki i procedur w odniesieniu do różnych kategorii ekspozycji**

Oceniając prawidłowość wdrożenia metodyki i procedur obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych, o których mowa w art. 144 ust. 1 lit. g) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, dla różnych kategorii ekspozycji, właściwe organy sprawdzają, czy:

- a) wzór na wagę ryzyka jest wdrażany zgodnie z art. 153 i 154 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 z uwzględnieniem klasyfikacji ekspozycji do kategorii ekspozycji;
- b) współczynnik korelacji oblicza się na podstawie cech ekspozycji, w szczególności czy parametr całkowitej sprzedaży jest stosowany na podstawie skonsolidowanych informacji finansowych;

- c) w przypadku gdy kwota ekspozycji ważonej ryzykiem jest korygowana zgodnie z art. 153 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, korekta ta opiera się na wszystkich poniższych uwarunkowaniach:
- (i) informacje na temat PD dostawcy ochrony są stosowane prawidłowo;
 - (ii) PD dostawcy ochrony szacuje się przy użyciu systemu ratingowego, który właściwe organy zatwierdziły zgodnie z metodą IRB;
- d) obliczenie parametru terminu zapadalności jest prawidłowe, w szczególności:
- (i) datę wygaśnięcia instrumentu wykorzystuje się do obliczania parametru terminu zapadalności, zgodnie z art. 162 ust. 2 lit. f) rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
 - (ii) w przypadkach, w których parametr terminu zapadalności jest niższy niż jeden rok, jest to odpowiednio uzasadnione i udokumentowane do celów art. 162 ust. 1, 2 i 3 rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
- e) dolne granice średniej wartości LGD ważonej ekspozycją w przypadku ekspozycji detalicznych zabezpieczonych nieruchomości mieszkalną i nieruchomości komercyjną, których nie objęto gwarancjami rządów centralnych, jak określono w art. 164 ust. 4 i 5 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, oblicza się na łącznym poziomie wszystkich ekspozycji detalicznych zabezpieczonych odpowiednio nieruchomości mieszkalną i nieruchomości komercyjną, a w przypadku gdy średnia wartość LGD ważona ekspozycją na poziomie łącznym jest niższa od odpowiednich dolnych granic, instytucja stosuje odpowiednie korekty konsekwentnie na przestrzeni czasu;
- f) stosowanie różnych metod w odniesieniu do poszczególnych portfeli kapitałowych, jeżeli sama instytucja stosuje różne metody do celów wewnętrznego zarządzania ryzykiem, zgodnie z art. 155 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, jest prawidłowe, w szczególności, czy wybór metody:
- (i) nie prowadzi do niedoszacowania wymogów w zakresie funduszy własnych;
 - (ii) jest konsekwentny, również na przestrzeni czasu;
 - (iii) jest uzasadniony wewnętrznymi praktykami w zakresie zarządzania ryzykiem;
- g) w przypadku stosowania uproszczonej metody ważenia ryzykiem, zgodnie z art. 155 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, użycie wag ryzyka jest prawidłowe, szczególnie gdy waga ryzyka na poziomie 190 % jest stosowana wyłącznie w przypadku wystarczająco zdywersyfikowanych portfeli, jeżeli instytucja udowodniła, że w wyniku dywersyfikacji portfela w sposób znaczący ograniczono ryzyko w porównaniu z ryzykiem poszczególnych ekspozycji w portfelu;
- h) obliczenie różnicy między kwotami oczekiwanych strat a korektami ryzyka kredytowego, dodatkowymi korektami wartości oraz innymi redukcjami funduszy własnych, zgodnie z art. 159 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, jest prawidłowe, a w szczególności:
- (i) czy obliczenia przeprowadza się oddzielnie dla portfela ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania, i portfela ekspozycji, których nie dotyczy niewykonanie zobowiązania;
 - (ii) jeżeli w wyniku obliczeń przeprowadzonych dla portfela, którego dotyczy niewykonanie zobowiązania, otrzymano kwotę ujemną, czy kwoty tej nie wykorzystuje się do zrównoważenia kwot dodatnich uzyskanych z obliczeń przeprowadzonych dla portfela ekspozycji, których nie dotyczy niewykonanie zobowiązania;
 - (iii) czy obliczeń dokonuje się przed skutkami podatkowymi;
- i) czy poszczególne metody traktowania ekspozycji w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania są stosowane prawidłowo, w szczególności:
- (i) czy instytucja właściwie odróżnia ekspozycje w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania podlegające metodzie opartej na ocenie ze względu na pierwotne ryzyko określonej w art. 152 ust. 1 i 2 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 od innych ekspozycji w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania;
 - (ii) czy ekspozycje w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania traktowane zgodnie z art. 152 ust. 1 lub 2 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 spełniają kryteria kwalifikowalności określone w art. 132 ust. 3 tego rozporządzenia;

- (iii) w przypadku gdy instytucja stosuje metodę określoną w art. 152 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 do obliczania średnich kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, czy:
- poprawność obliczeń jest potwierdzona przez audytora zewnętrznego,
 - mnożniki określone w art. 152 ust. 2 lit. b) ppkt (i) oraz (ii) rozporządzenia (UE) nr 575/2013 są stosowane prawidłowo,
 - w przypadku gdy instytucja opiera się na obliczeniach kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dokonanych przez osobę trzecią, czy osoba ta spełnia wymogi określone w art. 152 ust. 4 lit. a) i b) rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

Artykuł 71

Organizacja procesu obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych

Oceniając prawidłowość procesu obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych, o których mowa w art. 144 ust. 1 lit. g) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy:

- a) jasno określono przydział obowiązków jednostki lub jednostek odpowiedzialnych za kontrolę i zarządzanie procesem obliczeniowym, w szczególności przydział obowiązków w zakresie konkretnych kontroli, które mają zostać przeprowadzone na każdym etapie procesu obliczeniowego;
- b) odpowiednie procedury, w tym procedury awaryjne, służą zapewnieniu, aby obliczanie wymogów w zakresie funduszy własnych odbywało się zgodnie z art. 430 rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
- c) wszystkie dane wejściowe, w tym wartości parametrów ryzyka i poprzednie wersje systemu, są przechowywane, aby umożliwić odzwzorowanie obliczeń wymogów w zakresie funduszy własnych;
- d) wyniki obliczeń są zatwierdzane na odpowiednim szczeblu zarządzania i kadra kierownicza wyższego szczebla otrzymuje informacje na temat ewentualnych błędów lub nieprawidłowości w obliczeniach oraz o środkach, które należy wprowadzić.

ROZDZIAŁ 12

METODYKA OCENY ZARZĄDZANIA DANymi

Artykuł 72

Informacje ogólne

1. Oceniając zgodność z wymogami dotyczącymi zarządzania danymi, określonymi w art. 144 ust. 1 lit. d) i art. 176 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy oceniają wszystkie poniższe elementy:

- a) jakość danych wewnętrznych, zewnętrznych lub zbiorczych, w tym procesu zarządzania jakością danych, zgodnie z art. 73;
- b) dokumentację i sprawozdawczość w zakresie danych, zgodnie z art. 74;
- c) odpowiednią infrastrukturę teleinformatyczną, zgodnie z art. 75.

2. Do celów oceny przeprowadzanej na podstawie ust. 1 właściwe organy stosują wszystkie następujące metody:

- a) dokonują przeglądu polityki, metod i procedur zarządzania jakością danych istotnych z punktu widzenia danych wykorzystywanych w metodzie IRB;
- b) dokonują przeglądu odpowiednich sprawozdań dotyczących jakości danych, jak również zawartych w nich wniosków, ustaleń i zaleceń;

- c) dokonują przeglądu polityki w zakresie infrastruktury informatycznej oraz procedur zarządzania systemami informatycznymi, w tym zasad dotyczących planów awaryjnych, istotnych dla systemów informatycznych wykorzystywanych na potrzeby metody IRB;
 - d) dokonują przeglądu odpowiednich protokołów organów wewnętrznych instytucji, w tym organu zarządzającego, lub komitetów;
 - e) dokonują przeglądu istotnych ustaleń z audytu wewnętrznego lub innych funkcji kontrolnych instytucji;
 - f) dokonują przeglądu sprawozdań z postępu działań podjętych przez instytucję w celu skorygowania niedociągnięć i ograniczenia czynników ryzyka wykrytych podczas odpowiednich audytów;
 - g) uzyskują pisemne oświadczenia od odpowiednich pracowników i kadry kierowniczej wyższego szczebla instytucji lub przeprowadzają z nimi rozmowy.
3. Do celów oceny na podstawie ust. 1 właściwe organy mogą także stosować dowolne spośród następujących dodatkowych metod:
- a) przeprowadzenie własnych testów na danych instytucji lub zwrócenie się do instytucji o przeprowadzenie testów zaproponowanych przez właściwe organy;
 - b) przeprowadzenie przeglądu innych istotnych dokumentów instytucji.

Artykuł 73

Jakość danych

1. Oceniając jakość danych wewnętrznych, zewnętrznych lub zbiorczych niezbędnych do skutecznego wspierania procesu pomiaru ryzyka kredytowego i zarządzania nim zgodnie z art. 144 ust. 1 lit. d) i art. 176 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają:
- a) kompletność wartości w atrybutach, które ich wymagają;
 - b) dokładność danych, tj. czy dane te rzeczywiście nie zawierają błędów;
 - c) spójność danych, tj. czy można dopasować określony zbiór danych do różnych źródeł danych instytucji;
 - d) aktualność wartości danych, tj. czy wartości te są aktualne;
 - e) niepowtarzalność danych, tj. czy zagregowane dane są wolne od wszelkich powtórzeń powstałych w wyniku stosowania filtrów lub innych przekształceń danych źródłowych;
 - f) ważność danych, tj. czy dane opierają się na odpowiednim systemie klasyfikacji, który jest wystarczająco rygorystyczny, aby spowodować akceptację;
 - g) identyfikowalność danych, tj. czy istnieje możliwość łatwego śledzenia historii, przetwarzania i lokalizacji określonych danych.
2. Podczas oceniania procesu zarządzania jakością danych właściwe organy sprawdzają, czy:
- a) wdrożono wszystkie poniższe elementy:
 - (i) odpowiednie standardy jakości danych określające cele i ogólny zakres procesu zarządzania jakością danych;
 - (ii) odpowiednie zasady, normy i procedury dotyczące gromadzenia, przechowywania, migracji, aktualizacji i wykorzystania danych;
 - (iii) praktykę ciągłej aktualizacji i doskonalenia procesu zarządzania jakością danych;
 - (iv) zbiór kryteriów i procedur określania zgodności ze standardami jakości danych, w szczególności ogólne kryteria i proces uzgadniania danych w ramach systemów i pomiędzy nimi, w tym między danymi księgowymi i danymi opartymi na ratingach wewnętrznych;
 - (v) odpowiednie procesy wewnętrznej oceny i ciągłego udoskonalania jakości danych, w tym proces wydawania wewnętrznych zaleceń w celu rozwiązania problemów w obszarach, które wymagają poprawy, oraz proces wdrażania tych zaleceń z zachowaniem pierwszeństwa według ich istotności, w szczególności proces zajmowania się istotnymi rozbieżnościami powstałymi w procesie uzgadniania danych;

- b) istnieje dostateczny stopień niezależności procesu gromadzenia danych od procesu zarządzania jakością danych, w tym w stosownych przypadkach rozdzielenie struktury organizacyjnej i personelu.

Artykuł 74

Dokumentacja i sprawozdawczość w zakresie danych

1. Oceniając dokumentację danych niezbędnych do skutecznego wspierania procesu pomiaru ryzyka kredytowego i zarządzania nim zgodnie z art. 144 ust. 1 lit. d) i art. 176 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy dokonują oceny wszystkich poniższych elementów:

- a) specyfikacji zbioru baz danych, w szczególności:
- (i) globalnej mapy baz danych wykorzystywanej przez systemy obliczeniowe stosowane na potrzeby metody IRB;
 - (ii) odpowiednich źródeł danych;
 - (iii) odpowiednich procesów pozyskiwania i przekształcania danych oraz kryteriów stosowanych w tym zakresie;
 - (iv) odpowiedniej specyfikacji funkcjonalnej baz danych, w tym ich wielkości, daty utworzenia, słowników danych określających zawartość pól i poszczególne wartości wprowadzane do pól wraz z jasnymi definicjami poszczególnych danych;
 - (v) odpowiedniej specyfikacji technicznej baz danych, w tym rodzajów baz danych, tabel, systemu zarządzania bazą danych i architektury bazy danych oraz modeli danych podanych w dowolnej standardowej notacji modelowania danych;
 - (vi) odpowiednich procesów działań i procedur związanych z gromadzeniem i przechowywaniem danych;
- b) politykę zarządzania danymi i podział obowiązków, w tym profile użytkowników i właścicieli danych;
- c) przejrzystość, dostępność i spójność kontroli wdrożonych w ramach systemu zarządzania danymi.

2. Oceniając sprawozdawczość w zakresie danych, właściwe organy sprawdzają w szczególności, czy sprawozdawczość w zakresie danych:

- a) określa zakres sprawozdań lub przeglądów, zawiera ustalenia oraz, w stosownych przypadkach, zalecenia mające na celu usunięcie wykrytych słabości lub niedociągnięć;
- b) przedstawia się kadrze kierowniczej wyższego szczebla i organowi zarządzającemu instytucji z odpowiednią częstotliwością oraz czy poziom odbiorcy sprawozdawczości w zakresie danych jest zgodny ze strukturą organizacyjną instytucji oraz rodzajem i znaczeniem informacji;
- c) przygotowuje się regularnie, a w stosownych przypadkach również doraźnie;
- d) zawiera odpowiednie dowody, że instytucja odpowiednio uwzględniła i prawidłowo wdrożyła zalecenia.

Artykuł 75

Infrastruktura informatyczna

1. Oceniając architekturę systemów informatycznych mającą znaczenie dla systemów ratingowych instytucji oraz dla stosowania metody IRB zgodnie z art. 144 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy oceniają wszystkie poniższe elementy:

- a) architekturę systemów informatycznych, w tym wszystkich aplikacji, ich interfejsów i interakcji;
- b) schemat przepływu danych przedstawiający mapę kluczowych aplikacji, baz danych i komponentów IT wykorzystywanych w stosowaniu metody IRB i odnoszących się do systemów ratingowych;

- c) klasyfikację właścicieli systemów informatycznych;
 - d) możliwości, skalowalność i efektywność systemów informatycznych;
 - e) instrukcje obsługi systemów informatycznych i baz danych.
2. Oceniając poprawne działanie, bezpieczeństwo i ochronę infrastruktury informatycznej, która ma znaczenie dla systemów ratingowych instytucji oraz dla stosowania metody IRB, właściwe organy sprawdzają, czy:
- a) infrastruktura informatyczna może obsługiwać zwykłe i nadzwyczajne procesy instytucji w sposób szybki, automatyczny i elastyczny;
 - b) odpowiednio uwzględniono ryzyko zawieszenia działania infrastruktury informatycznej („awarie”), ryzyko utraty danych oraz ryzyko błędnych ocen („błędy”);
 - c) infrastruktura informatyczna jest odpowiednio zabezpieczona przed kradzieżą, oszustwem, manipulacją lub sabotażem danych lub systemów przez działające w złej wierze osoby z wewnątrz i spoza organizacji.
3. Oceniając odporność infrastruktury informatycznej, która ma znaczenie dla systemów ratingowych instytucji oraz dla stosowania metody IRB, właściwe organy sprawdzają, czy:
- a) wdrożono procedury tworzenia kopii zapasowych systemów informatycznych, danych i dokumentacji i czy procedury te są okresowo testowane;
 - b) wdrożono plany ciągłości działania w odniesieniu do krytycznych systemów informatycznych;
 - c) określono procedury odzyskiwania danych z systemów informatycznych w przypadku awarii i procedury te są okresowo testowane;
 - d) zarządzanie użytkownikami systemów informatycznych jest zgodne z odpowiednimi zasadami i procedurami instytucji;
 - e) wdrożono ścieżki audytu dotyczące krytycznych systemów informatycznych;
 - f) zarządzanie zmianą w systemach informatycznych jest odpowiednie, a monitorowanie zmian obejmuje wszystkie systemy informatyczne.
4. Oceniając, czy infrastruktura informatyczna, która ma znaczenie dla systemów ratingowych instytucji oraz dla stosowania metody IRB, podlega zarówno regularnemu, jak i doraźnemu przeglądowi właściwe organy sprawdzają, czy:
- a) regularne monitorowanie i doraźne przeglądy skutkują wydawaniem zaleceń w celu zaradzenia wykrytym słabościom lub niedociągnięciom;
 - b) ustalenia i zalecenia, o których mowa w lit. a), są przekazywane kadrze kierowniczej wyższego szczebla i organowi zarządzającemu instytucji;
 - c) istnieją odpowiednie dowody, że instytucja prawidłowo uwzględniła i wdrożyła te zalecenia.

ROZDZIAŁ 13

METODYKA OCENY MODELI WEWNĘTRZNYCH DOTYCZĄCYCH EKSPOZYCJI KAPITAŁOWYCH

Artykuł 76

Informacje ogólne

1. Oceniając, czy instytucja jest w stanie opracować i walidować model wewnętrzny dotyczący ekspozycji kapitałowych oraz przypisać każdą ekspozycję do zakresu stosowania metody modeli wewnętrznych względem ekspozycji kapitałowych, zgodnie z wymogami art. 144 ust. 1 lit. f) i h) oraz art. 186, 187 i 188 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy oceniają wszystkie poniższe elementy:
- a) adekwatność wykorzystanych danych, zgodnie z art. 77;
 - b) adekwatność modeli, zgodnie z art. 78;

- c) kompleksowość programu testów warunków skrajnych, zgodnie z art. 79;
 - d) integralność modelu i procesu jego tworzenia, zgodnie z art. 80;
 - e) adekwatność klasyfikacji ekspozycji do metody modeli wewnętrznych, zgodnie z art. 81;
 - f) adekwatności komórki ds. walidacji, zgodnie z art. 82;
2. Do celów oceny przeprowadzanej na podstawie ust. 1 właściwe organy stosują wszystkie następujące metody:
- a) dokonują przeglądu odpowiednich wewnętrznych zasad i procedur instytucji;
 - b) dokonują przeglądu dokumentacji technicznej instytucji dotyczącej metodyki i procesu opracowywania modelu wewnętrznego dotyczącego ekspozycji kapitałowych;
 - c) dokonują przeglądu i weryfikacji odpowiednich podręczników, metod i procesów dotyczących opracowywania modelu;
 - d) dokonują przeglądu ról i obowiązków poszczególnych jednostek i organów wewnętrznych zaangażowanych w opracowywanie, zatwierdzanie i stosowanie modelu wewnętrznego dotyczącego ekspozycji kapitałowych;
 - e) dokonują przeglądu odpowiednich protokołów organów wewnętrznych instytucji, w tym organu zarządzającego, lub komitetów;
 - f) dokonują przeglądu odpowiednich sprawozdań na temat funkcjonowania modeli wewnętrznych dotyczących ekspozycji kapitałowych oraz zaleceń jednostki ds. kontroli ryzyka kredytowego, komórki ds. walidacji, komórki ds. audytu wewnętrznego lub każdej innej komórki ds. kontroli instytucji;
 - g) dokonują przeglądu stosownych sprawozdań dotyczących działań podjętych przez instytucję w celu skorygowania niedociągnięć i ograniczenia czynników ryzyka wykrytych podczas monitorowania, walidacji i audytów;
 - h) uzyskują pisemne oświadczenia od odpowiednich pracowników i kadry kierowniczej wyższego szczebla instytucji lub przeprowadzają z nimi rozmowy.
3. Do celów oceny na podstawie ust. 1 właściwe organy mogą także stosować dowolne spośród następujących dodatkowych metod:
- a) zwrócenie się o udostępnienie danych wykorzystywanych w procesie opracowywania modeli wewnętrznych dotyczących ekspozycji kapitałowych i analiza tych danych;
 - b) przeprowadzenie własnych oszacowań wartości zagrożonej lub odtworzenie procesu oszacowań wartości zagrożonej dokonanych przez instytucję z wykorzystaniem odpowiednich danych dostarczonych przez instytucję;
 - c) zwrócenie się o przekazanie dodatkowej dokumentacji lub analizy uzasadniającej decyzje dotyczące metodyki i uzyskane wyniki;
 - d) przeprowadzenie przeglądu dokumentacji funkcjonalnej systemów informatycznych wykorzystywanych do obliczania wartości zagrożonej;
 - e) przeprowadzenie przeglądu innych istotnych dokumentów instytucji.

Artykuł 77

Adekwatność danych

Oceniając adekwatność danych wykorzystanych do przedstawienia rozkładów faktycznych zwrotów z ekspozycji kapitałowych zgodnie z art. 186 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy:

- a) dane przedstawiają profil ryzyka poszczególnych ekspozycji kapitałowych instytucji;
- b) dane są wystarczające, aby zapewnić statystycznie wiarygodne oszacowanie strat, lub zostały odpowiednio skorygowane w celu uzyskania odpowiednio realistycznych i ostrożnych wyników modelu;
- c) wykorzystywane dane pochodzą ze źródeł zewnętrznych lub, w przypadku wykorzystania danych wewnętrznych, są one poddawane niezależnemu przeglądowi przez odpowiedni dział ds. kontroli instytucji;

- d) dane odzwierciedlają najdłuższy dostępny okres w celu zapewnienia ostrożnego oszacowania potencjalnych strat w odpowiednim cyklu długoterminowym lub koniunkturalnym, a w szczególności obejmują one okres występowania istotnych skrajnych warunków finansowych mających znaczenie dla portfela instytucji;
- e) w przypadku korzystania z przeliczonych danych kwartalnych o krótszym horyzoncie czasowym – czy ta procedura przeliczenia opiera się na dowodach empirycznych oraz zaawansowanym i dobrze udokumentowanym podejściu oraz że stosuje się ją przez długi czas w sposób ostrożny i konsekwentny;
- f) wybrano najdłuższy horyzont czasowy, który pozwala na oszacowanie 99. percentyla na podstawie niepokrywających się obserwacji.

Artykuł 78

Adekwatność modeli

Oceniając adekwatność modeli stosowanych do oszacowania rozkładów dochodów kapitałowych na potrzeby obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych zgodnie z art. 186 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy:

- a) model odpowiada profilowi ryzyka i złożoności portfela instrumentów kapitałowych instytucji, oraz jeżeli instytucja posiada istotne pakiety akcji, których wykres wartości ma charakter zdecydowanie nieliniowy, model odpowiednio to uwzględnia;
- b) przyporządkowywanie indywidualnych pozycji do wskaźników zastępczych, indeksów rynkowych i czynników ryzyka jest wiarygodne, intuicyjne i oparte na solidnych założeniach;
- c) wybrane czynniki ryzyka są odpowiednie i skutecznie obejmują swoim zakresem zarówno ryzyko ogólne, jak i szczególne;
- d) model odpowiednio wyjaśnia przeszłe wahania cen;
- e) model uwzględnia zarówno wielkość potencjalnych koncentracji, jak i zmiany w ich strukturze.

Artykuł 79

Kompleksowość programu testów warunków skrajnych

1. Oceniając kompleksowość programu testów warunków skrajnych wymaganego na podstawie art. 186 lit. g) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy instytucja jest w stanie przedstawić oszacowania strat w ramach alternatywnych niekorzystnych scenariuszy alternatywnych oraz czy scenariusze te różnią się od scenariuszy wykorzystanych w modelu wewnętrznym, ale nadal istnieje prawdopodobieństwo ich wystąpienia.

2. Do celów oceny na podstawie ust. 1 właściwe organy sprawdzają, czy:

- a) niekorzystne scenariusze alternatywne są istotne dla danych pakietów akcji należących do instytucji, odzwierciedlają znaczne straty dla instytucji i uwzględniają skutki, które nie zostały odzwierciedlone w wynikach modelu;
- b) wyniki modelu w ramach niekorzystnych scenariuszy alternatywnych są wykorzystywane w rzeczywistym zarządzaniu ryzykiem dotyczącym portfela instrumentów kapitałowych i są okresowo zgłaszane kadrze kierowniczej wyższego szczebla;
- c) niekorzystne scenariusze alternatywne są okresowo przeglądane i aktualizowane.

Artykuł 80

Integralność modelu i procesu jego tworzenia

1. Oceniając integralność modeli i procesu ich tworzenia wymaganą na podstawie art. 187 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy:

- a) model wewnętrzny jest w pełni zintegrowany z zarządzaniem portfelem instrumentów kapitałowych w portfelu nie-handlowym, ogólnymi systemami informacji zarządczej wykorzystywanymi przez instytucję oraz infrastrukturą zarządzania ryzykiem instytucji i jest wykorzystywany do monitorowania limitów inwestycyjnych oraz ryzyka ekspozycji kapitałowych;

- b) jednostka zajmująca się modelowaniem posiada odpowiednie kompetencje i jest niezależna od jednostki odpowiedzialnej za zarządzanie poszczególnymi inwestycjami.
2. Do celów oceny przeprowadzanej na podstawie ust. 1 lit. a) właściwe organy sprawdzają, czy:
- a) organ zarządzający instytucji oraz kadra kierownicza wyższego szczebla aktywnie uczestniczą w procesie kontroli ryzyka w tym sensie, że zatwierdzili zestaw limitów inwestycyjnych opartych m.in. na wynikach modelu wewnętrznego;
 - b) sprawozdania sporządzone przez jednostkę ds. kontroli ryzyka są poddawane przeglądowi przez osoby na szczeblu kadry kierowniczej posiadające wystarczające uprawnienia, aby wprowadzać ograniczenia zajętych pozycji oraz całkowitej ekspozycji instytucji na ryzyko;
 - c) istnieją plany działania na wypadek sytuacji wystąpienia kryzysu na rynku mających wpływ na działalność objętą zakresem modelu, opisujące zdarzenia, które powodują uruchomienie tych planów, oraz planowane działania.
3. Do celów oceny na podstawie ust. 1 lit. b) właściwe organy sprawdzają, czy:
- a) pracownicy i kadra kierownicza wyższego szczebla odpowiedzialni za jednostkę zajmującą się modelowaniem nie wykonują zadań związanych z zarządzaniem poszczególnymi inwestycjami;
 - b) kadra kierownicza wyższego szczebla jednostek zajmujących się modelowaniem oraz jednostek odpowiedzialnych za zarządzanie poszczególnymi inwestycjami mają różne struktury raportowania na poziomie organu zarządzającego instytucji lub komitetu przez nią wyznaczonego;
 - c) wynagrodzenie pracowników i kadry kierowniczej wyższego szczebla odpowiedzialnych za jednostkę zajmującą się modelowaniem nie jest powiązane z wykonywaniem zadań związanych z zarządzaniem poszczególnymi inwestycjami.

Artykuł 81

Adekwatność klasyfikacji ekspozycji do metody modeli wewnętrznych

Oceniając adekwatność klasyfikacji każdej ekspozycji w zakresie stosowania modelu w przypadku ekspozycji kapitałowych do metody modeli wewnętrznych zgodnie z art. 144 ust. 1 lit. h) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy oceniają definicje, procesy i kryteria dotyczące klasyfikacji lub przeglądu klasyfikacji.

Artykuł 82

Adekwatność komórki ds. walidacji

Oceniając adekwatność komórki ds. walidacji w odniesieniu do wymogów określonych w art. 144 ust. 1 lit. f) i art. 188 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy stosują art. 10–13 i sprawdzają, czy:

- a) instytucja porównuje pierwszy percentyl faktycznych dochodów kapitałowych z oszacowaniami modeli co najmniej raz na kwartał;
- b) w porównaniu, o którym mowa w lit. a), wykorzystuje się okres obserwacji wyników wynoszący co najmniej jeden rok oraz horyzont czasowy, który umożliwi obliczenie pierwszego percentyla na podstawie niepokrywających się obserwacji;
- c) jeżeli odsetek obserwacji poniżej szacowanego pierwszego percentyla dochodów kapitałowych wynosi ponad 1 %, jest to odpowiednio uzasadnione, a instytucja podejmuje stosowne działania zaradcze.

ROZDZIAŁ 14

METODYKA OCENY DOTYCZĄCA ZARZĄDZANIA ZMIANAMI SYSTEMÓW RATINGOWYCH

Artykuł 83

Informacje ogólne

1. W celu oceny spełniania przez instytucję wymogów dotyczących zarządzania zmianami oraz dokumentowania zmian zakresu stosowania systemu ratingowego lub zakresu stosowania metody modeli wewnętrznych w stosunku do ekspozycji kapitałowych, oraz zmian systemów ratingowych lub metody modeli wewnętrznych w stosunku do ekspozycji kapitałowych zgodnie z art. 143 ust. 3 i 4 oraz art. 175 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy sprawdzają, czy polityka instytucji dotycząca takich zmian („polityka zmian”) została właściwie wdrożona i spełnia wymogi art. 2–5, art. 8 oraz załącznika I do rozporządzenia delegowanego (UE) nr 529/2014.
2. Do celów oceny przeprowadzanej na podstawie ust. 1 właściwe organy stosują wszystkie następujące metody:
 - a) dokonują przeglądu polityki instytucji dotyczącej zmian;
 - b) dokonują przeglądu odpowiednich protokołów organów wewnętrznych instytucji, w tym organu zarządzającego, przykładowego komitetu lub innych komitetów;
 - c) dokonują przeglądu odpowiednich sprawozdań na temat zarządzania zmianami systemu ratingowego oraz zaleceń jednostki ds. kontroli ryzyka kredytowego, komórki ds. walidacji, komórki ds. audytu wewnętrznego lub każdej innej komórki ds. kontroli instytucji;
 - d) dokonują przeglądu stosownych sprawozdań dotyczących działań podjętych przez instytucję w celu skorygowania niedociągnięć i ograniczenia czynników ryzyka wykrytych podczas monitorowania, walidacji i audytów;
 - e) uzyskują pisemne oświadczenia od odpowiednich pracowników i kadry kierowniczej wyższego szczebla instytucji lub przeprowadzają z nimi rozmowy.
3. Do celów oceny zgodnie z ust. 1 właściwe organy mogą również dokonywać przeglądu innych istotnych dokumentów instytucji.

Artykuł 84

Treść polityki zmian

Oceniając politykę instytucji dotyczącą zmian, właściwe organy sprawdzają, czy w ramach polityki zmian wdrażane są wymogi rozporządzenia (UE) nr 575/2013, a także kryteria określone w art. 1–5, art. 8 i załączniku I do rozporządzenia delegowanego (UE) nr 529/2014, oraz czy polityka ta zapewnia stosowanie tych wymogów i kryteriów w praktyce, biorąc pod uwagę następujące kwestie:

- a) obowiązki, struktury raportowania i wewnętrzne procedury zatwierdzania zmian, z uwzględnieniem cech organizacyjnych instytucji i specyfiki metody;
- b) definicje, metody oraz, w stosownych przypadkach, wskaźniki dotyczące klasyfikacji zmian;
- c) procedury identyfikacji, monitorowania, zgłaszania zmian i składania wniosków o pozwolenie na ich dokonanie do właściwych organów;
- d) procedury wdrażania zmian, w tym ich dokumentację.

ROZDZIAŁ 15

PRZEPIS KOŃCOWY*Artykuł 85***Wejście w życie**

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 20 października 2021 r.

W imieniu Komisji
Przewodnicząca
Ursula VON DER LEYEN
